

VATT-KESKUSTELUALOITTEITA
VATT-DISCUSSION PAPERS

17

YRITYSTEN
VALTIONTUET
SUOMESSA –
TUEN KEHITYS
EFTA- JA EY-MAISSA

Jukka Palokangas

ISBN 951-561-022-2
ISSN 0788-5016

Valtion taloudellinen tutkimuskeskus
Hämeentie 3, 00530 Helsinki

Valtion painatuskeskus
Pasilan VALTIMO
Helsinki 1992

PALOKANGAS, JUKKA: YRITYSTEN VALTIONTUET SUOMESSA - TUEN KEHITYS EFTA- JA EY-MAISSA. Helsinki, VATT, Valtion taloudellinen tutkimuskeskus, 1992. (C, ISSN 0788 - 5016, No 17) ISBN 951-561-022-2.

TIIVISTELMÄ:

Keskustelualoitteessa tarkastellaan Suomen valtiontukijärjestelmää siinä laajuudessa kuin valtiontuet kuuluisivat ETAn ja EY:n valtiontukilainsäädännön soveltamisalaan. Selvitys koskee valtion rahoitustukea, verotukia sekä kunnallisia tukitoimia. Lisäksi tarkastellaan valtiontuen kehitystä sekä EFTA- että EY-maissa. Vuonna 1990 valtiolle rahoitustuesta aiheutuvat nettokustannukset olivat yhteensä 3,6 miljardia markkaa, jossa on vuodesta 1984 reaalista lisäystä 16 %. Nykyisestä lamatilanteesta johtuen kokonaistuki on nopeasti lisääntymässä. 1990 tuen osuus jalostusarvosta oli 1,18 % ja työllistä työntekijää kohden 2 289 mk. Rahoitustuesta aluepoliittinen tuki muodostaa noin kolmanneksen. Pitkällä aikavälillä ainoastaan lehdistötuki ja vientituki ovat selvästi vähentyneet. Sitä vastoin selvä kasvutrendi on nähtävissä sekä työllisyystuessa, tutkimus- ja tuotekehitystuessa, aluetuessa että merenkulun ja laivanrakennuksen tuessa. EFTA-maissa teollisuustoimialojen keskimääräinen rahoitustuki arvonlisäyksestä väheni aina vuoteen 1989 asti, mutta 1990 tuki jo hieman nousi. Vuonna 1990 tukea maksettiin keskimäärin 1,14 % jalostusarvoon suhteutettuna. EFTA-maiden keskuudessa Suomen tuki on suuruudeltaan noussut jo toiseksi heti Norjan jälkeen. Myös EY-maissa tukea on pitkällä periodilla vähennetty.

ASIASANAT: valtiontuki, nettokustannus, arvonlisäys, tukiohjelma

PALOKANGAS, JUKKA: YRITYSTEN VALTIONTUET SUOMESSA - TUEN KEHITYS EFTA- JA EY-MAISSA. Helsinki, VATT, Valtion taloudellinen tutkimuskeskus, 1992. (C, ISSN 0788 - 5016, No 17) ISBN 951-561-022-2.

ABSTRACT:

The state aid system of Finland is analysed in the same extent as in the EEA and EC state aid legislation. Direct subsidies, tax expenditures and municipal support are included in research. Also the development of state aid in EFTA and EC countries is under examination. In 1990 state net costs caused by direct subsidies were 3,6 billion marks, which means an 16 % increase in real terms from 1984. Because of the existing recession aids are growing fast. In 1990 aid level relative to value added was 1,18 % and per person employed 2 289 marks. Regional aid accounts for about one third of total aid. In the long run only aid for press and export promotion has reduced remarkably. Employment aid, research and development aid, regional aid and aid for shipbuilding has recorded with slight increase. Average aid level relative to industry in the EFTA countries decreased until 1989, but grew slightly in 1990. In the same year aid level constituted an average of 1,14 % of value added. Among the EFTA countries the aid level in Finland has amounted to second, just after Norway. Also in EC countries the aid level has decreased in the long run.

KEY WORDS: state aid, net cost, value added, support programme

ESIPUHE

EY:n yhteismarkkinoilla yritysten valtiontuet kuuluvat yhteisön kilpailulainsäädännön piiriin. Rooman sopimuksen yritysten kilpailua ja julkista tukea koskevilla säännöksillä sekä alemmanasteisilla direktiiveillä ja asetuksilla pyritään turvaamaan yhdenmukaisten kilpailuolosuhteiden syntyminen. Lähtökohtaisesti kaikki julkiset tuet vinouttavat näitä kilpailuolosuhteita vaikuttamalla resurssien allokointiin.

Mahdollisen ETA- ja EY-sopimuksen myötä myös Suomen valtiontuet tulevat entistä suuremman mielenkiinnon kohteeksi. Vastaavanlaisia seurauksia aiheuttaisi GATTin Uruguayn kierroksen onnistuminen. Suomessa yrityksille myönnettävän valtiontuen määrä on ainakin EFTA-maiden keskuudessa varsin huomattava. Näin ollen kokonaistuen lisääminen ei ulkoiset tekijät huomioonottaen ole tarkoituksenmukaista. Sen sijaan avoimen sektorin vahvistamisen kannalta tuen suuntautumiseen olisi kiinnitettävä enemmän huomiota.

Tämä selvitys on omalta osaltaan helpottamassa Suomen nykyisen valtiontukipolitiikan arviointia. Selvitys on kattava kuvaus valtion myöntämistä avustuksista, korkotuesta, lainoista, takuista ja takauksista, osakepääomarahoituksesta sekä verotuista ja kunnallisista tukitoimista. Selvityksen on tehnyt Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen vs. tutkija Jukka Palokangas.

Valtiontukien kuvailuosaa on käytetty myös kauppa- ja teollisuusministeriön asettaman ETA-valtiontukitoimikunnan työssä. Valtion taloudellinen tutkimuskeskus kiittää toimikunnan jäseniä tukiohjelmiä koskevista yleistiedoista sekä numeroaineiston osalta kaikkia VATTin elinkeinotukikyselyyn osallistuneita viranomaisia. Erityisesti VATT lausuu kiitoksen Valtiokonttorin tutkimussihteeri Marjatta Pajuselle uurastuksesta rahoitustukitietojen keräämisessä.

Helsingissä, 21.1.1992

Iikko B. Voipio

Yritysten valtiontuet Suomessa - tuen kehitys EFTA- ja EY-maissa

Sisältö

	s.
1. Johdanto.....	1
2. Valtion rahoitustuki vuosina 1984 - 1990.....	2
2.1 Nettotuen määrittely.....	2
2.2 Kokonaistuen kehitys.....	4
2.3 Tuen jakaantuminen käyttötarkoituksen perusteella.....	5
3. Verotuki.....	9
4. Kunnallinen tuki.....	12
5. Valtiontuki EFTA- ja EY-maissa.....	12
6. Arvioita Suomen elinkeinotukipolitiikasta.....	15
7. Vuonna 1992 voimassa olevat tukiohjelmat.....	17
7.1 Ulkoasiainministeriön hallinnonala.....	17
7.2 Sisäasiainministeriön hallinnonala.....	19
7.3 Valtiovarainministeriön hallinnonala.....	21
7.4 Opetusministeriön hallinnonala.....	26
7.5 Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala.....	27
7.5.1 Kalastustuet.....	29
7.6 Liikenneministeriön hallinnonala.....	33
7.7 Kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonala.....	38
7.7.1 Teknologian kehittämiskeskus.....	59
7.7.2 Kehitysaluerahasto Oy.....	62
7.7.3 Valtiontakuukeskus.....	67
7.7.4 Suomen Vientiluotto Oy.....	72
7.8 Työministeriön hallinnonala.....	73
7.9 Ympäristöministeriön hallinnonala.....	77
7.10 Valtion liikelaitoksia koskevat rahoitustuet.....	80
7.11 Verojärjestelmään sisältyvät tuet.....	87
7.12 Kunnalliset tukitoimet.....	93

8.	Tukiohjelmat, jotka eivät voimassa 1992, mutta joista vielä aiheutuu kustannuksia valtiolle.....	93
8.1	Puolustusministeriön hallinnonala.....	93
8.2	Kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonala.....	94
8.3	Työministeriön hallinnonala.....	98
8.4	Ympäristöministeriön hallinnonala.....	99
8.5	Valtion liikelaitoksia koskevat rahoitustuet.....	100
8.6	Verojärjestelmään sisältyvät tuet.....	101
	Liite 1	
	Lähteet	

1. Johdanto

Julkista elinkeinotukea myöntävät lähinnä valtio ja sen alaiset yksiköt. Rahoitustuen ohella valtion viranomaiset myöntävät myös palveluluonteista tukea yrityksille. Hallinnonaloittain tarkasteltuna yritystoiminnan rahoitustuen myöntämisessä kauppa- ja teollisuusministeriön merkitys on suurin. Vuonna 1990 myönnetystä rahoitustuesta kauppa- ja teollisuusministeriön osuus oli 56 %, liikenneministeriön 19 % ja työministeriön 14 %. Muiden ministeriöiden merkitys tuen myöntämisessä on vähäisempää. Myös verotukseen liittyy lainsäädäntöä, jonka perusteella yritykset saavat tukea. Tukea syntyy mm. tulojen verovapauksista, verovelvollisuudesta vapauttamisista ja veronmaksun lykkäyksistä.

Valtion lisäksi kunnat ja nyttemmin myös Suomen Pankki ovat osallistuneet yritystoiminnan tukemiseen. Kuntien tuki on ollut etupäässä välillistä eli teollisuuskylä- ja muiden yrityspalveluiden tarjoamista. Kunnat ovat myöntäneet myös lainoja ja takauksia yrityksille. SKOPin ja samassa yhteydessä mm. Tampellan nykyisten tukitoimien lisäksi Suomen Pankki on aiemmin myöntänyt yrityksille lainoja. Vuoden 1988 loppuun asti Suomen Pankki myönsi KTR-luottoja kotimaisiin toimituksiin, jotka koskivat pääomatavaroita ja laitteita sekä niihin liittyviä palvelusuorituksia. Sittemmin vastaavien luottojen myöntäminen on tapahtunut Suomen Vientiluotto Oy:n toimesta.

Valtion tulo- ja menoarviosta ja sen ulkopuolisista rahastoista, kuten Valtiontakuukeskuksesta, maksettava rahoitustuki myönnetään joko suoraan yrityksille tai erityisrahoituslaitoksille ja säätiöille. Merkittävimmät erityisrahoituslaitokset ovat Kehitysaluerahasto Oy ja Suomen Vientiluotto Oy, jotka valtion budjettirahoituksen ja muun oman rahoituksensa turvin jakavat tukea yrityksille.

Tässä selvityksessä kuvataan Suomen nykyistä valtioneukijärjestelmää siinä laajuudessa kuin valtioneudet kuuluisivat ETAn ja EY:n valtioneukilainsäädännön soveltamisalaan. Selvityksen alkuosassa tarkastellaan valtioneuden volyymin kehitystä viime vuosina. Valtioneuden kehityksen osalta selvitys on rajattu nimenomaan valtion tulo- ja menoarviosta maksettavaan rahoitustukeen periodilla 1984 - 1990. Tuen suuruuden havainnollistamiseksi rahoitustuki on suhteutettu yritystoiminnan arvonlisäykseen sekä työllistettyä työntekijää kohden. Verotuen suuruuden arviointivaikeuksista johtuen osa verotukitiedoista puuttuu kokonaan. Tuoreimmat tukitiedot koskevat vuotta 1989 tai 1990 ja kunnalliset tuet vuotta 1990. Selvityksessä tarkastellaan myös lyhyesti valtioneuden kehitystä sekä EFTA- että EY-maissa.

Selvityksen loppuosa koostuu valtioneukien yksityiskohtaisemmasta kuvailusta. Valtioneukiohjelmat kuvataan hallinnonaloittain ryhmiteltynä vuoden 1991 tulo- ja menoarvion momenttikohtaisen jaottelun mukaisesti. Viime vuosina momenttikohtaisia tukiohjelmiä on ollut yli 100. Sekä kalatalouden että rahoitusvolyymitään merkittävimpien erityisrahoituslaitosten tukiohjelmat on kuvattu erikseen omina lukuinaan. Tämän lisäksi valtion liikelaitoksia koskevia tukia, verojärjestelmään sisältyviä tukia sekä kunnallisia tukitoimia tarkastellaan erikseen luvuissa 7.10 - 7.12. Lukuun 8 on otettu mukaan myös ne tukiohjelmat, jotka eivät ole enää voimassa vuonna 1992, mutta joista vielä aiheutuu kustannuksia valtiolle. Valtioneukiohjelmien kuvaus sisältää maininnan tukien perusteena olevasta lainsäädännöstä sekä tuen myöntämisperusteita ja kohdentumista koskevat yleistiedot. Vuoden 1991 momenttikohtaisissa tukimäärärahoissa on otettu huomioon sekä varsinainen tulo- ja menoarvio että lisämenoarviot. Tämän lisäksi vuoden 1990 osalta kuvaukset sisältävät myös tiedon maksettujen avustusten ja korkotukien määrästä yrityskoon mukaisesti jaoteltuna.

Tilinpäätösperusteiset rahoitustukitiedot perustuvat laajaan kaikille tukiviranomaisille osoitettuun kyselyyn, joka tehtiin VATTin toimesta vuonna 1991. Laina-, takuu-, takaus- ja osakepääomarahoitusta koskevat tiedot on enimmäkseen saatu Valtiokonttorista. Näiden osalta tukikuvaukset sisältävät tiedon vuoden 1990 loppuun mennessä myönnetyn ja vielä voimassa olevan rahoituksen suuruudesta.

2. Valtion rahoitustuki vuosina 1984 - 1990

2.1 Nettotuen määrittely

Rahoitustuki jakaantuu suoraan budjetista maksettaviin avustuksiin ja korkotukeen, korko- subventoituihin lainoihin, takuu- ja takauskorvauksiin sekä osakepääomarahoituksen edullisuuteen. Mm. VATTin, OECD:n, EFTAn ja Pohjoismaiden ministerineuvoston toimesta suoritetuissa tukilaskelmissa eri rahoitusmuotojen vertailukelpoisuutta on pyritty lisäämään laskemalla kunkin tuen osalta siitä aiheutuvat nettokustannukset valtiolle. Tuen mahdollinen takaisin verottaminen on rajattu selvitysten ulkopuolelle. Tarkastelutapa on näin ollen *valtionaloudellinen*, tuen antajan näkökulma, eikä siten täysin puhtaasti kuvaa yritysten saaman rahoituksen vaihtoehtoiskustannuksia. Vaihtoehtoinen tuen saajan kannalta tapahtuva *yritystaloudellinen* tarkastelutapa ei kuitenkaan tuen suuruuteen nähden kovinkaan merkittävästi eronne tämän selvityksen laskelmista. Tässä esitetty tuen määrittely poikkeaa jossain määrin myös EY:ssä sovellettavista laskentaperiaatteista.

Jotta tuen eri muodot saadaan keskenään vertailukelpoisiksi valtiolle aiheutuvien kustannusten kannalta, on kunkin tuen osalta laskettava siitä aiheutuvat nettokustannukset. **Avustuksista** aiheutuva tuki on tarkasteluvuoden aikana maksettu avustusmarkkamäärä. Myös valtion budjetista maksettava avustusluonteinen korkotuki kuuluu tähän ryhmään.

Lainatuki lasketaan momenttikohtaisesti lainoista aiheutuvien kustannusten ja tuottojen erotuksena. Korkokustannusten perusteena oleva laskentakorko määritellään tarkasteltavana olevan vuoden aikana valtion nostamien uusien lainojen keskimääräisen efektiivisen koron perusteella (esim. 11.11 % v. 1990). Takaisin perimättä jätetyt lainanlyhennykset ja luottotappiot otetaan sellaisenaan huomioon tuen lisäyksenä. Tuotot ovat lainoista valtiolle maksettuja korkotuloja. Lainatuki lasketaankin kaavalla:

$$\text{Lainatuki} = (\text{keskimääräinen lainakanta} \times \text{laskentakorko}) + \text{luottotappiot} + \text{takaisin perimättä jätetyt lainanlyhennykset} - \text{korkotulot}.$$

Yritysten ottamien lainojen vaihtoehtoiskustannusten kannalta laskentakorkona tulisi käyttää keskimääräistä efektiivistä markkinakorkoa, joka kuvaisi mahdollisimman totuudenmukaisella tavalla lainarahoituksen kokonaiskustannuksia. Koron lisäksi olisi otettava huomioon mm. pankkitakaus- ja luotonvarausprovisio, toimitusmaksu ja leimavero. Efektiiviset kustannukset ovat kuitenkin vaikeasti laskettavissa. Viitteitä edellä esitetyn laskentakoron ja markkinaehtoisen laskentakoron erosta saa mm. Pienteollisuuden Keskusliiton teollisille jäsenyrityksilleen kohdennetun rahoituskustannus selvityksen perusteella (Rahoitus selvitys, 1991). Valtion ottamien uusien lainojen efektiivinen korko on yleensä alittanut jo pelkästään sen keskikoron, jolla pienyritykset ovat lainoja ottaneet. Tämä

viittaa siihen, että yritystaloudellisen tarkastelun perusteella lainatuki on ainakin jonkin verran suurempi kuin tässä esitetyt valtiontaloudelliset laskelmat osoittavat.

EY:ssä lainatuki lasketaan diskonttaamalla uudet myönnetyt lainat myöntövuoden nykyarvoksi. Tällaisessa tarkastelutavassa lainatuen katsotaan kohdentuvan vain sille vuodelle ja sen aikana tehtäville päätöksille, jolloin laina myönnetään. EY:n kilpailulainsäädännön kannalta tämäntapainen nettotuen laskentamenetelmä lienee melko selkeä. Diskonttaamisessa on tarpeen ottaa huomioon myös luottotappioriski.

Osakepääomatuen laskemiseen sisällytetään pääomansijoitukset mm. valtionenemmistöisiin osakeyhtiöihin ja erityisrahoituslaitoksiin. Tuki lasketaan yrityskohtaisesti kuhunkin yhtiöön sijoitettuna olevalle keskimääräiselle pääomalle laskettavan tuottotavoitteen ja valtiolle vuoden aikana maksettujen osinkojen erotuksena. Tuottotavoitteena käytetään vastaavaa laskentakorkoa kuin lainatuen laskemisessa (11,11 % v. 1990). Osakepääoman alennukset otetaan kertaluonteisena avustuksena huomioon tukea laskettaessa. Laskentakaavana on käytetty:

$$\text{Osakepääomatuki} = (\text{keskimääräinen sijoitettu osakepääoma} \times \text{tuottotavoite}) + \text{osakepääoman alennukset} - \text{osingot}.$$

Ns. uusimuotoisten liikelaitosten osakepääomatukeen rinnastettavissa oleva peruspääomatuki ei ole mukana laskelmissa. Tiedot laskennallisen tuen suuruudesta käyvät ilmi VATTin tutkijan Riku Huttusen äskettäin ilmestyneestä tutkimuksesta (Huttunen, 1991).

Valtionyhtiöiden osalta pääomatuessa otetaan huomioon vain ne yritykset, joiden valtiolle maksamat osingot alittavat asetetun tuottotavoitteen. Vaihtoehtoinen tapa osakepääomatuen laskemiseksi olisi osingonmaksun lisäksi ottaa huomioon myös osakkeiden arvonnousu ja -lasku. Tällaisia laskelmia rajoittavana tekijänä on kuitenkin se, että suurinta osaa nykyisistä valtionyhtiöistä ei noteerata pörssissä. Tämän vuoksi eräänlainen mittari saattaisi olla mm. osakkeiden vertaaminen niiden substanssiarvon perusteella.

Kilpailulainsäädäntöä tulkitessaan EY:n komissio joutuu mahdollisen osakepääomatuen selvittämiseksi tutkimaan asiaa laaja-alaisesti. Tällöin merkittävä paino annetaan osakkeiden tuotto-odotuksille tulevaisuudessa (katso esim. Belcredi ym. 1988).

Takuu- ja takaustuki lasketaan suoritettujen takuu-/takauskorvausten ja saatujen takuu-/takausmaksutuottojen erotuksena. Tuki on määritelty:

$$\text{Takuu- / takaustuki} = \text{takuu-/takauskorvaukset} - \text{takuu-/takausmaksut} - \text{takaisin perityt korvaukset}.$$

Vientitakuurahaston ja valtiontakausrahaston osalta tuki määritellään rahastojen yrityksille myöntämän nettotuen eikä valtion budjetista rahastoille suoritettavien tulonsiirtojen perusteella. Rahastojen hallintokulut sisällytetään mukaan tukeen.

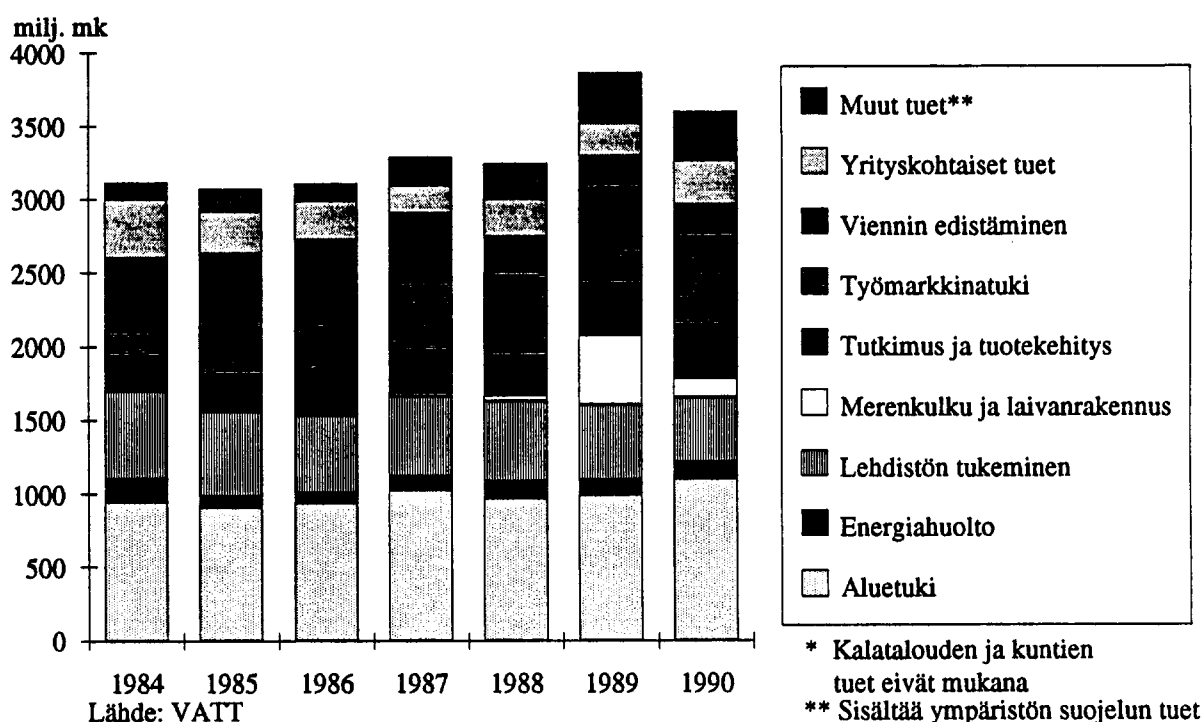
Yritystaloudellisen tarkastelutavan kannalta ainakin takuu- ja takaustuettujen lainojen osalta laskelmissa tulisi ottaa huomioon myös tuen vaikutus lainojen hintaan. Tällaisia laskelmia on pyritty laatimaan myös EY:ssä, joskin datan saanti on osoittautunut vaikeaksi.

Tässä esitettävissä laskelmissa tukeen on laskettu mukaan vain ne erät, jotka ovat koituneet yritysten hyödyksi rahamääräisinä. Esimerkiksi viranomaisten antama palveluluonteinen tuki

merkittävimmät aluetuet ovat kauppa- ja teollisuusministeriön myöntämä *yritystoiminnan aluetuki*, *alueellinen kuljetustuki*, *pienyrittäjien ja pääkaupunkiseudulta siirtyvien yritysten tukeminen* sekä Kehitysaluerahaston tukeminen *avustuksilla, laina- ja osakepääomarahoituksella*.

Vuonna 1990 *yritystoiminnan aluetuen* osuus koko aluetuesta oli yli puolet. Käyttökohteiltaan tämä tukijärjestelmä jakaantuu investointi-, käynnistys- ja kehittämisavustuksiin, joista yhteensä yli 80 % maksettiin alle 100 työntekijän yrityksille. Matkailuelinkeinojen edistämistä kuvaa hyvin se, että noin neljännes investointiavustuksista eli 106 milj. markkaa maksettiin hotelli- ja ravitsemustoiminnalle.

Kuvio 2. Yritysten rahoitustuki käyttötarkoituksen perusteella *
(nettokustannukset vuoden 1990 hinnoin)

Keran saama rahoitustuki oli nettomääräisenä 178 milj. markkaa, jonka lisäksi rahastolle maksettiin yritysten tutkimustoiminnan tukemiseksi 30 milj. markkaa. Kera myöntää yrityksille kehittämisavustuksia ja -lainoja, investointi- ja käyttöpääomalainoja, takauksia, osakepääomarahoitusta sekä nyttemmin myös ns. suhdannelainoja. 1990 Keran yrityksille myöntämä rahoitustuki oli nettomäärältään yhteensä 115 milj. markkaa.

Työmarkkinatuki

Työmarkkinatuki koostuu ensisijassa työttömyyden ehkäisemiseen kohdistuvista tuista. Tämän lisäksi tuki sisältää myös opetusministeriön myöntämät *oppi- ja koulutussopimuksista aiheutuvat korvaukset yrityksille*. 1990 tätä tukea maksettiin kaikkiaan 138 milj. markkaa. Työmarkkinatuki on lähes nelinkertaistunut pitkällä periodilla. 1990 tukea maksettiin

yhteensä 645 milj. markkaa, josta yli puolet muodostui työministeriön myöntämästä *valtionavusta työttömyyden lieventämiseen*. Tämä tuki maksettiin lähes kokonaan pienyrityksille.

Muita volyymiltään merkittäviä työllisyystukia ovat olleet *työllisyysperusteinen valtionapu investointeihin* sekä *avustus rakennemuutosten aiheuttamien häiriöiden lieventämiseen*. 1990 *työllisyysperusteista valtionapua investointeihin* maksettiin yhteensä 100 milj. markkaa lähinnä työllisyyslain tarkoittamille vaikeille työttömyysalueille. Työllisyysavustuksella tuettiin suhteellisesti eniten energia- ja vesihuollon sekä majoitus- ja ravitsemustoiminnan investointeja. Myös investointituki suuntautui lähes yksinomaan pienille yrityksille. *Rakennemuutosten aiheuttamien häiriöiden lieventämisellä* on pyritty erityisesti alueellisten yhteistyöhankkeiden edistämiseen. 1990 yrityksille maksettiin kyseistä tukea 20 milj. markkaa, josta noin 80 % kohdistui palvelualan yrityksille.

Lehdistön tukeminen

Kansainvälisesti ottaen Suomessa tuetaan lehdistöä poikkeuksellisen paljon. Viime vuosina tukea on kuitenkin jatkuvasti vähennetty, vuodesta 1984 tuki on reaalisesti laskenut 26 %. 1990 lehdistötuen määrä oli 437 milj. markkaa. Rahamäärältään suurin valtion lehtitukimuodoista on ollut *lehdistön yleinen kuljetustuki*. Tuki maksetaan Posti- ja telelaitokselle, joka jakaa sen edelleen lehdille alennettujen postitaksojen muodossa. Tukea myönnetään vain sellaisten lehtien julkaisijoiden hyväksi, jotka antavat kokonaan lehtiensä jakelun Posti- ja telelaitoksen tehtäväksi. Rajoitus ei kuitenkaan koske sanomalehtien erillisjakelua.

Sanomalehdistöä on tuettu myös yleisellä *sanomalehdistön tuella* sekä *yhteisjakelutuella*. *Sanomalehdistön tuki* myönnetään sanomalehtien kuljetus-, jakelu- ja muiden kustannusten alentamiseksi. Viime vuosina avustuksesta noin 40 % on jaettu puoluelehdistölle. Sitä vastoin *yhteisjakelutukea* maksetaan yhteisjakeluihin osallistuvien sanomalehtien sekä yhteisjakeluja järjestävien sanomalehtien ja Posti- ja telelaitoksen jakeluorganisaatioiden yhteisjakelukustannuksiin sekä jakeluihin liittyviin kehittämishankkeisiin.

Tutkimus- ja tuotekehitystuki

Vuonna 1990 tutkimus- ja tuotekehitystuen osuus kokonaistuesta oli noin 10 %. Vuodesta 1984 tuki on kasvanut reaalisesti 53 %. Tuen suurimman erän muodostaa Teknologian kehittämiskeskuksen Tekesin myöntämät *avustukset ja lainat teollisuudelle*. Tekes tukee myös *soveltavan teknisen tutkimuksen hankkeita, avaruustutkimustoimintaa sekä teknologia- ja tietotekniikkakeskuksia ja alueellisia teknologiahankkeita*.

Yritysten *energiataloudellista tutkimusta ja koetoimintaa* edistetään kauppa- ja teollisuusministeriön avustuksilla. Avustuksista osa kohdistuu ydinenergia-alan teknologisiin kehittämissuunnitelmiin sekä kansainvälisiin hankkeisiin.

1990 sekä Tekesin että KTM:n tuista noin puolet maksettiin metalliteollisuudelle, yli 500 työntekijän yrityksille sekä Uudenmaan läänin alueelle.

Muita tutkimus- ja tuotekehitystukia ovat olleet mm. Keralle maksettava avustus edelleen jaettavaksi yritysten *kehittämistoiminnan tukemiseen* sekä *keksintöjen edistäminen* Keksintösäätiön toimesta.

Yrityskohtaiset tuet

Yrityskohtaisista tuista suurin osa on kohdistunut valtionyhtiöille. 1990 tuet olivat yhteensä 296 milj. markkaa, josta suurimman erän muodostaa Postipankin laskennallinen osakepääomatuki (106 milj. mk). Muiden valtionyhtiöiden osalta pääomatukea syntyi yhteensä 48 milj. markkaa. Yhtiöittäin tarkasteltuna maksetut osingot alittivat osakepääomalle määritellyn tuottotavoitteen Enso-Gutzeitin, Finnairin, Sisu-Auton, Valvillan ja Veitsiluodon kohdalla. Sama koskee myös kaikkia pieniä valtionyhtiöitä.

Valmetille maksettiin 82,5 milj. markkaa korvausta, joka perustuu Wärtsilä Meriteollisuuden rahoituksesta tehtyyn sopimukseen. Lisäksi Valvillalle maksettiin 25 milj. markkaa yhtiölle aiheutuneiden velkaseuraamusten korvaamiseksi. Valtioneuvosto on aiemmin antanut sitoumuksen siitä, että valtion varoista maksetaan Valvillan velkojille yhtiön ennen vuotta 1985 ottamia lainoja yhteensä enintään 150 milj. markan lainapääoman määrästä sille tulevine korkoineen.

Postipankille maksettiin 13 milj. markkaa luottotappioiden korvaamiseksi. Korvaus koskee pankkiin yhdistetyn valtion investointirahaston ja sittemmin Postipankin investointirahaston ilman turvaavaa vakuutta myöntämien lainojen luottotappioita.

Viennin edistäminen

Lehdistötuen lisäksi myös vientituki on pitkällä periodilla vähentynyt selvästi. Vuodesta 1984 tuki on reaalisesti vähentynyt 63 %. 1990 yritysten vientiä tuettiin kaikkiaan 185 milj. markalla. Koko nettotukea pienensi selvästi vientitakuurahaston takuutoiminnastaan saamat tulot.

Merkittävin erä vientituesta on kauppa- ja teollisuusministeriön maksama *avustus viennin edistämiseen*. Viennin edistämisavustuksissa etusijalle on asetettu kasvukykyisten ja korkean kotimaisen jalostusasteen tuotannonalojen viennin edistäminen sekä pk-yritysten vientitoiminnan tukeminen. 1990 avustuksista maksettiin eniten metalliteollisuuden yrityksille, joiden osuus tuesta oli noin puolet. Pk-yritysten osuus avustuksista oli 72 %.

Merenkulun ja laivanrakennuksen tukeminen

Merenkulkua ja laivanrakennusta tuettiin 128 milj. markalla, mikä on reaalisesti 73 % vähemmän kuin edellisellä vuonna. Tuen väheneminen johtuu lähinnä vientitakuurahastolle tuloutuneesta Wärtsilä Meriteollisuuden konkurssin aiheuttamien korvausten takaisinperinnästä. Rahasto sai 1990 laivojen vientitakuutoiminnastaan nettotuottoa 34 milj. markkaa, kun samanaikaisesti valtioneuvoston rahasto maksoi alustakaustukea nettona 46 milj. markkaa.

Merenkulkua ja laivanrakennustoimintaa on edistetty myös *lastialusten hankintojen tuella* sekä *avustuksilla ulkomaanliikenteen korkokustannusten alentamiseksi*. Korkotuen piiriin hyväksyttävät lainat ovat kohdistuneet ensisijaisesti kotimaisilta telakoilta tilattaviin aluksiin. Merkittävä osa *alushankintojen korkotuesta* myönnetään Suomen Vientiluoton toimesta. 1990 valtio maksoi Vientiluotolle korkotukea kyseiseen tarkoitukseen kaikkiaan 59 milj. markkaa.

Energiahuollon tuki

Energiahuollon tuki on koostunut lähinnä kaupp- ja teollisuusministeriön *avustuksista energiainvestointeihin, Neste Oy:n maakaasuverkon rakentamislainojen korkotuesta sekä avustuksista maaseudun sähköistämiseen*. Tarkasteluvuonna energiahuollon tuki oli yhteensä 119 milj. markkaa. *Energiainvestointiavustuksia* maksettiin sekä pienille että suurille yrityksille, joista osa oli julkisia yrityksiä. Nesteen maakaasuverkon korkotuen maksaminen on ainakin tältä erää ohi, sillä viimeinen tukierä maksettiin 1990. Maaseudun sähköistämisavustuksista vajaa puolet kohdistui Lapin läänin alueelle.

Ympäristön suojelu

Yritysten ympäristönsuojelutuet olivat tarkasteluvuonna 1,2 % kaikista maksetuista tuista. Viime vuosina *ongelmajätelaitos Ekokem Oy:n tukeminen* on muodostanut suurimman osan.

Merkittävän osan kokonaistuesta on muodostanut myös *ilmansuojeluinvestointien ja teollisuuden vesiensuojeluinvestointien korkotuki*. 1990 ilmansuojeluinvestointeihin hyväksyttiin uusia korkotukilainoja yhteensä 69 milj. markan ja vesiensuojeluinvestointeihin 26 milj. markan edestä.

Muut tuet

Muiden tukien osalta suurimman osan on muodostanut liikenneministeriön maksama *tuki joukkoliikenteen kehittämiseen ja säilyttämiseen*. Tuki on myönnetty pääosin linja-autoyrityksille. 1990 tukea maksettiin 203 milj. markkaa.

Suomessa tuetaan säännöllisesti myös elokuva-alan yrityksiä. *Suomen Elokuvasäätöille maksettava avustus* jaetaan edelleen lähinnä kotimaisen elokuva- ja ohjelmatuotannon sekä jakelun tukemiseen.

Vielä vuonna 1990 maksettiin *liikevaihtoveron huojennusta vastaavia avustuksia kiinteistöyrityksille*. Vuoden 1992 alusta kyseistä avustusta ei enää myönnetä. Tämä tuki on myönnetty pääsääntöisesti kuntaenemmistöisten kiinteistöosakeyhtiöiden tuotantorakennushankkeisiin. Avustuksella on kompensoitu liikevaihtoveron huojennus, joka myönnetään yrityksille niiden itse hankkimiin rakennuksiin.

3. Verotuki

Verojärjestelmän kautta annettava tuki aiheutuu tukemistarkoituksessa tehdyistä poikkeamista verotuksen normaalista perusrakenteesta. Valtiontaloudellisessa tarkastelutavassa verotuet voidaan määritellä verotulon menetyksiksi, jotka johtuvat verolainsäädösten sallimista tulojen verovapauksista, verovelvollisuudesta joko kokonaan tai osittain vapauttamisista sekä veronmaksun lykkäyksistä. Verovelvollisuudesta vapauttaminen voidaan rinnastaa avustusmuotoiseen suoraan tukeen. Verotukea voidaan antaa myös veronmaksun siirtona eli veroluottona, jolloin tuki määräytyy veroluoton koron perusteella. Verotuet aina suosivat joitakin verovelvollisryhmiä.

Verotukikäsitettä on tarkasteltu laajemmin valtiovarainministeriön tekemässä perusselvityksessä (Verotuet Suomessa, 1988). Seuraavassa tarkastellaan lyhyesti verotukia sekä niiden

kohdentumista. Mukana ovat verotuet, jotka koskettavat vain tiettyjä toimialoja tai yhteisöjä. Suurimmalle osalle tuista on VATTin yritystietokannan avulla voitu laskennallisesti määrittää tuen nettomääräinen suuruus. Tuoreimmat tiedot ovat joko vuodelta 1989 tai 1990. Taulukkoon on koottu verotukitiedot vuodesta 1986 lähtien, joten mukana ovat myös tuet joiden voimassaoloaika on jo päättynyt.

Merenkulkua tuetaan merenkulun veronhuojennuksista annetun lain perusteella. Laivanvarustustoimintaa harjoittavilla yrityksillä on oikeus vähentää tulosta tilinpäätöksessään vuosilta 1981 - 1992 tekemänsä varausten määrä (ns. *alushankintavaraus*). Varaus edellyttää 50 % suuruista alushankintatalletusta. Vuoden 1989 verotueksi on arvioitu 200 milj. markkaa. Vastaavilla yrityksillä, jotka vuosina 1981 - 1992 tilaavat Suomesta 1 A tai sitä korkeampaan suomalaiseen jäämaksuluokkaan rakennettavan nettovetoisuudeltaan vähintään 19 rekisteritonin aluksen, on oikeus ns. *jäämaksuluokkavähennykseen*. Yrityksillä on oikeus siltä verovuodelta, jona alus on otettu käyttöön sekä kolmelta seuraavalta verovuodelta toimitettavissa verotuksissa vähentää laivanvarustustoiminnan tulosta muiden sallittujen vähennysten lisäksi kunakin vuonna määrä, joka on 3 % aluksen hankintamenoista. Vuoden 1989 verotueksi on arvioitu 20 milj. markkaa.

Valtion tulo- ja varallisuusverolain mukaan valtion liikelaitokset suorittavat periaatteessa tulon perusteella veroa ainoastaan kunnille. Saman lain perusteella liikelaitokset on kuitenkin käytännössä suurelta osin *vapautettu myös kunnallisverosta*. Lisäksi liikevaihtoverolain mukaisesti *liikevaihtoverotuksen ulkopuolella* ovat Ilmailulaitos, Valtionrautatiet, Valtion ravitsemiskeskus sekä Posti- ja telelaitos teletoimintaa lukuunottamatta. Ravitsemiskeskuksen lisäksi myös muut vastaavat työpaikkaruokalat ovat liikevaihtoverovapaita.

Niinikään tulo- ja varallisuusverolaissa eräät yhteisöt on *vapautettu tulon ja varallisuuden perusteella suoritettavasta verosta*. Näitä ovat mm. Kehitysaluerahasto Oy, Teollisen Kehitysyhteistyön Rahasto Oy, Suomen Vientiluotto Oy sekä Ekokem Oy. Näiden neljän yhteisön osalta vuoden 1990 verotueksi on arvioitu 80 milj. markkaa.

Leimaveron suorittamisesta ovat vapaita ns. valtion budjettisidonnaiset liikelaitokset, Kansaneläkelaitos, Kehitysaluerahasto Oy, Teollisen Kehitysyhteistyön Rahasto Oy sekä Suomen Pankki. Lisäksi leimaverovapaita ovat saamistodisteet, jotka koskevat maaseutuelinkeinolain mukaan myönnettyjä lainoja sekä Keran varoista myönnettyjä lainoja. Leimaveronhuojennus annetaan myös esim. kehitysalueella tuotannolliseen toimintaan tai matkailutoimintaan hankitun kiinteistön omistusoikeuden luovutuskirjasta suoritettavasta leimaverosta.

Edellä mainittujen lisäksi aluepoliittista verotukea saavat myös yritykset, jotka perustavat kehitysalueelle uuden tuotantolaitoksen tai matkailuyrityksen tai laajentavat olemassaolevien laitosten tuotantokapasiteettia tai esim. nostavat tuotannon jalostusastetta tai laatutasoa. Yritykset saavat jaksottaa vuosina 1990 - 1993 tehdyn veronhuojennukseen oikeuttavan investoinnin hankintamenoa vapaasti käyttöönottovuoden ja sitä seuraavien neljän vuoden ajalle. *Poisto-oikeuden vapaa jaksottaminen* antaa kannattavasti toimivalle yritykselle mahdollisuuden korottamaan veroluottoon lykkäämällä veron maksun. Vuonna 1989 verotuen nettomääräiseksi suuruudeksi on arvioitu noin 370 milj. markkaa.

Eräiden energiantuotannossa käytettävien raaka-aineiden myynti on säädetty *liikevaihtoverovapaaksi*. Näitä ovat mm. polttoturve ja polttoaineena yleisesti käytettävät turvejalosteet, polttohake ja jäteaineet. Näille tavaroille on verottomuudesta huolimatta myönnetty niiden

ostohinnan perusteella määräytyvän laskennallisen veron vähennysoikeus. Vähennysoikeus koskee kaikkea polttoturpeen ja turvejalosteen energiakäyttöä, mutta on polttohakkeen ja -puupuristeen sekä jätteiden osalta rajoitettu käytettäviin polttoaineisiin kaukolämmön tuotannossa. Verotuen suuruus vuonna 1990 on arvioitu 270 milj. markaksi.

Taulukko 2. Yritysten verotuet (verotulon menetykset käyvin hinnoin, milj. mk)

	1986	1987	1988	1989	1990
Alushankintavaraus	280	50	60	200	--
Jäämaksuluokkavähennys	30	30	20	20	--
Valtion liikelaitosten tuloverovapaus	--	--	--	--	--
Eräiden yhteisöjen tulo- ja varallisuusverovapaus:	60	50	60	70	80
- Kehitysaluerahasto Oy					
- Teollisen Kehitysyhteistyön Rahasto Oy					
- Suomen Vientiluotto Oy					
- Ekokem Oy					
- Suomen itsenäisyyden juhlarahasto					
Leimaverovapaus:	--	--	--	--	--
- valtion n. budjettisidonnaiset liikelaitokset					
- Kehitysaluerahasto Oy					
- Teollisen Kehitysyhteistyön Rahasto Oy					
- Suomen Pankki					
- maaseutuelinkeinolain mukaan myönnettyt lainat					
- Kehitysaluerahaston myöntämät lainat					
- kehitysalueella hankittujen kiinteistöjen omistusoikeuden luovutuskirjat					
Kehitysalueiden vapaat poistot	350	490	400	370	--
Eräiden polttoaineiden ja jätteiden liikevaihtoverottomuus	110	240	260	250	270
Maakaasun maahantuonnin liikevaihtoverottomuus	50	100	90	130	140
Maakaasun jakeluverkostoon liittymisestä aiheutuvan maakaasuputkiston hankintamenon sekä ympäristön-suojeluun hankittujen rakennelmien, koneiden ym. poistaminen	30	--	--	100	--
Taksien autoveron alentaminen	150	150	160	170	--
Polttoaineveron palautus ulkomaanliikennettä harjoittaville kuorma-autoille 1)	100	70	90	18	21
Tuotannollista toimintaa koskevat veronhuojennukset	--	--	--	--	--
Eräiden toimitusluotoista saatujen korkotulojen verovapaus 2)	140	110	70	90	--
Kehitysalueiden 3 %:n lisävähennys 3)	30	20	20	10	--
Merenkulun tilauspoisto	--	--	--	--	--
Omaisuuksien arvostus Valmet Oy:n ja Oy Wärtsilä Ab:n konsernijärjestelyssä		500			
Teollisuusinvestointien vapaat poistot 4)	80				

-- Tieto puuttuu

1) Muutettiin suoraksi tueksi vuonna 1989.

2) Lakia ei sovelleta vuoden 1988 jälkeen tehtyihin sopimuksiin.

3) Lain voimassaoloaika päättyi 31.12.1990.

4) Lain voimassaoloaika päättyi 31.12.1986.

Maakaasun maahantuonti on vapautettu liikevaihtoverosta 31. päivään joulukuuta 2001 saakka. Verovelvollinen saa tehdä em. aikana maahantuomansa maakaasun verottoman ostohinnan perusteella laskennallisen vähennyksen. Vuoden 1990 verotueksi on arvioitu 140 milj. markkaa.

Energialähteenä maakaasua tuetaan myös oikeuttamalla maakaasun jakeluverkostoon liittyvät vähentämään enintään 25 % vuotuisin poistoin maakaasuputkiston hankintahinnasta. Sama poisto-oikeus koskee myös vesistön pilaantumisen ja ulkoilman saastumisen estämiseksi hankittujen rakennelmien, laitteiden, koneiden ja muiden hyödykkeiden hankintamenoa. Vuoden 1989 tuki oli arviolta 100 milj. markkaa.

Auto- ja moottoripyöräverolaissa säädetään taksien autoveron alentamisesta. Ammattimaiseen liikenteeseen käytettävästä autosta myönnetään veronalennusta 57 000 markkaa. Tuki myönnetään kaikille taksiautoille. Vuoden 1989 tuen arvioitu määrä on 170 milj. markkaa.

Muita verotukia ovat olleet polttoaineveron palautus ulkomaanliikennettä harjoittaville kuorma-autoille sekä tuotannollista toimintaa koskevat veronhuojennukset. Vuonna 1990 polttoaineveron palautus oli 21 milj. markkaa. Valtioneuvosto on voinut hakemuksesta myöntää veronhuojennuksena täydellisen tai osittaisen verovapauden muusta kuin tulon ja varallisuuden perusteella määrättävistä veroista tai liikevaihtoveroista mm. tiettyjä tuotanto- toimia kehittäväille ja edistävälle yritystoiminnalle.

4. Kunnallinen tuki

Kuntien välitön tuki yritystoiminnalle käsittää yleensä lainojen ja takausten myöntämisen sekä teollisuus- ja liikelainvestoinnit. Kunnallislain mukaan kunnat eivät varsinaisesti voi antaa välitöntä tukea yksityisille yrityksille. Tuki edellyttää aina erityistä perustetta. Tavallisin peruste on yrityksen huomattava merkitys työllistäjänä kunnassa. Tämän lisäksi kunnat ovat tukeneet yrityksiä välillisesti monin eri tavoin, mm. edullisilla tonttikaupoilla.

Vuodelta 1990 saatujen alustavien tietojen perusteella kunnat olisivat myöntäneet uusia lainoja yrityksille kaikkiaan 62 milj. markan ja takauksia 287 milj. markan edestä. Kokonaislainakanta olisi viime vuonna ollut 425 milj. markkaa ja voimassa olevat takaukset 1 237 milj. markkaa. Niinikään ennakkotietojen mukaan kunnat tekivät teollisuustilain-vestointeja yhteensä 266 milj. markalla ja liikelainvestointeja 39 milj. markalla.

Kunnalliset yritykset toimivat yleensä joko energia- tai vesihuollon toimialoilla. Yritykset ovat enimmäkseen budjettisidonnaisia laitoksia, joskin viime aikoina laitoksista on yhä enemmän muodostettu osakeyhtiöitä. Osa kunnista on osakkaana myös puhelinyhteisöissä sekä julkista liikennettä palvelevissä yhteisöissä.

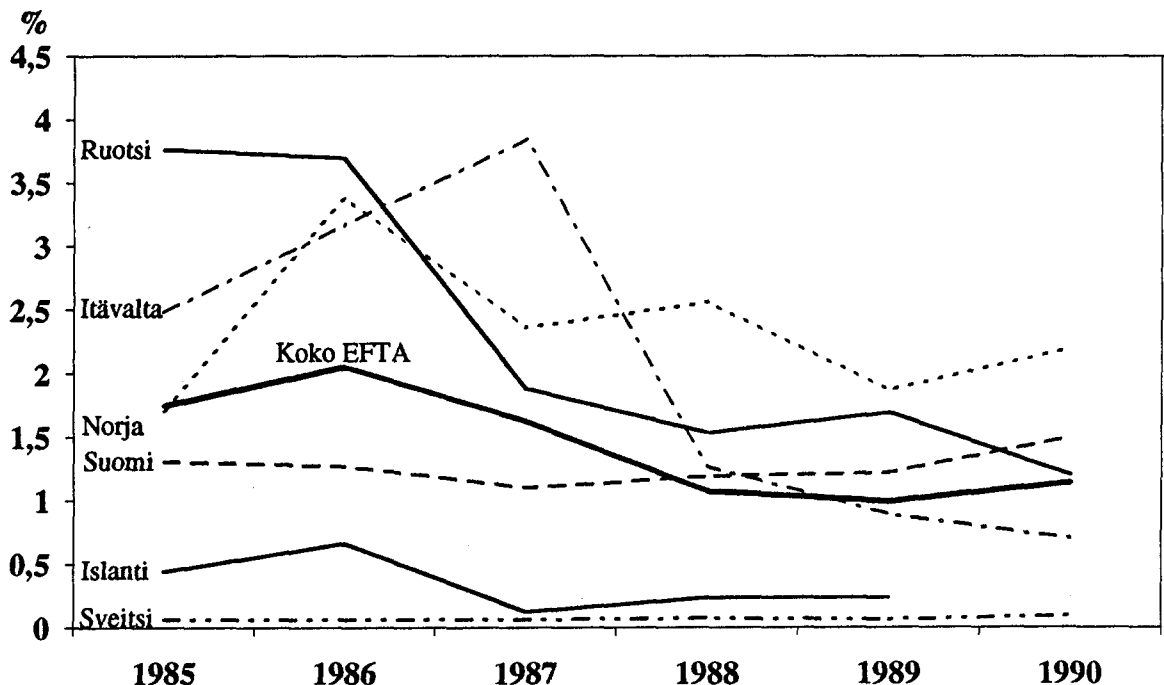
5. Valtiontuki EFTA- ja EY-maissa

Kansainvälisen vertailun eli lähinnä EFTAn ja EY:n valtiontukiselvitysten perusteella valtiontukea on läntisissä teollisuusmaissa viime vuosina pääsääntöisesti vähennetty. Saman suuntainen kehitys käy ilmi, kun näiden maiden valtiontuki suhteutetaan arvonlisäykseen ja työllisiin. Kuten jo edellä on käynyt ilmi, nettotuen laskentatapojen eroista johtuen EFTA- ja EY-maiden välistä vertailua ei kuitenkaan voida luotettavalla tavalla tehdä. EY:n

tukiselvityksissä on rahoitustukien lisäksi mukana myös verotuet, kun taas EFTAn nettotukivertailuista ne puuttuvat. Lisäksi EFTAn nettokustannustarkastelu ei sisällä varsinaisia vientiluottoja ja vientitakuita. Yhteisöjen jäsenmaiden keskuudessa vertailua voidaan kuitenkin harjoittaa.

EFTAn vuosittain toistuvissa tukilaskelmissa tarkastelutapa on niinkään *valtionaloudellinen*. Palvelutoimialat eivät ole mukana tukiselvityksissä, vaan ainoastaan teollisuus, kaivos- ja kaivannaistoiminta, energia ja vesihuolto sekä kalatalous. Tässä yhteydessä rajoitetaan kaikkien muiden toimialojen paitsi kalatalouden tarkasteluun. Uusimmassa julkaistussa raportissa on tiedot vuosilta 1985 - 89 (Government Aid in EFTA in 1989, 1990). Lisäksi vielä virallisesti vahvistamattomat vuoden 1990 vuosiraporttiin tulevat tiedot tuen suuruudesta jalostusarvoon suhteutettuna ovat käytettävissä. Koko EFTA-alueella keskimääräinen rahoitustuki näiden toimialojen arvonlisäyksestä väheni aina vuoteen 1989 asti, mutta 1990 tuki jo hieman nousi (kuvio 3). Tarkasteluperiodilla tuki oli alimmillaan 0,99 % vuonna 1989. Vuonna 1990 tukea maksettiin keskimäärin 1,14 % jalostusarvoon suhteutettuna. Selvimmin tukea on vähennetty Ruotsissa ja Itävallassa. Poikkeuksena muihin EFTA-maihin verrattuna vuonna 1990 Ruotsi ja Itävalta vähensivät entisestään tukea. Ruotsissa tuen väheneminen johtuu lähinnä telakkateollisuuden tuen voimakkaasta putoamisesta. Aluetuen osuus Ruotsin kokonaistuesta on noin 40 %, kun Suomessa vastaavan tuen osuus on yli 40 %. Itävallassa tuet ovat vähentyneet lähes kauttaaltaan. Suhteellisesti eniten on vähentynyt työllisyystuki ja valtionyhtiöiden osakepääomatuki.

Kuvio 3. Eräiden toimialojen rahoitustuki arvonlisäyksestä EFTA-maissa (%)*

* Mukana toimialat: teollisuus, kaivos- ja kaivannaistoiminta sekä energia- ja vesihuolto

Suomessa rahoitustuki kyseisten toimialojen arvonlisäyksestä väheni aina vuoteen 1987 asti, jonka jälkeen jo vuonna 1988 tuen kasvu alkoi. Suomi, Norja ja Sveitsi ovatkin ainoat maat, joissa tuen osuus lisääntyi 1990. Vuoden 1987 jälkeen Norjan myöntämä tuki on ollut

suurinta EFTA-maissa. Suomi on noussut vuoden 1988 neljänneltä sijalta toiseksi. Norjan korkea valtiontuki johtuu ensisijassa aluepoliittisten tukien, valtionyhtiöiden tuen ja telakkatuen suuruudesta.

Tuki työllistä kohden on niinkään vähentynyt reaalisesti pitkällä aikavälillä EFTA-maissa (taulukko 3). Vuodesta 1985 keskimääräinen tuki on vähentynyt 38 %. Periodilla 1985 - 1989 tuen osuus on vähentynyt Itävallassa, Ruotsissa ja Islannissa. Muissa maissa, Suomi mukaanlukien, tuen osuus on lisääntynyt.

Taulukko 3. Eräiden toimialojen rahoitustuki työllistä kohden EFTA-maissa (ecua, 1985 hinnoin)*

	1985	1986	1987	1988	1989
Itävalta	737	1018	1300	458	330
Suomi	418	389	356	413	456
Islanti	105	134	24	40	31
Norja	1258	1832	1209	1426	1330
Ruotsi	1196	1094	546	474	537
Sveitsi	28	31	34	39	35
Koko EFTA	671	783	631	440	419

* Mukana toimialat: teollisuus, kaivos- ja kaivannaistoiminta sekä energia ja vesihuolto

EY:n valtiontukilaskelmissa ovat olleet mukana toimialat teollisuus, maatalous, kalatalous, hiilentuotanto, rautatieliikenne ja sisävesiliikenne. Tässä rajoitetaan kuitenkin vain teollisuuden saaman elinkeinotuen tarkasteluun. Uusimman EY:n valtiontukiselvityksen mukaan myös EY-maiden teollisuuden kokonaistuki väheni 1980-luvulla (Second Survey on State Aids in the European Community... , 1990). Aikavälillä 1981 - 1988 tuen väheneminen näkyy sekä teollisuuden tuen osuudessa arvonlisäyksestä että työllistä kohden (taulukko 4). Taulukossa ovat mukana vain ne EY-maat, joiden osalta tukitiedot on raportin mukaan luotettavimmin saatu. Tarkastelun ulkopuolelle jäävät Kreikka, Portugali ja Belgia.

Keskimääräisten tarkastelujaksojen 1981-86 ja 1986-88 välisen vertailun perusteella teollisuuden arvonlisäyksestä tuki on vähentynyt kaikissa maissa. Sen sijaan muista maista poiketen tuki työllistä kohden on noussut hieman Saksassa (Länsi-Saksa). EY-maiden osalta luotettavia ennakkotietoja vuosien 1989 ja 1990 osalta ei ole vielä saatavissa. Yleisesti ottaen on ilmeistä, että EY:n sisäinen valtiontukilainsäädäntö on omiaan rajoittamaan valtiontuen lisääntymistä. EY:ssä mm. uudet valtiontukijärjestelmät joudutaan ennakolta ilmoittamaan komissiolle, jolloin tuen maksamista ei voida aloittaa ennen kuin sen on todettu olevan sopu- soinnussa yhteisön valtiontukilainsäädännön kanssa.

Vaikka EY- ja EFTA-maiden välillä ei voida tehdä luotettavaa vertailua, tiedot antavat osviittaa siihen suuntaan, että kokonaistuen taso on ollut korkeampi EY-maissa kuin EFTA-maissa.

Taulukko 4. Teollisuuden keskimääräinen elinkeinotuki arvonlisäyksestä ja työllistettyä työntekijää kohden eräissä EY-maissa (1987 hinnoin)*

	Tuki arvonlisäyksestä (%)		Tuki työllistä kohden (ECU)	
	1981-86	1986-88	1981-86	1986-88
Italia	9.5	6.7	4360	3136
Irlanti	7.9	6.1	2738	2504
Ranska	4.9	3.7	1886	1456
Alankomaat	4.1	3.3	1461	1458
Saksa	3.0	2.7	1055	1135
Englanti	3.8	2.7	1115	806
Luxemburg	7.3	2.3	2471	956
Tanska	2.8	2.0	1135	770
Koko EY	4.8	4.0	1761	1515

* Rahoitustuen ohella myös verotuet mukana. Tarkastelussa jäsenmaat, joiden tukitiedot saatavissa.

6. Arvioita Suomen elinkeinotukipolitiikasta

Kuten edellä on käynyt ilmi, Suomessa elinkeinoelämälle maksettava tuki on huomattavaa ja koskee laajasti eri toimialoja. Vuonna 1990 alueellisilla perusteilla myönnetty tuki muodosti suurimman yksittäisen tukiryhmän (1 097 milj. mk). Muita tukiryhmiä ovat työmarkkinatuki (645 milj. mk), lehdistötuki (437 milj. mk), tutkimus- ja tuotekehitystuki (351 milj. mk), vientituki (185 milj. mk), merenkulku- ja laivanrakennustuki (128 milj. mk), energiahuollon tuki (119 milj. mk), yrityskohtaiset tuet (296 milj. mk), ympäristönsuojelun tuki (43 milj. mk) ja muut tuet (295 milj. mk). Valtion myöntämän rahoitustuen päälle tulevat vielä verotuet ja kunnalliset tuet.

Arvioitaessa valtiontukipolitiikan kehittämisvaihtoehtoja rajoittavana tekijänä kansainvälisten sopimusten, mm. ETA, EY, GATT, lisäksi on valtiontalouden pitkäaikaiseksi ennustettu budjettialijäämä. Lisäksi tuorein teollisuustoimialoja koskeva EFTA-maiden tukivertailu viittaa siihen, että Suomen olisi pikemminkin vähennettävä valtiontukea.

Tuen myöntäjän eli lähinnä valtion on tukea myöntäessään kaikissa tilanteissa tarpeen tiedostaa tuen suuruus, ja mihin tuki kohdistuu. Varsinkin verotukien kokonaisseuranta on osoittautunut erityisen vaikeaksi. Tämä saattaisi puoltaa verotukien asteittaista vähentämistä samalla, kun yritysverotusta muutoin kevennetään.

Talusteorian kannalta varsinkin ne tuet, joiden vaikutus ei suoranaisesti ulotu hintoihin, ovat paremmin perusteltavissa. Tällä tavoin voidaan perustella erityisesti tutkimus- ja tuotekehitystukea. T&k-tuen osuus kokonaistuesta on nykyään vain 10 %. Tämän tuen osuuden lisäämistä puolustaa jo se, että kansainvälisesti ottaen suomalaiset yritykset itse uhraavat omia resurssejaan varsin vähän t&k-toimintaan.

Aluepoliittinen tuki on muodostanut kokonaistuesta noin kolmasosan. Vuonna 1990 kauppa- ja teollisuusministeriön maksamasta *yritystoiminnan aluetuesta* 34 % maksettiin palveluelinkeinoille. Pelkästään kansantalouden ensisijassa suljettuun sektoriin lukeutuvien

matkailuelinkeinojen edistämistä kuvaa hyvin se, että noin neljännes tämän tukiohjelman investointiavustuksista eli 106 milj. markkaa maksettiin hotelli- ja ravitsemustoiminnalle. Kun ensisijaisena tavoitteena on vahvistaa kansantalouden avointa sektoria, tuen suuntautumista olisi tarpeen muuttaa suosimalla enemmän vientiteollisuutta.

Samansuuntainen tukipolitiikan vinoutuma on havaittavissa työllisyystuissa. Vuonna 1990 työministeriön maksamasta työllisyystuesta peräti 46 % kohdistui palveluelinkeinoille. Erikoista on myös se, että yritysten työllisyystukea lisättiin tuntuvasti 1980-luvun lopun korkeasuhdanteessa. Tuolloin kokonaistyöttömyysaste painui 1980-luvun alhaisimmalle tasolle.

Lehdistötuella on pyritty ensisijassa tiedonvälityksen monipuolistamiseen. Tämä tavoite on mitä ilmeisimmin toteutunut. Erikoista on kuitenkin tuen myöntäminen myös taloudellisesti itsensä kannattaville lehdille.

Yrityskohtaiset tuet sisältävät lähinnä valtionyhtiöille myönnettävää tukea. Valtionyhtiöt ovat olleet yksityisiin yrityksiin nähden siinä mielessä erikoisasemassa, että valtio on enemmistöomistajana viime kädessä turvannut yritysten aseman. Tästä ovat osoituksena mm. Valvillan velkojen maksaminen sekä entisen Valtion investointirahaston varojen siirtämisestä Postipankille aiheutuva osakepääomatuki.

Vientituki ja telakkatuki ovat jo nykyisellään pitkälti kansainvälisten sopimusten alaisia. Näiden osalta ainakaan tuen laajamittainen lisääminen ei liene mahdollista.

Energiahuollon ja ympäristönsuojelun tuet ovat tukiryhmistä määrältään vähäisimmät. Energiainvestointien yleiset avustukset ja korkotuen on myöntänyt kauppa- ja teollisuusministeriö. Yksittäisistä energialähteistä varsinkin maakaasun tukeminen on ollut huomattavaa. Nesteen maakaasuverkon rakentamislainojen korkotuen lisäksi tätä energialähdettä on tuettu myös verotuksellisin keinoin. Ensisijassa tuki onkin hyödyttänyt valtionyhtiötä. Läntisissä markkinatalousmaissa hyväksytyn "aiheuttaja maksaa" -periaatteen mukaisesti ympäristönsuojelun tuki on myönnetty lähinnä jätehuoltoon. Ongelmajätelaitos Ekokemin osuus tuesta on ollut huomattava. Jätteiden uskäytön laajentaminen saattaa vaatia valtiolta enemmän panostusta kuin tähän asti.

7. Vuonna 1992 voimassa olevat tukiohjelmat

Luvuissa 7 ja 8 kuvataan valtiontukiohjelmiä yksityiskohtaisemmin. Kuvaus perustuu suurimmaksi osaksi hallinnonaloittaiseen ryhmittelyyn vuoden 1991 tulo- ja menoarvion momentti-kohtaisen jaottelun mukaisesti. Kalatalouden ja rahoitusvolyymiltään merkittävimpien erityisrahoituslaitosten tukiohjelmat kuvataan erikseen omina lukuinaan. Lisäksi valtion liikelaitoksia koskevia tukia, verojärjestelmään sisältyviä tukia sekä kunnallisia tukitoimia tarkastellaan erikseen luvuissa 7.10 - 7.12. Luvussa 8 ovat mukana tukiohjelmat, jotka eivät enää ole voimassa vuonna 1992, mutta joista vielä aiheutuu kustannuksia valtiolle.

Tukiohjelmien kuvaus sisältää tiedon tukien perusteena olevasta lainsäädännöstä sekä myöntämisperusteita ja kohdentumista koskevat yleistiedot. Vuoden 1991 momenttikohtaisissa tukimäärärahoissa on otettu huomioon sekä varsinainen tulo- ja menoarvio että lisämenoarviot. Tämän lisäksi vuoden 1990 osalta kuvaukset sisältävät tiedon maksettujen avustusten ja korkotukien määrästä yritys-koon mukaisesti jaoteltuna. Laina-, takuu-, takaus- ja osakepääomarahoitukseen osalta tukikuvaukset sisältävät tiedon vuoden 1990 loppuun mennessä myönnetyn ja vielä voimassa olevan rahoituksen suuruudesta.

7.1 Ulkoasiainministeriön hallinnonala

24.40.50 Valtionapu Teollisen Kehitysyhteistyön Rahasto Oy:lle (FINNFUND)

Tukilainsäädäntö: Laki Teollisen Kehitysyhteistyön Rahasto Oy-nimisestä osakeyhtiöstä (291/79, muut. 1109/82, 151/84, 116/87 ja 963/88)

Myöntämistiedot:

FINNFUND on valtion enemmistöomistuksessa oleva kehitysrahoitusyhtiö, joka rahoittaa ja edistää kehitysmaissa toimivia tai niihin perustettavia suomalaisia osakkuus- ja tytäryrityksiä.

FINNFUNDin rahoituksen piiriin kuuluvat valmistava teollisuus sekä palvelusektori. Yhtiö rahoittaa investointiprojekteja kehitysmaissa. Rahoitus on pehmeäehtoista ja siten luetaan osaksi Suomen virallista kehitysyhteistyötä.

TMA 1991 (1 000 mk): 26 000, josta

- avustus rahaston hallintomenoihin	12 000
- avustus yritysten kehittämis- ja edistämistoimintaan	6 000
- avustus rahaston luotto-, takaus-, sijoitus- ja kurssitappioihin	4 500
- korkotuki rahaston ottamille luotoille	3 500

Valtioneuvosto voi antaa määräämillään ehdoilla yhtiölle sitoumuksia siitä, että valtio korvaa yhtiölle sen luotonanto- ja takaustoiminnassa mahdollisesti syntyneitä tappioita sekä osake- ja osuussijoitusten menetyksiä ja arvonalenemisiä ja että valtio maksaa yhtiön ottamasta ulkomaisesta luotosta mahdollisesti aiheutuvan kurssitappion. Sitoumuksia voi antaa siten, että niiden piiriin kuuluvien maksatettujen luottojen, osake- ja osuussijoitusten ja takausten yhteinen pääomamäärä saa olla vasta-arvoltaan enintään 600 milj. mk ja nostettujen ulkomaisien luottojen yhteinen pääomamäärä enintään 100 milj. mk.

Korkotukea voi maksaa yhtiön vuosina 1990-1991 ottamien, vuotuiselta määrältään enintään 20 milj. markan suuruisen lainojen osalta. Korkotuen määrä voi vastata enintään näistä lainoista perittävien korkokustannusten ja 2 prosentin koron erotusta.

Valtioneuvosto on laissa myönnetyn valtuutuksen nojalla päättänyt 10.12.1987 antaa yhtiölle sitoumuksen tappioiden korvaamisesta.

Maksettu avustus 1990 (1 000 mk): 14 833

24.40.83 Lainat Teollisen Kehitysyhteistyön Rahasto Oy:lle

Tukilainsäädäntö: Laki Teollisen Kehitysyhteistyön Rahasto Oy -nimisestä osakeyhtiöstä (291/79, muut. 1109/82, 151/84, 116/87 ja 963/88)

Myöntämistiedot:

Lainarahoitus 1990 (1 000 mk):

Lainapääoma 31.12.1990: 43 000
Korkotulot valtiolle: 1 060

24.40.88 Osakesijoitus; pääomatuki Teollisen Kehitysyhteistyön Rahasto Oy:lle

Tukilainsäädäntö: Laki Teollisen Kehitysyhteistyön Rahasto Oy -nimisestä osakeyhtiöstä (291/79, muut. 1109 (82, 151/84, 116/87 ja 963/88)

Myöntämistiedot:

Osakepääomarahoitus 1990 (1 000 mk):

Valtion omistaman osakepääoman nimellisarvo 31.12.1990: 154 213
Valtion sijoittama osakepääoma 31.12.1990: 154 213
Osinkotulot valtiolle vuodelta 1990: 0 mk

Teollisen Kehitysyhteistyön Rahasto Oy:n myöntämä tuki

Kehittämisen- ja tutkimusrahoitus

FINNFUND osallistuu tarpeen mukaan yritysten hankkeiden suunnitteluun ja kehittämiseen sekä tukee asiakkaitaan yhteydenotoissa kehitysmaiden elinkeinoelämään. Yhtiö rahoittaa yhteisyrityksen perustamiseen tähtäviä selvityksiä ja soveltuvuustutkimuksia. Yhtiön osuus voi olla enintään 50 % tutkimuksen kustannuksista tai enintään se osuus, jonka suomalainen yritys sijoittaa hankkeen valmisteluun. Lisäksi FINNFUND rahoittaa käynnistysvaiheessa olevien asiakasyritystensä koulutuskustannuksia.

Lainarahoitus

FINNFUND myöntää suomalaisille osakuusyrityksille keskipitkiä ja pitkiä investointilainoja. Lainat on tarkoitettu yrityksen perustamis-, osto- tai laajennusinvestointikustannusten rahoittamiseen. Peruskäyttöpääoma voidaan sisällyttää investointikustannuksiin. Korko on tavallisesti markkinakorkoja alhaisempi ja laina-aika vaihtelee 8-12 vuoteen. Lainoihin on mahdollisuus saada vapaavuosia hankkeen luonteesta riippuen.

Osakastakaukset

FINNFUND osallistuu tarvittaessa myös osakastakauksiin rahoittamansa yrityksen muille lainoille.

Osakepääomarahoitus

FINNFUND osallistuu vähemmistösjoiituksilla rahoitettaviin hankkeisiin. Yhtiön osuus rahoitettavan yrityksen osakepääomasta voi olla enintään yhtä suuri kuin suomalaisen yrityksen osuus, kuitenkin pääsääntöisesti enintään 25 %.

7.2 Sisäasiainministeriön hallinnonala

26.98.43 Läänin kehittämisraha

Tukilainsäädäntö: Laki aluepolitiikasta (1168/88), 7 § (tuli voimaan 1.1.1989 ja on voimassa 31.12.1993 asti) ja VNp läänin kehittämisrahan käyttöperusteista (200/89, muutos 8/90) (tuli voimaan 1.3.1989, ei määräaika)

Myöntämistiedot:

TMA 1991 (1 000 mk): 40 000

Tukea voidaan käyttää läänin elinkeinotoiminnan kehittämiseen, myös valtion viranomaisten vastaavasta toiminnasta aiheutuviin menoihin. SM voi käyttää osan määrärahasta useampaa kuin yhtä lääniä koskeviin tai valtakunnallisesti tärkeisiin läänien kehittämishankkeisiin. Lisäksi SM voi käyttää osan määrärahasta useampaa kuin yhtä lääniä koskeviin tai valtakunnallisesti tärkeisiin alueellisiin kehittämishankkeisiin sekä VN:n määräämien erityisalueiden ja rakennemuutosvaikeuksissa olevien paikkakuntien ongelmien hoitoa varten asetettavien työryhmien menoihin.

Määrärahan käytön tarkoituksena on edistää läänin kehittämistavoitteiden toteutumista; erityisesti pyritään tasapainottamaan läänin sisäistä alueellista kehitystä. Määrärahan avulla lisätään läänissä eri tahojen välistä yhteistyötä kehittämishankkeiden toteuttamisessa.

Tuen saajina voivat olla julkiset ja yksityiset organisaatiot sekä yksityiset henkilöt. Tukea voidaan myöntää lähinnä elinkeinotoiminnan määräaikaisiin kehittämishankkeisiin (projektit) sekä Suomen ja muiden pohjoismaiden että Suomen ja IVY:n välisiin elinkeinopoliittisiin ja muihin alueellista kehitystä edistäviin yhteistyöhankkeisiin.

Hyväksyttäväksi kustannuksiksi luetaan:

- * asiantuntija- ja koulutuspalvelujen hankintakustannukset
- * henkilöstön palkka- ja matkakustannukset
- * kehittämisprojektiin välittömästi liittyvät muut eritellyt toteuttamiskustannukset
- * kehittämistoiminnan kannalta välttämättömien koneiden ja laitteiden hankintakustannukset (niiden osuus voi olla enintään puolet kehittämisprojektin hyväksyttävistä kokonaiskustannuksista)

Määrärahaa saadaan käyttää projektipäätösten valmistelusta ja avustusta saaneiden projektien seurannasta SM:lle ja lääninhallituksille aiheutuvien matkakustannusten ja välittömien

hallintokulujen maksamiseen. Määrärahan käytön suuntaamisessa asetetaan etusijalle VN:n määräämien erityisalueiden ja muiden ongelmallisten alueiden kehittämistarpeet. Määrärahan käytössä kiinnitetään huomiota myös kuntien elinkeinopoliittisten kehittämisedellytysten ja erityisesti kuntien yhteistyön ja sen edellytysten vahvistamiseen.

Avustusten osuus kustannuksista voi olla enintään 70 %, erityisalueilla kuitenkin enintään 80 %. Myönnetty avustus ei yhdessä projektiin mahdollisesti myönnettyjen muiden valtionavustusten ja -osuuksien kanssa saa ylittää em. osuuksia. Läänin elinkeinotoimintaa merkittävästi edistävään hankkeeseen voidaan kuitenkin erityisistä syistä myöntää avustusta edellä mainittua suurempi osuus.

VN päättää käyttöperusteista ja SM määrärahan jakamisesta lääneittäin. Lääninhallitus päättää määrärahan käytöstä läänissä. Lääninhallitus käyttää päätöksen valmistelussa apunaan asettamaansa yhteistyöryhmää, jossa ovat edustettuina ainakin lääninhallituksen lääninsuunnittelu, työvoimapiiri-, matkailupiiri- ja teollisuuspiiriviranomaiset sekä KERA (Kainuun osalta Oulun lääninhallitus käyttää apunaan vastaavaa Kainuun yhteistyöryhmää).

Avustusten projektiluonteisuudesta johtuen yritys kohtaista tukiseurantaa ei tehdä.

Maksetut avustukset 1990 (1 000 mk):

(Sisältää vain v. 1987 myönnettyä ja pienyrityksille kohdistuvaa rahaa läänien kehittämiseen)

<u>Henkilökunnan suuruus</u>	<u>Maksetut avustukset</u>
Väh. 500 työntekijää	
100-499 työntekijää	
Alle 100 työntekijää	1 588
Yhteensä	1 588

Lapin matkailun lomatuki

Tukilainsäädäntö: VN:n läänin kehittämisrahan käyttöperusteista (200/89, muut. 8/90) (tuli voimaan 1.3.1990, ei määräaikaa), Lapin matkailun lomatuen käyttöperusteet (SM 28.3.1989 No 1025/545/89) ja Lapin lääninhallituksen soveltamishjeet

Myöntämistiedot:

TMA 1991 (1 000 mk): 3 000

Tuen käyttötarkoitus on Lapin matkailun edistäminen. Tukea voivat saada napapiirin pohjoispuolella sijaitsevat matkailuyritykset.

Tukea myönnetään matkailijasta, joka on todistettavasti ollut hakijan majoituksessa 1.1. - 15.2. tai 1.10. - 20.12. välisinä aikoina yhtäjaksoisesti vähintään viisi vuorokautta kerrallaan; alle 50 vuodepaikan matkailuyrityksille tukea voidaan kuitenkin myöntää vähintään kolme vuorokautta em. aikoina yöpyvien matkailijoiden osalta. Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että ko. matkailija ei saa muuta julkista lomatukea ja että hakijan matkailijalta perimä maksu on vähintään tuen suuruuden verran pienempi kuin normaalihinta (maalis-huhtikuussa käytetty keskihinta).

Tuen suuruus on enintään 55 mk matkailijaa kohden vuorokaudessa. Tukea haetaan Lapin lääninhallitukselta jälkikäteen. Tuen myöntämisestä päättää Lapin lääninhallitus SM:n antamien käyttöperusteiden mukaan.

Maksetut avustukset 1990 (1 000 mk): 2 757

7.3 Valtiovarainministeriön hallinnonala

(Valtion ravitsemiskeskusta koskevat rahoitustuet käsitellään erikseen luvussa 7.10.)

28.39.40 Mantereen ja Ahvenanmaan välisten tavarakuljetusten kuljetuskustannusten tasaaminen

Tukilainsäädäntö: Ahvenanmaan itsehallintolaki (670/51)

Myöntämistiedot:

TMA 1991 (1 000 mk): 700

Avustus maksetaan Ahvenanmaan maakuntahallitukselle.

Maksettu avustus 1990 (1 000 mk): 700

28.82.43 Luottotappiokorvaus Postipankki Oy:lle

Tukilainsäädäntö: Laki Postipankki Oy:n investointirahastosta annetun lain kumoamisesta (448/90) 2 §, Laki Postipankki Oy:n investointirahastosta (973/87) 6 § ja 13 §, VN:n 14.4.1988 antama sitoumus Postipankki Oy:n investointirahaston lainanannossa syntyneiden luottotappioiden korvaamisesta

Myöntämistiedot:

TMA 1991 (1 000 mk): 3 000

Kun Postipankki muutettiin vuoden 1988 alusta osakeyhtiöksi, samalla kumottiin Valtion investointirahastoa koskeva laki ja annettiin laki Postipankki Oy:n investointirahastosta. Tällä lailla siirrettiin Inran omaan pääomaan kuuluvat varat (1 147 milj. markkaa) Postipankki Oy:lle. Näistä varoista muodostettiin pankin taseessa erityinen pankin omaan pääomaan kuuluva Postipankki Oy:n investointirahasto, josta on myönnetty lainoja lähinnä pienten ja keski suurten teollisuusyritysten tuotannollista toimintaa edistäviin investointeihin.

Postipankki Oy:n investointirahasto lakkautettiin 31.12.1990, jolloin Postipankki Oy:n investointirahaston varat siirrettiin Postipankki Oy:n sidottuun omaan pääomaan kuuluvaan vararahastoon.

Valtioneuvoston sitoumusten mukaisesti valtio korvaa Postipankki Oy:n investointirahastosta ilman turvaavaa vakuutta myönnettyjen lainojen luottotappiot. Valtio korvaa myös Postipankki Oy:n investointirahastosta annetun lain 13 §:n mukaisten valtion investointirahastosta rahaston vastuulla myönnettyistä lainoista aiheutuneet luottotappiot ja tällaisia luottotappioita koskevien ennakoiden maksamisen.

Maksettu avustus 1990 (1 000 mk): 13 490

28.82.83 Valtion investointirahaston ulkomaan rahan määräisten varojen siirtäminen lainaksi Kehitysaluerahasto Oy:lle (1988)

Tukilainsäädäntö: Laki Postipankki Oy:n investointirahastosta annetun lain kumoamisesta (448/90), 2 §

Myöntämistiedot:

Inran Postipankki Oy:hyn liittämisen yhteydessä valtion investointirahastossa 31.12.1987 olevista ulkomaan rahan määräisistä varoista Kehitysaluerahasto Oy:lle vuonna 1978 myönnetty ulkomaan rahan määräinen luotto annettiin lainaksi Kehitysaluerahastolle.

Lainarahoitus 1990 (1 000 mk):

Lainapääoma 31.12.1990: 18 938

Korkotulot valtiolle: 1 151

28.82.83 Valtion investointirahaston ulkomaan rahan määräisten varojen siirtäminen lainaksi Postipankki Oy:lle (1988)

Tukilainsäädäntö: Laki Postipankki Oy:n investointirahastosta annetun lain kumoamisesta (448/90), 2 §

Myöntämistiedot:

Inran Postipankki Oy:hyn liittämisen yhteydessä valtion investointirahastossa 31.12.1987 olevat ulkomaan rahan määräiset varat annettiin lainaksi Postipankille.

Lainarahoitus 1990 (1 000 mk):

Lainapääoma 31.12.1990: 129 618

Korkotulot valtiolle: 18 039

28.82.88 Osakesijoitus; pääomatuki Postipankki Oy:lle

Tukilainsäädäntö: Laki Postipankki Oy:n investointirahastosta annetun lain kumoamisesta (448/90), Laki Postipankki Oy:n investointirahastosta (973/87), Laki Postipankki Oy:stä (972/87)

Myöntämistiedot:

TMA 1991 (1 000 mk): 50 000

Osakepääomarahoitus 1990 (1 000 mk):

Valtion omistaman osakepääoman nimellisarvo 31.12.1990: 500 000

Valtion sijoittama osakepääoma 31.12.1990: 1 647 170 (sisältää Inran omaan pääomaan kuuluvien varojen siirron Postipankille)

Osinkotulot valtiolle vuodelta 1990: 25 000

28.84.88 Valtion osuus Pohjoismaiden Investointipankin peruspääomasta

Myöntämistiedot:

Pohjoismaiden Investointipankki (NIB) edistää pohjoismaista taloudellista yhteistyötä ja kauppaa rahoittamalla sekä pohjoismaissa että niiden ulkopuolella toteutettavia hankkeita.

Pohjoismaiden ministerineuvosto hyväksyi 27.2.1987 NIB:n peruspääoman korottamisen 800 milj. SDR:stä 1 600 milj. SDR:ään (noin 4 370 milj. markasta noin 8 740 milj. markkaan). Pankin jäsenmaat suorittivat maksettavan pääoman korotuksesta 40 milj. SDR:ää ja 20 milj. SDR:ää siirrettiin pankin vararahastosta peruspääomaan. Korotuksen loppuosa 740 milj. SDR:ää jäi yksinomaan pankin takuupääoman laajentamiseen.

Eduskunta hyväksyi vuoden 1987 ensimmäisessä lisämenoarviossa Suomen suoritettavaksi vuosina 1988-90 tulevan peruspääoman osuuden korottamisen 132 milj. SDR:stä 292 milj. SDR:ään. Suomen osuus peruspääoman korotuksen maksettavasta osasta oli yhteensä 8,74 milj. SDR:ää eli noin 50 milj. markkaa ja vuonna 1990 suoritettiin kolmas eli viimeinen erä määrältään 3 milj. SDR:ää.

Maksettu avustus 1990 (1 000 mk): 15 408

Pohjoismaiden Investointipankin myöntämät lainat

Pohjoismaiset lainat:

NIB myöntää lainoja sekä pienille että suurille yrityksille. Rahoitus voi kohdistua mm. tuotantolaitoksiin, koneisiin, tuotekehittelyyn ja markkinoinnista aiheutuviin kustannuksiin. NIB rahoittaa korkeintaan 50 % hankkeen kokonaiskustannuksista.

Hankkeen pitää hyödyttää vähintään kahta pohjoismaata. Pohjoismainen intressi voi muodostua yhteisomistuksen tai yhteistyön kautta esim. seuraavilla aloilla:

- * raaka-ainetoimitukset
- * alihankinnat
- * tuotanto
- * toimialarationalisointi, yritysostot
- * tutkimus- ja kehittämistoiminta
- * markkinointi
- * energia-alan yhteistyö
- * liikenneyhteydet
- * ympäristöinvestoinnit

Kansainväliset lainat:

NIB myöntää lainoja pohjoismaiden ulkopuolelle joko projekti-investointilainoina tai tavallisina investointilainoina.

Projekti-investointilainoja myönnetään luottokelpoisille kehitysmaille ja suoraan kyseiselle valtiolle tai valtion takausta vastaan, kun hanke ja luottoriski on analysoitu. Lainat täydentävät muita pankkilainoja ja vientiluottoja ja mahdollistavat täten kokonaisrahoituksen pohjoismaista.

Hankkeella, jossa on pohjoismainen intressi, tarkoitetaan investointeja lainansaajamaassa ja joihin liittyy huomattavia tavaroiden ja palvelujen toimituksia pohjoismaista.

Pohjoismaisten yritysten osallistuminen hankkeeseen voi myös muodostua yhteistyöstä lainansaajamaan yritysten kanssa esim. seuraavilla aloilla:

- * raaka-aineen hankinta
- * markkinointi
- * tuotanto
- * teknologian vienti
- * yhteisyritykset
- * toistuvat toimitukset pohjoismaista ja -maihin

Tavallisten lainavaltuuksiensa puitteissa NIB voi antaa lainoja myös pohjoismaiden ulkopuolisiin, lähinnä teollisuusmaissa oleviin kohteisiin. Pankki edellyttää, että lainoilla on turvaavat vakuudet, esim. pankkitakaus, pohjoismaisten yritysten takaus tai erilaiset kiinnitykset. Lainaehdot ovat samat kuin pohjoismaihin myönnettävillä lainoilla.

28.86.60 Suomen itsenäisyyden juhlarahaston toiminnan rahoittaminen

Tukilainsäädäntö: Laki Suomen itsenäisyyden juhlarahastosta (717/90)

Myöntämistiedot:

TMA 1991 (1 000 mk): 20 000

Laki Suomen itsenäisyyden juhlarahastosta tuli voimaan 1.1.1991. Lailla muutettiin aiemmin Suomen Pankin omistuksessa ollut Suomen itsenäisyyden juhluvuoden 1967 rahasto itsenäiseksi eduskunnan vastattavana olevaksi julkisoikeudelliseksi rahastoksi, jolle siirtyivät rahaston aikaisemmat oikeudet ja velvoitteet. Lain 6 §:n mukaan valtion tulo- ja menoarvioon voidaan ottaa määräraha paitsi rahaston peruspääoman kartuttamiseen myös sen toiminnan rahoittamiseen.

Rahaston tavoitteena on edistää Suomen vakaata ja tasapainoista kehitystä, talouden määrällistä ja laadullista kasvua sekä kansainvälistä kilpailukykyä ja yhteistyötä toimimalla erityisesti sellaisten hankkeiden toteuttamiseksi, jotka vaikuttavat kansantalouden voimavarojen käyttöä tehostavasti tai tutkimuksen ja koulutuksen tasoa kohottavasti taikka jotka selvittävät tulevaisuuden kehitysvaihtoehtoja.

Tavoitteen toteuttamiseksi rahasto voi:

- * tehdä ja teettää tutkimuksia ja selvityksiä
- * myöntää lainoja ja muuta rahoitusta, joiden takaisinmaksu voidaan määrätä ehdolliseksi
- * myöntää avustuksia
- * myöntää takauksia ja takuita sekä
- * osallistua yhteistyöhankkeisiin sekä omistaa osakkeita ja osuuksia yrityksissä.

Sitran myöntämät tuet**Lainarahoitus**Myöntämistiedot:*Lainarahoitus 1990 (1 000 mk):*

Lainapääoma 31.12.1990: 209 632

Korkotulot: 3 665

Takaukset ja takuut Myöntämistiedot:*Voimassa olevat takaukset ja takuut 31.12.1990 (1 000 mk): 6 446***Osakepääomarahoitus**Myöntämistiedot:*Osakepääomarahoitus 1990 (1 000 mk):*

Osakepääoman nimellisarvo 31.12.1990: 1 951

Sijoitettu osakepääoma 31.12.1990: 2 651

Osinkotulot: 0

28.99.40 Ulkomaan kuorma-autoliikenteen polttoaineen hintaan sisältyvän liikevaihtoveron korvaaminen Tukilainsäädäntö: Laki polttoaineverosta (948/82) 6 §, (muut. 548/86) ja VNp ulkomaan kuorma-autoliikenteen polttoaineen hintaan sisältyvän liikevaihtoveron korvaamisesta (722/87)Myöntämistiedot:

TMA 1991 (1 000 mk): 9 400

Tarkoituksena on tasata kilpailuetua, joka ulkomaiselle kuorma-autoliikenteelle syntyy muualla yleisesti sovellettavasta arvonnäverojärjestelmästä. Tuki luonnollisesti poistuu, kun Suomi siirtyy arvonnäverojärjestelmään lähi vuosina.

Vuonna 1990 ulkomaan kuorma-autoliikenteessä käytettiin arviolta noin 24 milj. litraa verollisena hankittua polttoainetta. Liikevaihtovero-osuuden arvioitiin olevan 35 penniä litralta.

Maksetut avustukset 1990 (1 000 mk): 7 657

7.4 Opetusministeriön hallinnonala

29.74.40 Korvaus työnantajille: oppi- ja koulutusopimukset

Tukilainsäädäntö: Oppisopimuslaki (422/67, muut. 647/83, 1067/85, 1151/88) 28 ja 28a §, VNp koulutusopimukseen perustuvan työpaikkakoulutuksen järjestämisestä (696/83, muut. 1156/88), asetus koulutusopimuksen perusteella työnantajalle maksettavasta koulutuskorvauksesta (1390/90), VNp työnantajille maksettavasta koulutuskorvauksesta vuonna 1991 ja oppisopimusasetus (563/67, muut. 1143/85).

Myöntämistiedot:

TMA 1991 (1 000 mk): 160 000

Korvaus otettiin käyttöön oppisopimuskoulutuksessa vuonna 1968 ja koulutusopimuskoulutuksessa vuonna 1983. Tavoitteena on koulutus- ja harjoittelupaikkojen saannin edistäminen ja yleensä työpaikkakoulutuksen kehittäminen.

Tuen saaja on työnantaja. Määrärahaa saa käyttää oppi- ja koulutusopimuksista aiheutuviin korvauksiin työnantajille. Tuen kohteena ovat palkat ja niihin liittyvät henkilöstökustannukset, kone-, laite- ja raaka-ainekustannukset.

Oppisopimuskoulutuksessa ammattialat jaetaan kolmeen korvausluokkaan, joissa avustusta maksetaan ensimmäisenä opiskeluvuonna enemmän, seuraavina vähemmän:

I luokka: 1 400 mk ja 700 mk/kk/oppilas
 II luokka: 1 700 mk ja 850 mk/kk/oppilas
 III luokka: 2 000 mk ja 1 000 mk/kk/oppilas

Kehitysalue- ja kantokykyluokkakorotus on 5 - 30 %. Koulutusopimuskoulutuksessa korvaus on 700 mk/kk/oppilas. Korvausten määrät tarkistetaan vuosittain.

Maksetut avustukset 1990 (1 000 mk): 137 982

29.90.52 Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarot taiteen tukemiseen; Suomen elokuvasäätiön osuus

Myöntämistiedot:

Maksetut avustukset 1990 (1 000 mk): 43 661, josta

- kotimaisen elokuvan tuotantotuki	30 000
- elokuva-alan teknisiä laitteita ja hankintoja varten	1 000
- Elokuvasäätiön toimintaan	7 000
- Elokuvasäätiön ja Oy Yleisradio Ab:n välisen sopimuksen edellyttämän säätiön rahoitusosuuteen	2 200
- elokuvateatteritukeen	3 400
- kv. kulttuuriyhteistyö	31
- kv. yhteistyö, eräät avustukset	30

Suomen elokuvasäätiön myöntämät avustukset

Myöntämistiedot:

Tuki jakaantuu lähinnä kotimaisen elokuva- ja ohjelmatuotannon sekä jakelun tukemiseen (TMA 1991: 43 milj. mk) sekä elokuvateatteritukeen (TMA 1991: 3,7 milj. mk).

Maksetut avustukset 1990 (1 000 mk): 37 123

7.5 Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala

30.40.30 Vesihuoltolaitteiden rakentamisen korkotuki

Tukilainsäädäntö: Laki luottolaitosten varoista myönnettävistä eräistä korkotukilainoista (1015/77, muut. 824/78, 1022/83, 965/85, 971/86 ja 1195/88). MMMp vesihuoltolaitteiden rakentamiseen myönnettävien korkotukilainojen yleisistä ehdoista (273/90) ja Laki Postipankin varoista myönnettävistä korkotukilainoista (761/68, muut. 714/69, 708/70 ja 811/73).

Myöntämistiedot:

TMA 1991 (1 000 mk): 24 000 (sisältää mm. kunnat)

Osa korkotuesta kohdistuu kunnille.

Maksetut avustukset 1990 (1 000 mk): 1 668 (vain yritysten osuus)

30.40.31 Avustukset yhdyskuntien vesihuoltotoimenpiteisiin

Tukilainsäädäntö: Laki yhdyskuntien vesihuoltotoimenpiteiden avustamisesta (56/80, muut. 1376/89) ja asetus (332/90), VNp maatilatalouden vesiensuojelutoimenpiteiden avustamisesta (541/87)

Myöntämistiedot:

TMA 1991 (1 000 mk): 32 000 (sisältää mm. kunnat)

Avustusta voidaan myöntää maatilatalouden vesiensuojelua edistäviin toimenpiteisiin, kuten yhdyskuntien vedenhankintaa ja viemäröintiä edistäviin investointeihin, jos vesiensuojeluvaatimukset ovat erityisen tiukat. Avustus on enintään 20 % kustannuksista ja avustus kohdistuu rakennusinvestointeihin.

Avustukset on tarkoitus käyttää erityisesti haja-asutusalueiden vesihuollon edistämiseen sekä pääomaköyhissä kunnissa toteutettaviin hankkeisiin. Avustuksia on tarkoitus käyttää myös kriisiajan vedenhankinnan turvaamiseen.

Vesihuoltoavustusta voidaan myöntää kunnalle, kuntainliitolle tai vedenhankintaa ja viemäröintiä taikka pelkästään vedenhankintaa tai viemäröintiä varten perustetulle yhtymälle tai yhteisölle taikka kiinteistön haltijalle (ml. maatilakiinteistöt) vesihuoltotoimenpiteiden suunnittelua ja toteuttamista varten.

Maksetut avustukset 1990 (1 000 mk): 35 674 (sisältää mm. kunnat)

30.33.44 Avustukset maaseudun pienyritystoiminnan edistämiseen

Tukilainsäädäntö: Maaseutuelinkeinolaki (1295/90) ja asetus (248/91)

Myöntämistiedot:

TMA 1991 (1 000 mk): 100 000 (mukana myös maa-, metsä- ja riistatalous sekä kalatalous)

Maaseudun pienyritystoiminnan edistämiseksi voidaan myöntää investointi-, käynnistys- ja kehittämisavustuksia. Vuoden 1991 määrärahasta enintään 15 milj. markkaa voitiin käyttää maa- ja metsätalousministeriön tarkemmin määräämällä tavalla maaseutuprojektista aiheutuvien menojen maksamiseen.

Maksetut avustukset 1990 (1 000 mk):

(muut toimialat kuin maa-, metsä- ja riistatalous sekä kalatalous)

<u>Henkilökunnan suuruus</u>	<u>Maksetut avustukset</u>
Väh. 500 työntekijää	
100-499 työntekijää	
Alle 100 työntekijää	51 768
Yhteensä	51 768

30.33.49 Maaseutuelinkeinotoiminnan korkotuki

Tukilainsäädäntö: Maaseutuelinkeinolaki (1295/90) ja asetus (248/91)

Myöntämistiedot:

TMA 1991 (1 000 mk): 291 000 (mukana myös maa- metsä- ja riistatalous sekä kalatalous)

Vuonna 1991 korkotukilainoja sai hyväksyä enintään 875 milj. markkaa maatalouteen ja enintään 70 milj. markkaa muihin maaseutuelinkeinolaisten mukaisiin tarkoituksiin.

Uuden maaseutuelinkeinolakiesityksen mukaan korkotuen määrä on 50 % luottolaitoksen perimästä kokonaiskorosta. Korkohyvitystä arvioidaan maksettavan keskimäärin 6,5 % lainapääomasta.

Maksetut avustukset 1990 (1 000 mk): 952 (muut toimialat kuin maa-, metsä- ja riistatalous sekä kalatalous)

30.33.60 Siirto maatilatalouden kehittämisrahastoon

Myöntämistiedot:

Maksettu avustus 1990 (1 000 mk): 180 000

Maatilatalouden kehittämisrahaston myöntämät lainat maaseudun pienimuotoisen elinkeinotoiminnan edistämiseen

Tukilainsäädäntö: Maaseutuelinkeinolaki (1295/90) ja asetus (248/91)

Myöntämistiedot:*Lainarahoitus 1990 (1 000 mk):*

Lainapääoma 31.12.1990: 112 895 (muut toimialat kuin maa-, metsä- ja riistatalous sekä kalatalous)

7.5.1 Kalastustuet**30.33.44 Avustukset maaseudun pienimuotoisen elinkeinotoiminnan edistämiseen (kalatalouden osuus)**

Tukilainsäädäntö: Maaseutuelinkeinolaki (1295/90) ja asetus (248/91)

Myöntämistiedot:

Kalatalousyrittäjän on asuttava haja-asutusalueella, enintään 30 km:n etäisyydellä kalastus-
tukikohdasta. Yrittäjän yritystoiminnan ulkopuolelta, muusta ammatista saamat (palkka)tulot
saavat olla enintään 130 000 mk vuodessa, puolisoiden yhteenlasketut tulot enintään 165 000
mk. Tukea voidaan luonnollisen henkilön lisäksi myöntää myös yhtiöille tai yhtymille.

Rahoitustukena voidaan myöntää investointeihin investointiavustusta, palkkakustannuksiin
käynnistysavustusta ja yrityksen kehittämiseen ja yrittäjän koulutukseen kehittämisavustusta.
Investointiavustuksen enimmäismäärä vaihtelee vyöhykkeittäin 30 - 55 %.

Käynnistysavustusta voidaan myöntää enintään 30 - 55 % kahden tai kolmen yritystoiminnan
aloittamista tai laajennustoimenpidettä seuraavan käynnistysvuoden palkkakustannuksista.
Avustusta voidaan myöntää yritystoimintaa aloitettaessa myös yrittäjän laskennalliseen
palkkaan. Kehittämisavustusta myönnetään enintään 75 % hankkeen kustannuksista.

Maksetut avustukset 1990 (1 000 mk): 4 287

30.33.49 Maaseutuelinkeinotoiminnan korkotuki (kalatalouden osuus)

Tukilainsäädäntö: Maaseutuelinkeinolaki (1295/90) ja asetus (248/91)

Myöntämistiedot:

Korkotukilainoja voidaan myöntää kalatalouden investointeihin. Lainan osuus on enintään 50
% investoinnin enimmäiskustannuksista. Laina ja avustus yhteensä voivat olla enintään 80 %
kustannuksista.

Maksetut avustukset 1990 (1 000 mk): 79

Maatilatalouden kehittämisrahaston myöntämät lainat maaseudun pienimuotoisen elinkeinotoiminnan edistämiseen (kalatalouden osuus)

Tukilainsäädäntö: Maaseutuelinkeinolaki (1295/90) ja asetus (248/91)

Myöntämistiedot:*Lainarahoitus 1990 (1 000 mk):*

Lainapääoma 31.12.1990: 9 349

30.37.42 Kalastuksesta saatavan tulon vakaannuttaminen ja kotimaisen kalan käytön edistäminen

1. Kalansaaliin hintatuki

Tukilainsäädäntö: Kalastustulolaki (1157/88), kalastustuloasetus (1363/88, muut. 520/90)Myöntämistiedot:

TMA 1991 (1 000 mk): 26 100

Hintatukea maksetaan nykyisin silakasta ja kilohailista, mutta asetuksen mukaan voidaan maksaa myös ahvenesta, hauesta, kuoreesta, muikusta, siiasta ja turskasta. Tuki on erilainen teollisuuskalalle ja rehukalalle. Vuodesta 1991 lähtien rehukalalle ei enää suoriteta varsinaista hintatukea, vaan nk. kalastustukea (toimeentulotukea) rehusilakan kalastajille (n. 12 000 mk / kalastaja). Sen sijaan teollisuuskalalle hintatukea maksetaan edelleen.

Saajina ovat kaikki ao. kalalajien kalastajat, jotka täyttävät määrätyn kalastustulorajan (vähintään 30 % kalastustuloa valtionverotuksessa) ja joille ostaja on maksanut vähintään vähimmäishinnan.

Maksetut avustukset 1990 (1 000 mk): 24 000

2. Kalan kuljetustuki

Tukilainsäädäntö: Kalastustulolaki (1157/88)Myöntämistiedot:

TMA 1991 (1 000 mk): 2 300

Kalan kuljetustukea myönnetään saaristoalueille ja syrjäseuduille kalastuksen ylläpitämiseksi näillä alueilla. Avustus maksetaan kalankuljettajille.

Maksetut avustukset 1990 (1 000 mk): 3 000

3. Varastointituki

Myöntämistiedot:

TMA 1991 (1 000 mk): 1 200

Varastointiavustusta myönnetään kalaa jalostaville yrityksille 1.1. - 31.5. välisenä aikana pakastukseen varastoidusta silakan ja kilohailin perkaus- ja fileointijätteestä (0,25 mk/kg) sekä jalostuksen yhteydessä rehuksi lajitellusta silakasta ja kilohailista (0,15 mk/kg).

Maksetut avustukset 1990 (1 000 mk): 1 100

4. Tuki sisävesikalastuksen kehittämiseksi

Myöntämistiedot:

TMA 1991 (1 000 mk): 1 000

Tukea myönnetään erilaisiin sisävesikalastuksen rakenteen kehittämishankkeisiin.

Maksetut avustukset 1990 (1 000 mk): 500

5. Kotimaisen kalan käytön edistäminen

Myöntämistiedot:

TMA 1991 (1 000 mk): 3 500

Avustus maksetaan kotimaisen kalansaaliin talteenoton ja käytön edistämisestä aiheutuvien menojen maksamiseen (mm. merisilakka-kampanjan valtionosuus) sekä tuotekehitysprojekteihin mm. VTT:lle.

Maksetut avustukset 1990 (1 000 mk): 1 500

30.37.44 Kalastusvakuutustoiminta

Tukilainsäädäntö: Laki kalastusvakuutusyhdistyksistä (331/58) ja asetus (93/59)

Myöntämistiedot:

TMA 1991 (1 000 mk): 6 500

Kalastusvakuutuksen valtionavun tarkoitus on alentaa ammattikalastajien vakuutusmaksuja näiden vakuuttaessa aluksiaan, pyydyksiään ym. kalastusvälineitään.

Maksetut avustukset 1990 (1 000 mk): 5 000

30.37.47 Kalatalouden korkotuki

Tukilainsäädäntö: Laki kalatalouden korkotukilainoista (1/76, muut. 565/89) ja asetus (563/76) sekä VNp kalatalouden korkotukilainojen korkohyvityksistä ja enimmäismääristä (307/76, muut. 598/89 ja 217/90)

Myöntämistiedot:

TMA 1991 (1 000 mk): 3 100

1. Kalastajalainojen korkotuki

Lainat voidaan myöntää ammattikalastajille kalastusalusten ja -veneiden hankkimiseen ja rakentamiseen sekä niihin tarvittavien koneiden ja laitteiden ja kalanpyyntivälineiden ja muiden kalastuksessa tarvittavien välineiden ja laitteiden hankinnan rahoittamiseksi. Aluksen, moottoreiden ja veneiden hankintaan myönnetyn kalastajalainan tai sen koron maksamisesta voidaan antaa myös valtioneuvoston päätöksellä, joita saa olla samanaikaisesti enintään 5 mmk:n edestä.

Laina-aika on ollut käytännössä 5 - 10 vuotta. Lainasta on lainansaajan suoritettava vuotuista korkoa 5 %. Valtion maksama korkohyvitys on 4,5 %.

Maksetut avustukset 1990 (1 000 mk): 2 213

2. Kalan markkinointilainojen korkotuki

Lainaa voidaan myöntää kalaa jalostaville yrityksille kalan talteenottoa, säilyttämistä ja käsittelyä varten tarpeellisten laitosten hankkimisen ja rakentamisen ja mainittuja tarkoituksia varten tarvittavien laitteiden hankkimisen sekä kalan kuljetukseen sopivien alusten ja muiden kuljetusvälineiden hankkimisen ja alusten rakentamisen rahoittamiseksi.

Markkinointilainan laina-aika on enintään 10 vuotta. Lainasta on lainansaajan suoritettava vuotuista korkoa 6,75 %. Valtion maksama korkohyvitys on 4,75 %.

Valtio maksaa kalatalouden korkotukilainasta luottolaitokselle korkohyvityksenä määrän, joka saadaan kun korkoprosenttina käytetään Suomen Pankin perimän peruskoron (nykyisin 8,5 %) lisättynä kalastajalainojen osalta yhdellä prosenttiyksiköllä ja markkinointilainojen osalta kolmella prosenttiyksiköllä ja lainan saajan maksaman koron välistä erotusta.

Käytännössä korkotukilainoja on myönnetty tervehdyttävän rakennemuutoksen aikaansaamiseksi kalastuksessa ja kalanjalostuksessa. Lakia (1/76) on tarkoitettu muuttamaan siten, että kalatalouspoliittiset näkökohdat voidaan ottaa riittävästi huomioon lainahakemuksia käsiteltäessä. Lisäksi on tarkoitettu luopua valtioneuvoston päätöksellä.

Maksetut avustukset 1990 (1 000 mk): 742

Kehitysaluerahaston myöntämät tuet kalataloudelle

Myöntämistiedot:

1. Kehittämisavustukset

Maksetut avustukset 1990 (1 000 mk): 249

2. Kehittämislainat

Lainarahoitus 1990 (1 000 mk):

Lainapääoma 31.12.1990: 701

3. Investointi- ja käyttöpääomalinat

Lainarahoitus 1990 (1 000 mk):

Lainapääoma 31.12.1990: 19 338

7.6 Liikenneministeriön hallinnonala

(Valtion liikelaitoksia koskevat rahoitustuet käsitellään erikseen luvussa 7.10.)

31.32.30 Piensatamien rakentamisen valtionapu

Myöntämistiedot:

TMA 1991 (1 000 mk): 2 800

Avustusta maksetaan kunnille veneretkeilyä palvelevien satamien rakentamiseen ja kunnostamiseen sekä kunnille ja kalanjalostusalan yrityksille kalasatamien parantamiseen ja rakentamiseen. Tuki voi olla toistuva, muttei jatkuva. 1991 Kalasatamille tukea varattiin 1,5 milj. markkaa, josta siis vain osa yrityksille.

31.32.31 Kauppa- ja teollisuussatamien rakentamisen korkotuki

Tukilainsäädäntö: Korkotukilainoista annettu laki (1015/77) 2 §

Myöntämistiedot:

TMA 1991 (1 000 mk): 4 800

Määrärahaa saa käyttää Mkh:n päätösten mukaisesti luottolaitosten varoista myönnettävistä eräistä korkotukilainoista annetun lain (1015/77) 2 §:n nojalla kauppa- ja teollisuussatamien rakentamiseen myönnettyistä korkotukilainoista luottolaitoksille suoritettavien korkohyvitysten maksamiseen. Vuonna 1991 sai myöntää korkotukilainoja ao. tarkoitukseen enintään 25 milj. markkaa. Korkohyvitys on neljän ensimmäisen lainavuoden aikana 4 prosenttiyksikköä ja lainavuosien 5 - 8 aikana 2 prosenttiyksikköä. Kahdeksannen lainavuoden jälkeen ei tukea enää makseta.

31.32.40 Lastialusten hankintojen tukeminen

Tukilainsäädäntö: Laki alustoimitusten rahoitukseen myönnettävistä korkotukilainoista (1093/85, muut. 1363/89)

Myöntämistiedot:

TMA 1991 (1 000 mk): 64 500

A) Määrärahaa saa käyttää VN:n vahvistamien perusteiden mukaisesti enintään 50 milj. markkaa avustusten maksamiseen ulkomaankaupan merikuljetuksia varten vuosina 1988-89 tilattujen tai hankittujen pienalusten hankintaa varten otettujen lainojen korkomenojen alentamiseen. Avustusta saa myöntää enintään 90 % koron määrästä enintään 10 ensimmäisen lainavuoden aikana. Avustuksen saaja sitoutuu toiminnan jatkamiseen Suomen lipun alla määrääjän.

B) Määrärahaa saa käyttää myös korkohyvitysten maksamiseen luottolaitoksille LM:n vahvistamien perusteiden mukaisesti luottolaitosten varoista myönnettävistä eräistä korkotukilainoista annetun lain (1015/77) 2 §:n 6 kohdan (muutettu 965/85) perusteella suomalaisille varustamotoimintaa harjoittaville yrityksille annetuille lainoille, jotka on tarkoitettu kotimaisilta telakoilta tapahtuviin alushankintoihin. Myös ulkomailta käytettyinä hankitut alle 1 600 brt:n pienkalusto on tuen piirissä.

Tuki on toistuvaa, koska jaksottuu korkomenojen mukaan.

31.32.41 Avustus ulkomaanliikenteen lastialusten kilpailuedellytysten turvaamiseksi

Tukilainsäädäntö: Laki avustuksista ulkomaanliikenteen lastialusten kilpailuedellytysten turvaamiseksi (1139/90)

Myöntämistiedot:

TMA 1991 (1 000 mk): 50 000

Määrärahaa saa käyttää VN:n vahvistamien perusteiden mukaisesti ulkomaanliikenteen lastialusten kilpailuedellytysten edistämiseksi annetun lain mukaisten avustusten maksamiseen sellaisille suomalaisille varustamoille, jotka hoitavat ulkomaankaupan kuljetuksia Suomen lipun alla ja työllistävät pääasiassa suomalaisia merenkulkijoita. Vuonna 1991 avustusta maksettiin enintään 50 000 mk aluksella työskentelevää työntekijää kohden. Tuki on periaatteessa toistuvaa.

Tukijärjestelmää ollaan parhaillaan muuttamassa laivarekisteritoimikunnan mietinnön pohjalta.

31.32.44 Saaristoliikenteen avustaminen

Tukilainsäädäntö: VNp saaristoliikenteen tukemiseksi myönnettävistä avustuksista (250/86)

Myöntämistiedot:

TMA 1991 (1 000 mk): 600

Määrärahaa saa käyttää avustusten maksamiseen saariston kulkuyhteyksiä hoitaville liikennöitsijöille. Tuki on toistuvaa.

Maksetut avustukset 1990 (1 000 mk):

<u>Henkilökunnan suuruus</u>	<u>Maksetut avustukset</u>
Väh. 500 työntekijää	
100-499 työntekijää	
Alle 100 työntekijää	320
Yhteensä	320

31.32.45 Saaristoliikenteen korkotuki

Tukilainsäädäntö: Laki luottolaitosten varoista myönnettävistä eräistä korkotukilainoista (1015/77, muut. 824/78, 173/79, 944/82, 1022/83, 827/84, 965/85 ja 971/86)

Myöntämistiedot:

TMA 1991 (1 000 mk): 25

Maksetut avustukset 1990 (1 000 mk):

<u>Henkilökunnan suuruus</u>	<u>Maksetut avustukset</u>
Väh. 500 työntekijää	
100-499 työntekijää	
Alle 100 työntekijää	21
Yhteensä	21

31.55.41 Sanomalehdistön tuki Myöntämistiedot:

TMA 1991 (1 000 mk): 122 000

Avustusta maksetaan sanomalehtien kuljetus-, jakelu- ja muiden kustannusten alentamiseksi. 1991 Määrärahasta oli tarkoitettu jaettavaksi 48,8 milj. mk puolueille niiden lehdistön tukemiseen ja Ahvenanmaan maakunnalle tiedotustoiminnan tukemiseen samojen jakoperusteiden mukaan kuin puoluelain 9 §:ssä tarkoitettu avustus.

Valtioneuvosto päättää vuosittain ns. valikoivan tuen jakamisesta lehdistötukilautakunnan valmisteluun perustuvan liikenneministeriön esityksen pohjalta ja ns. parlamentaarisen tuen jakamisesta eduskunnan voimasuhteiden mukaisesti.

*Maksetut avustukset 1990 (1 000 mk): 111 000***31.55.42 Lehdistön yleinen kuljetustuki**

Tukilainsäädäntö: Laki Posti- ja telelaitoksesta (748/89), asetus Posti- ja telelaitoksesta (928/89) ja VNp lehtien postimaksuista (1263/90)

Myöntämistiedot:

TMA 1991 (1 000 mk): 320 000

Tuki jaetaan käytännössä seuraavasti: Lehtiasiakas ilmoittaa tuotteensa Postin lehtiluetteloon. Posti hyväksyy valtioneuvoston ao. päätöksen nojalla lehden luetteloon (tai ei hyväksy) ja määrittelee samalla millä valtioneuvoston ao. päätöksessä mainituilla penneillä lehteä laskutetaan; sanomalehti, paikallislehti, viikkolehti, aikakauslehti tai erityislehti. Lehtiasiakkaan ei siis tarvitse erikseen hakea tukea.

Yleistä kuljetustukea myönnetään vain sellaisten lehtien julkaisijoiden hyväksi, jotka antavat kokonaan ko. lehtien jakelun Posti- ja telelaitoksen tehtäväksi. Tämä rajoitus ei kuitenkaan koske sanomalehtien erillisjakelua.

Vuoden 1991 alusta tuki muuttui kokonaistueksi, joka suoritetaan Posti- ja telelaitokselle valtion tulo- ja menoarviossa osoitetun määrärahan rajoissa lehdistön postimaksualennuksena

maanlaajuisen lehtiliikenneverkon ylläpitämisestä, maaseudun lehtijakelun turvaamisesta ja lehtiliikenteen kustannuksia alemmasta maksutasosta.

Nykyisessä valtioneuvoston päätöksessä lehtien postimaksuista ovat bruttomaksujen ja tuen sijasta valmiit nettomaksut lehtiryhmittäin. Tukipennejä ei valtioneuvoston päätöksessä esitetä.

Maksetut avustukset 1990 (1 000 mk): 326 188

31.55.43 Uutis- ja tietotoimistotuki

Myöntämistiedot:

TMA 1991 (1 000 mk): 6 900

Määrärahaa saa käyttää avustusten maksamiseen uutis- ja tietotoimistoille.

Maksetut avustukset 1990 (1 000 mk): 6 010

31.55.44 Sanomalehtien yhteisjakelun tuki

Myöntämistiedot:

TMA 1991 (1 000 mk): 24 000

Määrärahaa saa käyttää avustusten maksamiseen yhteisjakeluihin osallistuvien sanomalehtien sekä yhteisjakelua järjestävien sanomalehtien ja Posti- ja telelaitoksen jakeluorganisaatioiden yhteisjakelukustannuksiin sekä yhteisjakeluihin liittyviin kehittämishankkeisiin. 1991 Määrärahasta sai käyttää 6,5 milj. mk avustusten maksamiseen pääkaupunkiseudun kakkoslehtien lentokuljetuksiin.

Liikenneministeriö päättää vuosittain tuen jaosta. Liikenneministeriölle jakoesityksen tekee ministeriön asettama SAVA-projektiryhmä.

31.57.30 Valtionapu joukkoliikenteen kehittämiseen ja säilyttämiseen

Myöntämistiedot:

TMA 1991 (1 000 mk): 264 000, josta

- takseilla hoidettava peruspalveluliikenne	18 000
- matkakustannusten alentaminen	130 000
- linja-autoilla hoidettava peruspalveluliikenne ja muut avut	116 000

Määrärahaa käytetään peruspalvelutasoisen liikenteen (koulu-, asiointi- ja työmatkaliikenne) tukemiseen sekä lakkautettavaa rautateiden paikallisliikennettä korvaavan liikenteen järjestämiseen ja saariston erityisolosuhteissa hoidettavan liikenteen tukemiseen silloin, kun tarpeellista liikennettä ei ole itsekannattavasti luotavissa tai ylläpidettävissä.

Määrärahaa saa käyttää myös joukkoliikenteen kehittämisen ja ylläpitämisen kannalta tarpeelliseen suunnitteluun sekä joukkoliikenteen aikatauluneuvonnan ja maksuvälinetekniikan kehittämiseen samoin kuin liikennekokeiluihin ja joukkoliikennevälineiden varustamiseen vammaisten tarpeisiin sopivaksi sekä matkustuskustannusten alentamiseen linja-autojen linjaliikenteessä.

Määrärahasta on tarkoitus käyttää noin 135 milj. mk haja-asutusalueiden peruspalvelua turvaavan joukkoliikenteen ylläpitoon ja muu osa matkustuskustannusten alentamiseen. Tuella alennetaan linja-autojen linjaliikennetaksoja arviolta 4 % (129 mmk).

Lääninhallitukset hoitavat liikenneministeriön asettamien kiintiöiden puitteissa peruspalvelutasoisen joukkoliikenteen valtionavun maksatuksen ja käytön valvonnan siltä osin, kun kyse on linja-autoliikenteestä, sekä myöntämisen, kun kyse on taksiliikenteestä.

Joukkoliikennevälineiden varustamisen vammaisten tarpeisiin sopivaksi koskevien valtionapujen myöntämisen, maksatuksen ja valvonnan hoitaa liikenneministeriön asettaman kiintiön puitteissa autorekisterikeskus.

Tuki menee pääosin linja-autoyrityksille, ja tuki on toistuvaa.

Maksetut avustukset 1990 (1 000 mk): 202 868

31.85.88 Osakesijoitus; osakepääomatuki Finnair Oy:lle

Myöntämistiedot:

TMA 1991 (1 000 mk): 90 000

Osakepääomarahoitus 1990 (1 000 mk):

Valtion omistaman osakepääoman nimellisarvo 31.12.1990: 172 503

Valtion sijoittama osakepääoma 31.12.1990: 234 403

Osinkotulot valtiolle vuodelta 1990: 0

31.99.44 Hyvitys ulkomaanliikenteen maantie- ja rautatiekaluston liikevaihtoverosta

Myöntämistiedot:

TMA 1991 (1 000 mk): 12 000

Määrärahaa saa käyttää valtioneuvoston määräämin perustein hyvityksenä liikevaihtoverosta ulkomaanliikenteessä käytössä olleelle maantie- ja rautatievaunukalustolle. Hyvityksen määrä on enintään 75 % kaluston hankintaan tai vuokraukseen sisältyvästä liikevaihtoverosta.

Tarkoituksena on tasata kilpailuetua, joka ulkomaiselle kalustolle syntyy muualla yleisesti sovellettavasta arvonlisäverojärjestelmästä (arvonlisäveroa ei peritä investointitarvoilta). Tuki luonnollisesti poistuu, kun Suomi siirtyy arvonlisäverojärjestelmään lähi vuosina.

7.7 Kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonala

32.06.41 Korkotuki turvavarastojen perustamiseen ja ylläpitämiseen

Tukilainsäädäntö: Laki luottolaitosten varoista myönnettävistä eräistä korkotukilainoista (1015/77, muut. 944/82 ja 971/86) ja turvavarastolaki (970/82)

Myöntämistiedot:

TMA 1991 (1 000 mk): 11 500

Määrärahaa saa käyttää korkotuen maksamiseen turvavarastolain (970/82) 5 §:n ja luottolaitosten varoista myönnettävistä eräistä korkotukilainoista annetun lain (1015/77, muut. 971/86) nojalla hyväksytyille turvavarastolainoille. Uusia turvavarastolainoja sai hyväksyä vuonna 1991 enintään 150 milj. mk. Korkotuen määrä on enintään 5 % ja sitä maksetaan enintään kymmeneltä vuodelta.

Korkotuen määrittelytapa on muutettu vuoden 1991 alusta siten, että aiemman kiinteän korkotuen sijasta tuelle on asetettu vain yläraja. Vuoden 1990 hyväksymisvaltuuden käytön johdosta arvioidaan valtiolle aiheutuvan menoja vuosina 1992-1996 kunakin vuonna 8 milj. mk. Vastaavasti aiemmin myönnettyjen valtuuksien johdosta arvioidaan valtiolle aiheutuvan menoja vuosina 1992-1996 kunakin vuonna 11 milj. mk.

Maksetut avustukset 1990 (1 000 mk):

<u>Henkilökunnan suuruus</u>	<u>Maksetut avustukset</u>
Väh. 500 työntekijää	3 215
100-499 työntekijää	4 081
Alle 100 työntekijää	229
Yhteensä	7 525

32.06.42 Turvavarastoinnin varastointiavustus

Tukilainsäädäntö: Turvavarastolaki (970/82)

Myöntämistiedot:

TMA 1991 (1 000 mk): 500

Määrärahaa saa käyttää turvavarastolain (970/82) 7 §:n nojalla avustuksen maksamiseen ministeriön määräämällä tavalla yrityksille turvavarastoinnista aiheutuviin, varastoitavan hyödykkeen laadusta johtuviin poikkeuksellisen suuriin varastointikustannuksiin.

Maksetut avustukset 1990 (1 000 mk):

<u>Henkilökunnan suuruus</u>	<u>Maksetut avustukset</u>
Väh. 500 työntekijää	
100-499 työntekijää	
Alle 100 työntekijää	13
Yhteensä	13

32.46.43 Avustukset kansainvälisiin teknisiin yhteistyöhankkeisiin sekä kansainvälistymiskoulutukseen

Tukilainsäädäntö: VNp ulkomaisen harjoittelun tukemiseen myönnettävän valtionavustuksen ja apurahan yleisistä ehdoista (522/87) ja VNp valtionavustuksia koskeviksi yleismääräyksiksi (490/65)

Myöntämistiedot:

TMA 1991 (1 000 mk): 15 800 (vain osa tuesta kohdistuu yrityksille)

Avustuksen tavoitteena ovat yritysten ja yhteisöjen kansainvälisten toimintojen edistäminen ja monipuolistaminen, erityisesti pk-yritykset ja uudet yhteistyömuodot.

Tuen saajina ovat yritykset ja yhteisöt, korkeakoulujen henkilöstö ja korkeakoulututkinnon suorittaneet henkilöt. Määrärahaa saa käyttää kansainvälisiin teknisiin yhteistyöhankkeisiin ja avaruusyhteistyöhankkeisiin, ulkomailla tapahtuvaan harjoitteluun, asiantuntijavierailuihin ja kansainvälisen teknisen ja kaupallisen alan koulutuksen järjestämishankkeisiin (ml koulutusyhteistyö Itä-Euroopan kanssa). Tuen kohteena ovat henkilöstökulut, vieraat palvelut, tarvike-, matka- ja yleiskulut, kokousten valmistelu- ja toteutuskulut, tiedottaminen, tietopalvelut yms. kansainvälisistä hankkeista aiheutuvat hyväksyttävät kulut.

Maksetut avustukset 1990 (1 000 mk):

<u>Henkilökunnan suuruus</u>	<u>Maksetut avustukset</u>
Väh. 500 työntekijää	543
100-499 työntekijää	158
Alle 100 työntekijää	4 080
Yhteensä	4 781

32.46.44 Avustukset taitotiedon lisäämishankkeisiin

Myöntämistiedot:

TMA 1991 (1 000 mk): 5 000

Käyttökohteet ovat yhteisöjen tietotaidon edistämishankkeet, keksintötoiminnan tukeminen sekä tunnustuspalkkiot keksijöille.

32.46.49 Avustus Keksintösäätiölle

Myöntämistiedot:

TMA 1991 (1 000 mk): 7 150

Määrärahalla tuetaan keksintösäätiön toimintaa.

Keksintösäätiö tukee ja edistää suomalaista keksintötoimintaa ja keksintöjen hyväksikäyttöä rahoittamalla ja antamalla neuvonta-apua etenkin hankkeiden alkuvaiheessa. Rahoitusta myönnetään yksityisille henkilöille ja pienyrityksille. Keksinnön lopullinen teollinen ja kaupallinen toteuttaja voi olla yritys, joka tekee keksinnön hyödyntämisestä keksijän kanssa säätiön hyväksymän sopimuksen tai toteuttajana voi olla keksijän oma yritys.

Keksintösäätiön myöntämät avustukset ja lainat

Avustukset

Myöntämistiedot:

Tukirahaa myönnetään keksinnön kehittämiseksi, patentoimiseksi ja markkinoimiseksi. Kehittämistoimenpiteenä voi olla esimerkiksi havaintomallin ja prototyypin rakentaminen säätiön työpajassa tai muut keksinnön ominaisuuksia koskevat selvitykset ja tutkimukset. Patentoimista voidaan rahoittaa sekä suomalaisten että ulkomaisten patenttien hakemiseksi.

Markkinoinnin rahoittamisella pyritään lähinnä lisenssisopimuksen aikaansaamiseen sopivan hyödyntäjäyrityksen kanssa, mutta myös keksinnön suoranainen kauppa yritykselle voi tulla kysymykseen. Tukirahaa voi saada myös keksintöään kehittävä ja itse hyödyntävä pienyritys. Myönnettyyn rahoitukseen liittyy ehdollinen hankkeen menestyksestä ja keksijän siitä saamista tuloista riippuva takaisinmaksu säätiölle.

Pienempiä rahoituseriä voidaan myöntää myös avustuksina täysin ilman takaisinmaksuvelvoitetta. Rahoitus on tarkoitettu etenkin idea- ja alustavassa kokeiluvaiheessa oleville keksinnöille. Avustukset ovat yleensä pieniä, alle 30 000 mk keksintöä kohden.

Maksetut avustukset 1990 (1 000 mk):

<u>Henkilökunnan suuruus</u>	<u>Maksetut avustukset</u>
Väh. 500 työntekijää	
100-499 työntekijää	
Alle 100 työntekijää	4 295
Yhteensä	4 295

Lainarahoitus

Myöntämistiedot:

Lainaa uusille keksintöään hyödyntäville yrityksille voidaan myöntää ilman turvaavaa vakuutta käyttöpääomaksi tuotantovalmiiksi kehitetyn keksinnön välitöntä tuottamista varten. Lainaa myönnetään yleensä vain, jos muista lähteistä ei saada riittävästi rahoitusta. Korko on tällä hetkellä 7 % ja takaisinmaksu tapahtuu siten, että neljänä ensimmäisenä vuotena maksetaan vain korkoja ja siitä eteenpäin neljänä vuotena pääomanlyhennyksiä kokonaislaina-ajan ollessa kahdeksan vuotta.

Lainarahoitus 1990 (1 000 mk):

Lainapääoma 31.12.1990: 9 035
Korkotulot säätiölle: 218

32.50.41 Kaivannaisteollisuuden edistäminen

Tukilainsäädäntö: VNp kaivannaisteollisuuden edistämiseen osoitettujen varojen yleisistä ehdoista (30.1.1986)

Myöntämistiedot:

TMA 1991 (1 000 mk): 12 000

Tuki otettiin käyttöön jo 1950-luvulla. 80 - 90 % tuesta menee suurteollisuudelle. Määrärahaa saa käyttää malminlöytöpalkkioiden maksamiseen sekä malminetsintään ja sen toimialarationalisointiin sekä kaivostoiminnan tekniseen tutkimukseen myönnettävien avustusten maksamiseen. Tuen kohteena ovat kaikki tutkimustoiminnan kustannukset.

Tuen enimmäismäärä on yleensä 50 % ja enimmäismäärä yhdessä muiden tukien kanssa niin, että valtion osuus on korkeintaan 50 %.

Maksetut avustukset 1990 (1 000 mk):

<u>Henkilökunnan suuruus</u>	<u>Maksetut avustukset</u>
Väh. 500 työntekijää	12 042
100-499 työntekijää	
Alle 100 työntekijää	208
Yhteensä	12 250

32.50.45 Kemijoki Oy:n Porttipahdan tekojärven investointilainojen korkotuki

Tukilainsäädäntö: Laki Kemijoki Oy:n Porttipahdan tekojärven rakentamisen edistämisestä (80/69)

Myöntämistiedot:

TMA 1991 (1 000 mk): 250

Valtio korvaa Kemijoki Oy:n Sodankylän kuntaan rakennetun Porttipahdan tekojärven rakentamiseen vuosina 1969-71 enintään 25 vuoden laina-ajalla ottamista, yhteensä enintään 35 milj. markkaan nousevista lainoista korkohyvityksenä luottolaitoksen lainasta perimän koron ja viiden prosentin mukaan lasketun koron erotuksen.

Maksettu avustus 1990 (1 000 mk): 263

32.50.88 Vaihtovelkakirjalaina Masa-Yards Oy:lle (1990) Myöntämistiedot:

50 milj. markan vaihtovelkakirjalaina merkittiin vuonna 1990. Korko on Suomen Pankin peruskorko.

Lainarahoitus 1990 (1 000 mk):

Lainapääoma 31.12.1990: 50 000

Korkotulot valtiolle: 0

32.50.88 Osakesijoitukset; osakepääomatuki valtionenemmistöisille yrityksille

Myöntämistiedot:

TMA 1991 (1 000 mk): 490 000

Käyttökohteena ovat valtionyhtiöiden osakeannit ja muut tarpeelliset osakejärjestelyt. Osakehankintamenojen lisäksi määrärahaa voidaan käyttää myös vaihtovelkakirjalainojen merkintähinnan maksamiseen. Vaihtovelkakirjalaina saadaan merkitä vakuutta vaatimatta.

Enso-Gutzeit Oy

Valtion omistaman osakepääoman nimellisarvo 31.12.1990 (1000 mk): 720 572

Valtion sijoittama osakepääoma 31.12.1990 (1000 mk): 918 887

Osinkotulot valtiolle vuodelta 1990 (1000 mk): 57 646

Imatran Voima Oy

Valtion omistaman osakepääoman nimellisarvo 31.12.1990 (1000 mk): 871 743

Valtion sijoittama osakepääoma 31.12.1990 (1000 mk): 671 743

Osinkotulot valtiolle vuodelta 1990 (1000 mk): 104 609

Kemijoki Oy

Valtion omistaman osakepääoman nimellisarvo 31.12.1990 (1000 mk): 125 629

Valtion sijoittama osakepääoma 31.12.1990 (1000 mk): 142 943

Osinkotulot valtiolle vuodelta 1990 (1000 mk): 29300

(Osingot sisältävät myös valtiolle tuloutuvan voiton, jonka valtio saa myydessään Kemijoki Oy:n sähköosuutensa Imatran Voima Oy:lle. Vuonna 1990 valtiolle tuloutui sähkönn myynnistä noin 24 milj. markkaa).

Kemira Oy

Valtion omistaman osakepääoman nimellisarvo 31.12.1990 (1000 mk): 687 978

Valtion sijoittama osakepääoma 31.12.1990 (1000 mk): 509 337

Osinkotulot valtiolle vuodelta 1990 (1000 mk): 63 798

Neste Oy

Valtion omistaman osakepääoman nimellisarvo 31.12.1990 (1000 mk): 848 470

Valtion sijoittama osakepääoma 31.12.1990 (1000 mk): 646 070

Osinkotulot valtiolle vuodelta 1990 (1000 mk): 97 088

Outokumpu Oy

Valtion omistaman osakepääoman nimellisarvo 31.12.1990 (1000 mk): 458 958

Valtion sijoittama osakepääoma 31.12.1990 (1000 mk): 444 442

Osinkotulot valtiolle vuodelta 1990 (1000 mk): 32 127

Rautaruukki Oy

Valtion omistaman osakepääoman nimellisarvo 31.12.1990 (1000 mk): 757 315

Valtion sijoittama osakepääoma 31.12.1990 (1000 mk): 757 315

Osinkotulot valtiolle vuodelta 1990 (1000 mk): 75 732

Sisu-Auto Oy

Valtion omistaman osakepääoman nimellisarvo 31.12.1990 (1000 mk): 143 409

Valtion sijoittama osakepääoma 31.12.1990 (1000 mk): 239 359

Osinkotulot valtiolle vuodelta 1990 (1000 mk): 14 341

Valmet Oy

Valtion omistaman osakepääoman nimellisarvo 31.12.1990 (1000 mk): 519 294

Valtion sijoittama osakepääoma 31.12.1990 (1000 mk): 463 728

Osinkotulot valtiolle vuodelta 1990 (1000 mk): 0

Valvilla Oy

Valtion omistaman osakepääoman nimellisarvo 31.12.1990 (1000 mk): 27 640

Valtion sijoittama osakepääoma 31.12.1990 (1000 mk): 27 640

Osinkotulot valtiolle vuodelta 1990 (1000 mk): 0

Vapo Oy

Valtion omistaman osakepääoman nimellisarvo 31.12.1990 (1000 mk): 300 000

Valtion sijoittama osakepääoma 31.12.1990 (1000 mk): 100 000

Osinkotulot valtiolle vuodelta 1990 (1000 mk): 33 000

Veitsiluoto Oy

Valtion omistaman osakepääoman nimellisarvo 31.12.1990 (1000 mk): 276 055

Valtion sijoittama osakepääoma 31.12.1990 (1000 mk): 309 375

Osinkotulot valtiolle vuodelta 1990 (1000 mk): 22 084

Muut valtionenemmistöiset osakeyhtiöt

Valtion omistaman osakepääoman nimellisarvo 31.12.1990 (1000 mk): 15 954

Valtion sijoittama osakepääoma 31.12.1990 (1000 mk): 16 554

Osinkotulot valtiolle vuodelta 1990 (1000 mk): 0

32.50.90 Valvilla Oy:n tukeminen

Tukilainsäädäntö: Laki eräistä valtion toimenpiteistä Valvilla Oy:n rahoitusaseman tukemiseksi (520/85)

Myöntämistiedot:

TMA 1991 (1 000 mk): 24 500

Valtioneuvosto on antanut sitoumuksen siitä, että valtion varoista maksetaan Valvilla Oy:n velkojille yhtiön ennen vuotta 1985 ottamia lainoja yhteensä enintään 150 miljoonan markan lainapääoman määrästä sille tulevine korkoineen. Valtion tulo- ja menoarvioon otettavan määrärahan rajoissa Valvilla Oy:lle korvataan yhtiön suorittamat vuonna 1985 erääntyneet lyhennykset ja korot.

Maksettu avustus 1990 (1 000 mk): 25 264

32.51.46 Sijainninohjausmenettelyn tukeminen

Tukilainsäädäntö: VNp yrityspalveluyrityksien siirtymistuesta (126/89)

Myöntämistiedot:

TMA 1991 (1 000 mk): 14 300

Pääkaupunkiseudulta Helsingin työssäkäyntialueen ulkopuolelle siirtyville yrityksille, jotka tuottavat yritystoiminnalle tarpeellisia palveluja, voidaan myöntää tukea toiminnan kannalta keskeisten henkilöiden palkkakustannuksiin. Siirtymätuki on enintään 50 % ennakonpidätyksen alaisten palkkojen ja välillisten työvoimakustannusten määrästä. Välillisten työvoimakustannusten määräksi lasketaan 25 % palkoista. Tukea voidaan myöntää enintään kahdelta vuodelta.

V. 1990 siirtymistukea myönnettiin 39 kpl.

V. 1991 määrärahaa voitiin käyttää myös enintään yhden henkilön palkkaamiseen yrityksille suunnattua tiedotus- ja palvelutoimintaa varten.

Maksetut avustukset 1990 (1 000 mk):

<u>Henkilökunnan suuruus</u>	<u>Maksetut avustukset</u>
Väh. 500 työntekijää	
100-499 työntekijää	
Alle 100 työntekijää	3 959
Yhteensä	3 959

32.51.47 Pienyritystoiminnan tukeminen

Tukilainsäädäntö: VNp pienyritystoiminnan tukemisesta (177/88) ja KTMP pienyritysten perustamisen edistämiseksi myönnettävästä tuesta (145/89)

Myöntämistiedot:

TMA 1991 (1 000 mk): 50 000

1. Yrityshautomotuki

Pienyritystoiminnan edistämiseksi voidaan myöntää tukea yrityshautomossa yritysideoita kehittelemisvaiheessa olevalle yrittäjälle tai yritykselle. Hyväksyttävistä kustannuksista ovat lähinnä toimitilojen ja laitteiden vuokrat sekä toimisto- ja asiantuntijapalvelut. Kyseiselle yrittäjälle voidaan myöntää myös toimintatukea. Avustus on enintään 50 % hyväksyttävistä kustannuksista. Toimintatuki voi olla enintään 50 % yrittäjän aikaisemmasta kuukauden keskipalkasta tai vähintään 4 000 mk/kk. Avustusta voidaan maksaa enintään 12 kuukaudelta.

1990 yrityshautomotukea myönnettiin 53 hankkeeseen.

2. Pienyritystoiminnan tuki

Yritykselle, joka toimii maaseudulla tai erityisalueella ja jonka arvioidaan työllistävän yrittäjän lisäksi enintään kaksi työntekijää, voidaan myöntää pienyritystukea. Tuki jakaantuu investointi- ja käynnistysavustukseen.

Investointiavustus:

Tukea voidaan myöntää käyttöomaisuuden hankintaan, sen muutos- ja parannustöihin sekä toiminnan aloittamisvaiheessa vaihto-omaisuuden hankintaan. Hyväksyttävät kustannukset voivat olla enintään 500 000 mk. Avustuksen suuruus riippuu hankkeen toteuttamisalueen sijainnista ja voi enimmillään olla I A perusvyöhykkeen erityisalueella 55 % hyväksyttävistä kustannuksista.

Käynnistysavustus:

Avustusta voidaan myöntää hyväksyttäviin palkkakustannuksiin. Avustuksia on myönnetty lähinnä ensimmäiselle toimintavuodelle. Avustuksen suuruus riippuu hankkeen toteuttamisalueen sijainnista. Toimintatukea voidaan yrittäjälle maksaa enintään 3 500 mk/kk.

1990 pienyritystukea myönnettiin 1 856 kpl.

Maksetut avustukset 1990 yhteensä (1 000 mk):

(Maksetut avustukset sisältävät myös aiemmin myönnettyä tukea taantuvien teollisuusalueiden tukitoimenpiteisiin sekä Kymen läänin pienyritysten perustamisen edistämiseen)

<u>Henkilökunnan suuruus</u>	<u>Maksetut avustukset</u>
Väh. 500 työntekijää	
100-499 työntekijää	
Alle 100 työntekijää	38 978
Yhteensä	38 978

32.51.48 Alueellinen kuljetustuki

Tukilainsäädäntö: Laki kuljetusten alueellisesta tukemisesta (954/81, muut. 901/84 ja 1111/89) ja VNp saaristolajetusten tukemisesta (311/82, muut. 621/83 ja 1233/89)

Myöntämistiedot:

TMA 1991 (1 000 mk): 165 000

Kuljetustukea myönnetään kuljetusten alueellisesta tukemisesta annetun lain (954/81, muut. 1111/89) perusteella. Laki on määräaikaisena voimassa v. 1993 loppuun. Kuljetustuen tarkoituksena on alentaa pitkistä kuljetusäisyyksistä aiheutuvia kustannuksia. Tukea maksetaan eräiden kehitysalueilla tai 4. perusvyöhykkeen tukialueella jalostettujen tuotteiden rahtikustannuksista, jos kuljetusmatka on vähintään 266 km ja kuljetukset alkavat jalostuspaikkakunnalta.

Kuljetustukeen oikeuttavat tuoteryhmät ovat:

- * elintarvikkeet ja nautintoaineet
- * kivi ja kivilajit ja niiden valmisteet
- * puu ja puutuotteet
- * paperiteollisuustavarat
- * metalliteollisuustavarat
- * koneet ja laitteet
- * kemianteollisuuden tuotteet paitsi lannoitteet
- * tevanake-teollisuuden tuotteet.

Kuljetustuen suuruus määräytyy tuotteen jalostuskunnan ja kuljetusmatkan pituuden mukaan. Laivakuljetustuki määräytyy lähetyksen painon ja sataman sijainnin perusteella.

1990 kuljetustukea myönnettiin noin 1 000 yritykselle.

Maksetut avustukset 1990 (1 000 mk):

<u>Henkilökunnan suuruus</u>	<u>Maksetut avustukset</u>
Väh. 500 työntekijää	
100-499 työntekijää	
Alle 100 työntekijää	
Yhteensä	154 847

32.51.49 Yritystoiminnan aluetuki

Tukilainsäädäntö: Laki yritystoiminnan aluetuesta (1297/88) ja asetus (82/89) ja VNp investointi-, käynnistys- ja kehittämisavustusten myöntämistä koskeviksi periaateohjeiksi (51/89) sekä laki tuotantotoiminnan alueellisesta tukemisesta (533/81, muut. 1138/83, 857/84, 516/86 ja 141/87) ja asetus (121/84, muut. 537/85)

Myöntämistiedot:

TMA 1991 (1 000 mk): 601 000

Tuki koostuu investointi-, käynnistys- ja kehittämisavustuksista.

Investointi- ja käynnistysavustukset:

Avustukset myönnetään yritystoiminnan aluetuesta annetun lain (1297/88) nojalla. Laki on määräaikainen ja se on voimassa v. 1993 loppuun. Toimenpiteiden tarkoituksena on toteuttaa aluepolitiikasta annettua lakia (1168/88) kehittämällä ja laajentamalla alueen yritystoimintaa sekä kohottamalla sen laadullista tasoa.

Toimialoista on tuen ulkopuolelle rajattu varsinainen maatilatalous ja rakennusliiketoiminta. Vähittäiskauppaan ja liikenteeseen tukea voidaan myöntää vain, jos kysymyksessä on matkailuhanke. Alueelliseen tai paikalliseen kysyntään perustuvalla palveluyritykselle tukea voidaan myöntää, jos yritys tuottaa yritystoiminnalle tarpeellisia palveluja.

1. Investointiavustus:

Avustusta voidaan myöntää yritystoimintaa varten tarpeellisen käyttöomaisuuden hankkimiseen tai sen muutos- ja parannustöihin. Avustuksen suuruus päätetään tapauskohtaisesti investoinnin hyväksyttävistä kustannuksista.

Avustus vaihtelee alueittain ja se myönnetään ensisijaisesti alueen perustason mukaan. Avustuksen määrää korottavia tekijöitä ovat:

- * Hankkeen vaikutus alueen elinkeinorakenteen monipuolistamiseksi
- * Hanke parantaa yrityksen tuotannon tai tuotteiden teknistä tasoa
- * Hanke toteutetaan vaikean työllisyyden kunnassa.

Myönnetty investointiavustus on enintään 45 % hyväksyttävistä kustannuksista I A vyöhykkeellä.

V. 1990 investointiavustuksia myönnettiin 1 198 kpl.

Maksetut avustukset 1990 (1 000 mk):

<u>Henkilökunnan suuruus</u>	<u>Maksetut avustukset</u>
Väh. 500 työntekijää	36 768
100-499 työntekijää	51 957
Alle 100 työntekijää	328 630
Yhteensä	417 355

2. Käynnistysavustus:

Avustusta myönnetään yrityksen tuotantotoiminnan aloittamisen tai sen olennaisen laajentamisen aiheuttamiin palkkakustannuksiin. Avustus lasketaan ennakonpidätysten alaisten palkkojen ja välillisten työvoimakustannusten yhteismäärästä. Välillisten työvoimakustannusten määräksi lasketaan 25 % palkoista. Käynnistysavustusten myöntäminen on yritystoiminnan aluetukilain voimassa ollessa vähentynyt. Avustusta myönnetään lähinnä silloin, kun hankkeesta aiheutuu yrityksen henkilöstölle erityistä koulutustarvetta. Avustus rajoittuu pääsääntöisesti ensimmäiselle vuodelle ja se myönnetään alueen perustason mukaisena. Enimmillään avustus on 50 % hyväksyttävistä palkkakustannuksista I A vyöhykkeellä.

Syntyviin työpaikkoihin nähden markkamääräisesti poikkeuksellisen korkeaan tukeen johtavien hankkeiden osalta tukea voidaan alentaa perustasosta.

V. 1990 käynnistysavustuksia myönnettiin 680 kpl.

Maksetut avustukset 1990 (1 000 mk):

Henkilökunnan suuruus	Maksetut avustukset
Väh. 500 työntekijää	4 806
100-499 työntekijää	15 593
Alle 100 työntekijää	144 348
Yhteensä	164 747

3. Kehittämisyavustus:

Avustusta myönnetään lähinnä pienten ja keskisuurten yritysten kehittämishankkeisiin, joiden tarkoituksena on parantaa yrityksen johtamista, tuotantoa ja materiaalitoimintoja, talouden suunnittelua ja valvontaa, markkinointia, tutkimus- ja tuotekehitystyötä sekä uuden tuotantotekniikan hankintaa. Kehittämishankkeen on oltava merkittävä yrityksen toiminnan laajuuteen nähden.

Hyväksyttäviä kustannuksia ovat hankkeeseen liittyvät asiantuntija- ja koulutuspalvelut, matkat, avainhenkilön palkka sekä kustannukset, jotka liittyvät uuden tuotantotekniikan hankintaan. Avustuksen suuruus päätetään tapauskohtaisesti alueittaiseksi määriteltujen avustusrajojen puitteissa. Avustus voi enintään olla 75 % hyväksyttävistä kustannuksista.

Kehittämisyavustusten myöntämismäärä on viime vuosina lisääntynyt. 1990 kehittämisyavustuksia myönnettiin 1 410 kpl.

Maksetut avustukset 1990 (1 000 mk):

Henkilökunnan suuruus	Maksetut avustukset
Väh. 500 työntekijää	
100-499 työntekijää	7 143
Alle 100 työntekijää	60 620
Yhteensä	67 763

32.51.88 Osakesijoitus, pääomatuki Vuosaaren Kehitysyhtiö Oy:lle**Myöntämistiedot:**

Vuoden 1987 lisämenoarvioon merkittiin 2 milj. markkaa Vuosaaren kehitysyhtiön osakkeiden merkitsemistä varten. Osakkeet maksettiin vuonna 1988.

Osakesijoitus perustui valtion, Helsingin ja Vantaan kaupunkien, Valmet Oy:n, Oy Wärtsilä Ab:n ja Wärtsilä Meriteollisuus Oy:n tarkoitukseen perustaa kehitysyhtiö sellaisen liiketoiminnan aikaansaamiseksi ja kehittämiseksi, joka luo pysyvää ja kannattavaa yritystoimintaa erityisesti Vuosaaren alueella tai yleensä metalliteollisuudessa.

Osakepääomarahoitus 1990 (1 000 mk):

Valtion omistaman osakepääoman nimellisarvo 31.12.1990: 2 000

Valtion sijoittama osakepääoma 31.12.1990: 2 000

Osinkotulot valtiolle: 0

32.52.24 Yrittäjäkoulutus ja -neuvonta

Tukilainsäädäntö: Asetus kauppa- ja teollisuusministeriön yrityspalvelun piiritoimistojen suoritteista perittävistä maksuista (860/90)

Myöntämistiedot:

TMA 1991 (1 000 mk): 27 000

Määräraha on tarkoitettu KTM-yrityspalvelun järjestämien koulutustilaisuuksien, alueellisten elinkeinojen kehittämishankkeiden sekä neuvonta- ja konsulttipalvelujen menoihin. Suunnitteen kolmannes syntyneistä kuluista peritään osallistujilta. Määrärahaa saa käyttää myös enintään viittä henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen.

Esimerkiksi vuonna 1989 KTM järjesti yhdessä KTM:n yrityspalvelun piiritoimistojen kanssa 508 yrittäjäkoulutustilaisuutta, joihin osallistui 7 937 osanottajaa. Koulutus- ja konsultointipäiviä kertyi yhteensä 3 121. Vuoden 1989 määrärahoilla rahoitettiin lisäksi yhteensä 10 koulutus- ja neuvontapalvelujen kehittämishanketta sekä alueellista elinkeinojen kehittämissuunnitelmaa.

Maksetut avustukset 1990 (1 000 mk): 25 042

32.52.25 Pienille ja keskisuurille yrityksille tarkoitettujen henkilökoulutuspalvelujen osto

Myöntämistiedot:

TMA 1991 (1 000 mk): 5 000

Kyseessä on uusi momentti, suurin osa määrärahasta on siirto momentilta 32.52.24.

32.52.40 Valtionavustus pienen ja keskisuuren yritystoiminnan edistämisyhteisöille (mm. PKT-säätiö)

Myöntämistiedot:

TMA 1991 (1 000 mk): 8 600

PKT-säätiön myöntämät konsultointiavustukset

Myöntämistiedot:

PKT-säätiö tukee pieniä ja keskisuuria yrityksiä kehittämiskonsultoinnilla, uusien yritysten perustamisen käynnistyskonsultoinnilla (UKJ-järjestelmä) sekä ryhmäkonsultoinnilla.

Maksetut avustukset 1990 (1 000 mk):

<u>Henkilökunnan suuruus</u>	<u>Maksetut avustukset</u>
Väh. 500 työntekijää	
100-499 työntekijää	
Alle 100 työntekijää	5 320
Yhteensä	5 320

32.52.47 Valtionavustus pienten ja keskisuurten yritysten kehittämispalvelutoimintaan

Tukilainsäädäntö: VNp pienten ja keskisuuren teollisuuden neuvonta- ja koulutushankkeisiin myönnettävien valtionavustusten yleisistä ehdoista (143/86)

Myöntämistiedot:

TMA 1991 (1 000 mk): 6 200

Avustus on tarkoitettu pk-yrityksille uusien neuvontapalveluiden, koulutusohjelmistojen ja konsultoinnin kehittämiseen sekä alueellisiin elinkeinojen kehittämishankkeisiin. Määrärahan saa myös käyttää avustusten maksamiseen Pienen ja Keskisuuren Teollisuuden Edistämissäätiölle.

Maksetut avustukset 1990 (1 000 mk): 4 500 (sisältää vain PKT-säätiön osuuden)

32.55.40 Avustukset energiainvestointeihin

Tukilainsäädäntö: Laki kotimaisten energialähteiden käytön, energiasäästön ja uuden energiatuotantoteknologian käyttöönoton edistämisestä (1137/88)

Myöntämistiedot:

TMA 1991 (1 000 mk): 37 000

Avustus on tarkoitettu:

- * sellaisen energiaa tuottavan laitoksen rakentamista varten, jossa käytetään tai voidaan käyttää kotimaista polttoainetta, taikka toiminnassa olevan laitoksen sellaisia muutostöitä varten, joiden tarkoituksena on kotimaisen polttoaineen käytön jatkaminen, sen lisääminen tai siihen siirtyminen,
- * sellaisen energiaa tuottavan laitoksen rakentamista varten, joka hyödyntää vesistön, ilman tai maaperän lämpöä,
- * tuulta tai aurinkoa hyödyntävän energiaa tuottavan laitoksen rakentamista varten,
- * energiasäästöinvestointeihin,
- * jätelämpöä talteenottavien laitosten rakentamista tai jätelämmön talteenottoon liittyvien muutostöiden suorittamista varten, sekä

* sellaisen energiaa tuottavan laitoksen tai energiansiirtojärjestelmän rakentamista taikka energian tuotantoon liittyvän muutostyön tai energiansäästöinvestoinnin suorittamista varten, johon liittyy kehitteillä olevaa uutta teknologiaa.

Avustus on tarkoitettu yhdyskunnille ja yrityksille.

Maksetut avustukset 1990 (1 000 mk):

<u>Henkilökunnan suuruus</u>	<u>Maksetut avustukset</u>
Väh. 500 työntekijää	24 670
100-499 työntekijää	850
Alle 100 työntekijää	23 257
Yhteensä	48 777

32.55.41 Avustukset maaseudun sähköistämiseen

Tukilainsäädäntö: VNp maaseudun sähköistämisen tukemiseen myönnettävän valtionavustuksen jakoperusteista (450/86, muut. 65/89)

Myöntämistiedot:

TMA 1991 (1 000 mk): 11 500

Määrärahaa saa käyttää avustusten maksamiseen maaseudun uudissähköistykseen, syöttöjoh-tojen, -asemien ja muiden niihin verrattavien laitteiden ja laitosten rakentamiseen ja sähkölaitosten yhtymisestä aiheutuvien verkostojärjestelyjen toteuttamiseen.

Maksetut avustukset 1990 (1 000 mk):

<u>Henkilökunnan suuruus</u>	<u>Maksetut avustukset</u>
Väh. 500 työntekijää	
100-499 työntekijää	7 382
Alle 100 työntekijää	6 857
Yhteensä	14 239

32.55.42 Avustukset energiataloudellisen tutkimuksen ja koetoiminnan edistämiseen

Tukilainsäädäntö: VNp energiataloudellisen tutkimuksen ja koetoiminnan edistämiseen myönnettävien avustusten yleisistä ehdoista (526/91)

Myöntämistiedot:

TMA 1991 (1 000 mk): 35 080

Määrärahaa saa käyttää avustusten maksamiseen energiataloudellisista tutkimus- ja koetoi-mintaprojekteista aiheutuviin menoihin ja kansainvälisiin hankkeisiin osallistumisesta aiheu-tuviin menoihin.

Maksetut avustukset 1990 (1 000 mk):

<u>Henkilökunnan suuruus</u>	<u>Maksetut avustukset</u>
Väh. 500 työntekijää	23 808
100-499 työntekijää	244
Alle 100 työntekijää	10 856
Yhteensä	34 908

32.55.45 Energiainvestointien korkotuki

Tukilainsäädäntö: Laki luottolaitosten varoista myönnettävistä eräistä korkotukilainoista (1015/77, muut. 904/79, 944/82, 971/86, 1195/88, 1040/89)

Myöntämistiedot:

TMA 1991 (1 000 mk): 19 600

Korkotukea myönnetään yritysten energiansäästöinvestointien suorittamiseen, kotimaista polttoainetta käyttävien laitosten rakentamiseen, kotimaisten polttoaineiden tuotannon edellyttämien investointien suorittamiseen, maakaasuinvestointeihin sekä uuden energiantuotantoteknologian investointeihin.

Korkohyvityksen määrä on neljän ensimmäisen lainavuoden aikana 4 % korkotukilainan määrästä sekä 5-8 lainavuosien aikana 2 % korkotukilainan määrästä. Erityisistä syistä voi korkohyvityksen määrä olla neljän ensimmäisen lainavuoden aikana enintään 6 % ja lainavuosien 5-8 aikana enintään 4 %. Kahdeksannen lainavuoden jälkeen korkotukea ei enää makseta.

Korkotukea voivat saada sekä yritykset että julkisyhteisöt (kuten kunnat ja kaupungit).

Maksetut avustukset 1990 (1 000 mk):

<u>Henkilökunnan suuruus</u>	<u>Maksetut avustukset</u>
Väh. 500 työntekijää	4 585
100-499 työntekijää	180
Alle 100 työntekijää	4 225
Yhteensä	8 990

Valtioneuvoston takaukset valtionenemmistöisten osakeyhtiöiden, yksityisten yritysten ja muiden yhteisöjen ottamille lainoille Myöntämistiedot:

Vuoteen 1988 asti valtioneuvosto myönsi useita takauksia sekä valtionyhtiöille että muutamille yksityisille yrityksille. 1988 - 1991 ainoastaan VTT-Technology Oy sai uusia takauksia. Eduskunta on antamassa Valtioneuvostolle oikeuden myöntää vastavakuuksitta valtion omavelkaisia takauksia Valmet Oy:lle. Takausvaltuus koskee enintään 600 milj. markan kotimaisia lainoja vuosina 1992 - 1994.

Voimassa olevat takaukset 31.12.1990 ja takausmaksut v.1990 (1 000 mk):

	Takaukset	Takausmaksut
Enso-Gutzeit Oy	25 766	-
Finnair Oy	408 717	241
Imatran Voima Oy	597 301	842
Kemijoki Oy	18 052	-
Outokumpu Oy	16 680	7
Rautaruukki Oy	97 405	110
Sisu-Auto Oy	195 482	244
Valmet Oy	348 125	871
Valvilla Oy	42 019	80
Veitsiluoto Oy	97 748	225
VTT-Technology Oy	1 550	10
Metsä-Sellu Oy	18 574	-
Ekokem Oy	87 580	233
Teollisuuden Voima Oy	447 197	377
Metra Oy	563 294	162
Teollistamisrahasto Oy	101 284	152

32.61.40 Haja-asutusalueiden vähittäiskaupan korkotuki

Tukilainsäädäntö: Laki haja-asutusalueiden vähittäiskaupan korkotuesta (1086/74, muut. 184/79, 935/81, 883/82, 1356/88)

Myöntämistiedot:

TMA 1991 (1 000 mk): 3 100

Korkotukea myönnetään haja-asutusalueella tai maaseudun pienessä kyläkeskuksessa toimivalle päivittäistavaramyymälälle, myymäläautolle tai -veneelle.

Maksetut avustukset 1990 (1 000 mk):

<u>Henkilökunnan suuruus</u>	<u>Maksetut avustukset</u>
Väh. 500 työntekijää	
100-499 työntekijää	
Alle 100 työntekijää	3 002
Yhteensä	3 002

32.61.41 Avustukset haja-asutusalueiden vähittäiskaupan investointeihin

Tukilainsäädäntö: Laki haja-asutusalueiden vähittäiskaupan korkotuesta (1086/74, muut. 184/79, 935/81, 883/82, 1356/88)

Myöntämistiedot:

TMA 1991 (1 000 mk): 5 600

Investointitukea myönnetään haja-asutusalueella tai maaseudun pienessä kyläkeskuksessa toimivalle päivittäistavaramyymälälle, myymäläautolle tai -veneelle.

Investointitukea myönnetään:

- * tarpeellisen käyttöomaisuuden hankkimiseksi päivittäistavaramyymälään,
- * päivittäistavaramyymälän uudisrakennus-, korjaus- ja muutostöiden suorittamiseksi,
- * myymäläauton tai -veneen hankkimiseksi sekä niiden peruskorjaukseen ja myyntitilojen uusimiseksi tai
- * muihin päivittäistavaramyymälän toimintaa välittömästi tukeviin investointeihin.

Maksetut avustukset 1990 (1 000 mk):

<u>Henkilökunnan suuruus</u>	<u>Maksetut avustukset</u>
Väh. 500 työntekijää	
100-499 työntekijää	
Alle 100 työntekijää	4 244
Yhteensä	4 244

32.61.42 Avustukset haja-asutusalueiden kauppapalvelujen turvaamiseksi

Tukilainsäädäntö: Laki haja-asutusalueiden vähittäiskaupan korkotuesta (1086/74, muut. 184/79, 935/81, 883/82, 1356/88)

Myöntämistiedot:

TMA 1991 (1 000 mk): 10 000

Toimintatukea voidaan myöntää toiminta-alueensa kauppapalvelujen turvaamisen kannalta välttämättömän päivittäistavaramyymälän tai myymäläauton toiminnan ylläpitämiseen.

Kaupan tavarankuljetustukea voidaan myöntää päivittäistavaramyymälälle, jonka toiminta turvaa kauppapalvelut etupäässä niille kuluttajille, joiden muutoin on vaikea suorittaa päivittäistavaraostoksiaan.

Maksetut avustukset 1990 (1 000 mk):

<u>Henkilökunnan suuruus</u>	<u>Maksetut avustukset</u>
Väh. 500 työntekijää	
100-499 työntekijää	
Alle 100 työntekijää	9 331
Yhteensä	9 331

32.80.40 Avustus matkailun edistämistoimintaan

Myöntämistiedot:

TMA 1991 (1 000 mk): 2 520, josta

- sisävesiliikenteen avustaminen	1 200
- saaristoliikenteen avustaminen	300
- Matkailun koulutus- ja tutkimuskeskus	900
- Karjalan kirkkotie -matkailureitin kehittäminen ja markkinointi (ehdollinen)	120

Avustukset myönnetään Matkailun edistämiskeskuksen kautta.

Maksetut avustukset 1990 (1 000 mk):

<u>Henkilökunnan suuruus</u>	<u>Maksetut avustukset</u>
Väh. 500 työntekijää	
100-499 työntekijää	
Alle 100 työntekijää	2 575
Yhteensä	2 575

32.85.40 Avustus viennin edistämiseen

Tukilainsäädäntö: VNp hankeventiin liittyvään tarjoustoimintaan myönnettävien avustusten yleisistä ehdoista (210/90)

Myöntämistiedot:

TMA 1991 (1 000 mk): 210 500, josta

* Vientituotteiden markkinoinnin edistäminen (81 000)

Avustusta myönnetään yrityksille ja muille yhteisöille sellaisten vienninedistämistoimenpiteiden kustannuksiin, jotka ovat tarpeen uuden vientituotannon markkinoimiseksi, uusille markkinoille pääsemiseksi tai markkinaosuuksien ylläpitämiseksi ja laajentamiseksi. Avustusten myöntämisessä etusijalle asetetaan pienten ja keski suurten yritysten vientitoiminnan tukeminen. Avustuksen kohteita ovat tuotteiden markkinointia edistävät toimenpiteet, kuten esitteet, mainonta, markkinatutkimukset, matkat sekä myös ulkomaille etabloitumisesta aiheutuvat kulut, kuten myyntikonttorin palkka-, toimistovuokra- ja matkakulut. Avustusta ei myönnetä näytteisiin eikä muihin tuotteen hinnoitteluun välittömästi vaikuttaviin kohteisiin. Valtionapu voi olla enintään 50 % hyväksyttävistä kuluista.

* Yrityskohtaiset näyttelyosallistumiset (25 500)

Avustusta myönnetään yrityksille osallistumiseen ulkomailla pidettäville kansainvälisille messuille. Avustusta voidaan myöntää kattamaan enintään 50 % osaston paikanvuokrasta ja pystytys- ja somistuskuluista sekä matkakuluista yhden henkilön osalta.

* Toimialoittain toteutettavat vienninedistämistapahtumat (53 000)

Avustusta myönnetään toimialoittain toteutettaviin vienninedistämistapahtumiin, kuten yhteisiin näyttelyosallistumisiin, ulkomaisten lehtimiesten, asiantuntijoiden ja ostajien vierailuihin Suomeen, vientimarkkinoilla järjestettäviin symposiumeihin ja muihin tuote-esittelyihin, mainoskampanjoihin ja toimialojen yhteisesitteisiin jne. Vienninedistämistapahtumien toteuttajana on useimmiten Suomen Ulkomaankauppaliitto. Valtionapu on yleensä 50 %, mutta voi tapauksesta riippuen olla suurempikin.

* Maittain toteutettavat tiedotuskampanjat (6 000)

Avustusta myönnetään määrätyille markkina-alueille kohdistettavaan tehostettuun tiedotustoimintaan. Tällaisia kampanjoita on toteutettu Ruotsissa ja Saksassa ja toteutetaan parhailaan Ranskassa ja Espanjassa. Kampanjoihin liittyy mainontaa, lehtimies- ja ostajavierailuja, symposiumeja ja tuote-esittelyjä ym. Maittain toteutettavaan tiedotustoimintaan valtionapua myönnetään yleensä yli 50 % toimenpiteiden kuluista.

* Monivuotiset vientimarkkinointihankkeet (10 000)

Avustusta myönnetään yrityksen tavanmukaisesta vientitoiminnasta erottuviin määräaikaisiin, esim. 3 vuoden erillisprojekteihin, joiden tarkoituksena on ennalta asetettujen vienninkasvutavoitteiden saavuttaminen. Valtionapu voi olla enintään 50 % hyväksyttävistä kustannuksista.

* Teollisen ja teknologisen Suomen kuvan vahvistaminen (6 600)

Avustusta myönnetään teollista ja teknologista Suomea esittelevän aineiston valmistamiseen ja jakeluun (esitteet, filmit, videot, AV-materiaali ym.) mainos- ja tiedotuskampanjoihin, lehtimiesvierailuihin ym. Toimenpiteet rahoitetaan yleensä kokonaan valtionavun turvin.

* Hankevientiin liittyvä tarjoustoiminta (3 200)

Tarjoustoiminnan tulee liittyä ulkomailla toteutettavaksi suunniteltuun hankkeeseen, jonka suunnittelu- ja urakointityöstä ja siihen mahdollisesti liittyvistä koneistotoimituksista hankkija tekee tarjouksen. Avustuksen kohteina voivat olla tarjoustoiminnan palkkakulut, ulkomaanmatkakulut, aineiston painatuskulut sekä vieraiden palvelujen aiheuttamat kulut. Avustus voi kattaa enintään 50 % em. kuluista. Avustus myönnetään takuuluontoisesti siten, että myönnetty avustus maksetaan vain, mikäli tarjous ei johda toimeksiantoon.

* Sevillan maailmannäyttely 1992 (17 000)

* Elintarvikevientikeskus (2 700)

Valtionapua myönnetään Suomen Ulkomaankauppaliiton yhteydessä toimivan Elintarvikevientikeskuksen toiminnan menoihin. Keskuksen toiminnan tavoitteena on edistää pitemmälle jalostettujen suomalaisten elintarvikkeiden vientiä.

Maksetut avustukset yhteensä 1990 (1 000 mk):

<u>Henkilökunnan suuruus</u>	<u>Maksetut avustukset</u>
Väh. 500 työntekijää	43 880
100-499 työntekijää	56 198
Alle 100 työntekijää	53 888
Yhteensä	153 966

32.85.41 Avustus ulkomaankauppaa edistäville järjestöille Myöntämistiedot:

TMA 1991 (1 000 mk): 15 200

Avustusta myönnetään seuraavien ulkomaankauppaa edistävien laitosten toiminnan tukemiseen:

- * Vientikoulutussäätiö ry FINTRA
- * Suomalais-ruotsalainen kauppakamari
- * Suomalais-neuvostoliittolainen kauppakamari
- * Osuuskunta Viexpo
- * Suomen Tiedonsiirtoyhdistys STY ry

32.85.45 Avustus Suomen Ulkomaankauppaliitto ry:lle

Tukilainsäädäntö: VNp Suomen Ulkomaankauppaliiton valtionavustuksen perusteista (32/78)

Myöntämistiedot:

TMA 1991 (1 000 mk): 24 820

Suomen Ulkomaankauppaliiton tarkoituksena on kehittää Suomen ulkomaankauppaa erityisesti vientiä edistämällä. Päätoimintamuodot ovat vientitarjontamme tunnetuksi tekeminen, ulkomaankauppaa ja yritysten kansainvälistymistä tukeva neuvontatoiminta, markkinatuntemuksen lisääminen sekä tuontiin liittyvät palvelut. Liitto ylläpitää yhteistyössä maakunnallisten organisaatioiden kanssa erityisesti pk-sektorille keskittyvää myyntiasiamiesverkostoa. Liitto on kaupallisten sihteerien operatiivinen keskus ja valmistautuu ottamaan vastuulleen koko verkoston vuonna 1992.

Suomen Ulkomaankauppaliiton avustustoiminta

Tukilainsäädäntö: VNp Suomen Ulkomaankauppaliiton valtionavustuksen perusteista (32/78)

Myöntämistiedot:

Valtio tukee Suomen Ulkomaankauppaliiton toimintaa sekä momentin 32.85.45 että momentin 32.85.40 kautta. Kokonaisuudessaan vuonna 1990 valtion tuki liitolle oli seuraava:

Maksetut avustukset 1990 (1 000 mk):

- * Vienninedistämistapahtumat: 52 363
- * Liiton yleistoiminta: 16 816
- * Maakunnallinen vientiasiamiestoiminta: 3 150
- * Ulkomaankaupan tiedonsiirron automatisointiprojekti: 1 052
- * Euroneuvonta: 2 206

32.85.46 Avustus yrityksille uuden vientihenkilöstön palkkaamiseen

Tukilainsäädäntö: VNp pienille ja keskisuurille yrityksille uuden vientimarkkinointihenkilöstön palkkaamiseen myönnettävän valtionavustuksen yleisistä ehdoista (769/79, muut. 797/83)

Myöntämistiedot:

TMA 1991 (1 000 mk): 3 000

Avustusta myönnetään pienille ja keskisuurille yrityksille uuden myyntitehtäviin palkattavan vientihenkilön palkkakuluihin yhden vuoden ajalta. Valtionapu voi olla enintään 50 % henkilön palkkakuluista ja niihin liittyvistä sosiaalikulusta. Valtionavun piiriin hyväksyttävän palkkauksen enimmäismäärän vahvistaa valtiovarainministeriö.

Maksetut avustukset 1990 (1 000 mk):

<u>Henkilökunnan suuruus</u>	<u>Maksetut avustukset</u>
Väh. 500 työntekijää	
100-499 työntekijää	270
Alle 100 työntekijää	2 277
Yhteensä	2 547

32.85.84 Lainat viennin edistämiseen

Tukilainsäädäntö: VNp vientituotteiden markkinoinnin edistämiseen myönnettävien lainojen yleisistä ehdoista (78/82, muut. 180/87) ja VNp hankevientiin liittyvään tarjoustoimintaan myönnettävien lainojen yleisistä ehdoista (650/77, muut. 716/81 ja 181/87)

Myöntämistiedot:

TMA 1991 (1 000 mk): 25 000

Momentilta myönnetään yrityksille lainaa vientituotteiden markkinointia edistävien toimenpiteiden kuluihin. Lainaa voidaan myöntää enintään 75 % hyväksyttävistä kuluista. Laina-aika on enintään 6 vuotta. Laina voidaan myöntää siten, että enintään kolmelta ensimmäiseltä vuodelta ei makseta lyhennyksiä. Lainan korko on kaksi prosenttiyksikköä alle Suomen Pankin kulloinkin vahvistaman peruskoron, eli tällä hetkellä 6,5 %. Lainat voidaan myöntää vakuuksia vaatimatta.

Lainarahoitus 1990 (1 000 mk):

Lainakanta 31.12.1990: 97 166
Korkotulot valtiolle: 5 865

7.7.1 Teknologian kehittämiskeskus

32.44.21 Tavoitetutkimustoiminta

Tukilainsäädäntö: Laki Teknologian kehittämiskeskuksesta (161/83, muut. 1239/87) ja asetus Teknologian kehittämiskeskuksesta (224/83, muut. 149/85, 157/88, 186/89 ja 742/90)

Myöntämistiedot:

TMA 1991 (1 000 mk): 200 000

Määrärahaa saa käyttää sellaisista soveltavan teknisen tutkimuksen hankkeista aiheutuvien menojen maksamiseen, jotka kohottavat tai ylläpitävät teknologian tasoa ja joilla on merkitystä teollisuuden tutkimus- ja kehitystoiminnalle. Määrärahaa saa käyttää myös kansallisten teknologiaohjelmien rahoituksesta, korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten sekä teollisuuden tavoitetutkimustoiminnasta, kansainvälisestä tutkimusyhteistyöstä, kansainvälisistä tutkimushankkeista, hankkeiden edellyttämien tutkimuslaitteiden hankkimisesta, tutkimusten julkaisemisesta, teollisuuden turvallisuutta ja käyttövarmuutta koskevista riskianalyyseistä, asiantuntijaseminaarien järjestämisestä, uuden tekniikan teolliseen soveltamiseen liittyvästä selvitys-, julkaisu- ja tiedotustoiminnasta sekä tutkimushankkeiden edellyttämistä ulkomaanmatkoista aiheutuvien menojen maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös uutuustuotteiden hankinnan tukemiseen KTM:n vahvistamien perusteiden mukaisesti.

Määrärahaa saa käyttää myös neljää henkilötyövuotta vastaavan henkilöstömäärän palkkaamiseen määräaikaiseen työsopimussuhteeseen tutkimushankkeiden arviointi-, suunnittelu-, valmistelu- ja seurantatehtäviä varten.

Tavoitetutkimustoiminnan määrärahoilla oli vuonna 1990 käynnissä kahdeksan kansallista teknologiaohjelmaa, joihin käytetään n. 85 milj. mk. Kansainväliseen yhteistyöhön käytetään n. 25 milj. mk, teollisuuden riskianalyyseihin, esiselvityksiin ja tilaustutkimustoimintaan n. 13 milj. mk sekä korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten ennalta sitomattomiin tavoitetutkimuksiin n. 47 milj. mk.

32.44.22 Avaruustutkimustoiminta

Tukilainsäädäntö: Laki Teknologian kehittämiskeskuksesta (161/83, muut. 1239/87) ja asetus Teknologian kehittämiskeskuksesta (224/83, muut. 149/85, 157/88, 186/89 ja 742/90)

Myöntämistiedot:

TMA 1991 (1 000 mk): 67 000

Määrärahaa saa käyttää sellaisista avaruusalan teknisen tutkimuksen kansallisista tai kansainvälisistä hankkeista aiheutuvien menojen maksamiseen, jotka kohottavat tai ylläpitävät teknologian tasoa ja joilla on merkitystä teollisuuden tutkimus- ja kehitystoiminnalle. Määrärahaa saa käyttää myös hankkeiden edellyttämistä laitehankinnoista ja tutkimustulosten julkaisu- ja tiedotustoiminnasta aiheutuvien menojen maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös kansainvälisten avaruusyhteistyöohjelmien ja -hankkeiden osallistumismaksuista sekä yhteistyöhön liittyvistä ulkomaanmatkoista aiheutuvien menojen maksamiseen.

Avaruustutkimuksen monivuotisiin kansainvälisiin hankkeisiin osallistumiseksi Teknologian kehittämiskeskus voi tehdä sopimuksia siten, että niistä aiheutuu valtiolle menoja myöhempiinä vuosina yhteensä enintään 66 milj. mk.

Avaruustutkimustoiminnan määrärahoilla rahoitettiin vuonna 1990 Euroopan avaruusjärjestön ohjelmiin osallistumismaksuja 25 milj. markalla ja tutkimushankkeita 5,8 milj. markalla, Neuvostoliiton kanssa tapahtuvaa yhteistyötä 13,8 milj. markalla sekä teknologiaprojekteja 5 milj. markalla. Lisäksi myöntämisvaltuuksien puitteissa osallistuttiin ESA:n tutkimusohjelmiin.

32.44.40 Avustukset teollisuuden tutkimus- ja tuotekehitystoimintaan

Tukilainsäädäntö: Laki Teknologian kehittämiskeskuksista (161/83, muut. 1239/87) ja asetus Teknologian kehittämiskeskuksista (224/83, muut. 149/85, 157/88, 186/89 ja 742/90) ja VNp tuotekehitysavustusten ja tuotekehityslainojen yleisistä ehdoista (150/85)

Myöntämistiedot:

TMA 1991 (1 000 mk): 323 000

Avustuksen tarkoituksena on edistää teollisuuden tuotantorakenteen ja yritysten tuotevalikoiman kehittämistä kansainvälisen kilpailun ja markkinoiden edellyttämällä tavalla sekä uuden teknologian hyödyntämiseen, raaka-aineiden tehokkaaseen hyväksikäyttöön, energiatalouden ja ympäristötekniikan kehittämiseen liittyvien tuote- ja menetelmäkehityksen sekä koetoiminnan tukeminen.

Tukea saavat yritykset ja muut yhteisöt. Pk-yritykset voivat saada avustusta ulkomaisten tuotevalmistusoikeuksien ja tuotantomenetelmien käyttöoikeuksien hankkimiseksi silloin, kun vastaavaa teknologiaa ei ole kotimaassa saatavissa. Tuen kohteena ovat palkat ja niihin liittyvät henkilöstökustannukset, aine-, tarvike- laite-, patentointi- ja matkakustannukset sekä vieraista palveluista johtuvat kustannukset.

Tuen enimmäismäärä on 50 % ja muun valtion tuen kanssa yhteensä korkeintaan 50 % avustusta (75 % lainaa).

Maksetut avustukset 1990 (1 000 mk):

<u>Henkilökunnan suuruus</u>	<u>Maksetut avustukset</u>
Väh. 500 työntekijää	141 338
100-499 työntekijää	16 330
Alle 100 työntekijää	30 032
Yhteensä	187 700

32.44.42 Avustukset alueellisiin teknologiahankkeisiin, yritysten uuden teknologian käyttöönottoon ja kansainvälistymiseen sekä avustukset teknologia- ja tietotekniikkakeskuksille

Tukilainsäädäntö: Laki Teknologian kehittämiskeskuksesta (161/83, muut. 1239/87) ja asetus Teknologian kehittämiskeskuksesta (224/83, muut. 149/85, 157/88, 186/89 ja 742/90) ja VNp tietotekniikkakeskusten valtionavustuksen yleisistä ehdoista (125/86), VNp teknologiakeskusten ja -kylien valtionavustuksen yleisistä ehdoista (92/87) ja VNp teknologiakeskusten yhteydessä toteutettavien paikallisten teknologiahankkeiden valtionavustusten yleisistä ehdoista (878/88)

Myöntämistiedot:

TMA 1991 (1 000 mk): 14 000

Avustus otettiin käyttöön vuonna 1986. Avustuksen tarkoituksena on edistää teollisuuden tuotantorakenteen ja yritysten tuotevalikoiman kehittämistä kansainvälisen kilpailun ja markkinoiden edellyttämällä tavalla sekä uuden teknologian hyödyntämiseen, raaka-aineiden tehokkaaseen hyväksikäyttöön, energiatalouden ja ympäristötekniikan kehittämiseen liittyvän tuote- ja menetelmäkehityksen sekä koetoiminnan tukeminen. Tavoitteena on lisäksi alueellisesti tasapainoinen kehitys sekä mahdollisimman monen yrityksen saama hyöty. Teknologia- ja tietotekniikkakeskuksille myönnettävät projektiavustukset tähtäävät uusiin kilpailukykyisiin tuotteisiin, valmistusmenetelmiin tai palveluksiin. K.o. projekteissa hyödynnetään korkeakouluissa ja tutkimuslaitoksissa tehtävää perus- ja soveltavaa tutkimusta.

Tuen saajina ovat yritykset ja yhteisöt, teknologia- ja tietotekniikkakeskukset. Erityisesti otetaan huomioon kansallisten teknologiaohjelmien synnyttämät lähtökohdat, paikalliset yritys-toiminnan tarpeet sekä koulutus- ja yhteistyömahdollisuudet. Teknologiakeskusten rakentamiskustannuksiin ei voi saada avustusta. Tuen kohteena ovat palkat ja niihin liittyvät henkilöstökustannukset, vieraat palvelut, matkat, laitteiden ja ohjelmistojen hankinnat, vuokra- ja leasing-vuokramenot.

Tuen enimmäismäärä on 50 % ja yhdessä muun valtion tuen kanssa yhteensä korkeintaan 50 % avustusta (75 % lainaa).

Maksetut avustukset 1990 (1 000 mk): 2 800

32.44.83 Teollisuuden tuotekehityslainat

Tukilainsäädäntö: Laki Teknologian kehittämiskeskuksesta (161/83, muut. 1239/87) ja asetus Teknologian kehittämiskeskuksesta (224/83, muut. 149/85, 157/88, 186/89 ja 742/90) ja VNp tuotekehitysavustusten ja tuotekehityslainojen yleisistä ehdoista (150/85)

Myöntämistiedot:

TMA 1991 (1 000 mk): 216 000

Lainojen tavoitteena on edistää teollisuuden tuotantorakenteen ja yritysten tuotevalikoiman kehittämistä kansainvälisen kilpailun ja markkinoiden edellyttämällä tavalla sekä uuden teknologian hyödyntämiseen, raaka-aineiden tehokkaaseen hyväksikäyttöön, energiatalouden ja ympäristötekniikan kehittämiseen liittyvän tuote- ja menetelmäkehityksen sekä koetoiminnan tukeminen.

Tuen saajina ovat yritykset ja muut yhteisöt. Tuen kohteena ovat palkat ja niihin liittyvät henkilöstökustannukset, aine-, tarvike-, laite-, patentointi- ja matkakustannukset sekä vieraista palveluista johtuvat kustannukset.

Tuen enimmäismäärä on 75 % ja muun valtion tuen kanssa yhteensä korkeintaan 75 % lainaa (50 % avustusta). Laina voidaan myöntää ehdollisena, laina-aika on korkeintaan 10 vuotta, enintään viisi ensimmäistä lainavuotta ovat ilman lyhennyksiä. Perittävä korko on 3 % alempi kuin kulloinkin voimassa oleva Suomen Pankin peruskorko. Laina voidaan myöntää vakuutta vaatimatta.

Lainarahoitus 1990 (1 000 mk):

Lainapääoma 31.12.1990: 682 825

Korkotulot valtiolle: 29 840

7.7.2 Kehitysaluerahasto Oy

32.49.42 Korkotuki Kehitysaluerahasto Oy:lle

Tukilainsäädäntö: Laki Kehitysaluerahasto Oy -nimisestä osakeyhtiöstä (65/71, muut. 566/72, 577/75, 363/78, 324/79, 842/81, 9/85, 1004/86, 610/88 ja 1298/88), VNp:t Kehitysaluerahasto Oy:n määrittämisestä toimimaan eräissä kunnissa (1152/87, 1153/87 ja 104/88)

Myöntämistiedot:

TMA 1991 (1 000 mk): 28 830

Määräraha käytetään yhtiön toimintansa rahoittamiseen vuosina 1988-1991 ottamien lainojen korkotukeen Kehitysaluerahasto Oy:stä annetun lain 11 §:n (muut. 610/88) mukaisesti. Uusia korkotukilainoja saadaan vuonna 1991 hyväksyä enintään 315 milj. mk. Korkotuen määrä sidotaan kolmen vuoden markkinakoron muutoksiin. Määrärahaa saa käyttää myös Kera Oy:n vuosina 1972-1981 kunnille ja teollisuuskylille myöntämiin lainoihin sisältyvän korkotuen korvaamiseen yhtiölle Kehitysaluerahasto Oy:stä annetun lain (65/70, muut. 566/72, 492/73, 577/75 ja 842/81) mukaisesti.

Maksettu avustus 1990 (1 000 mk): 14 964

32.49.43 Kehitysaluerahasto Oy:n luotto- ja kurssitappioiden korvaaminen

Tukilainsäädäntö: Laki Kehitysaluerahasto Oy -nimisestä osakeyhtiöstä (65/71, muut. 566/72, 577/75, 363/78, 324/79, 842/81, 9/85, 1004/86, 610/88 ja 1298/88), VNp:t Kehitysaluerahasto Oy:n määrittämisestä toimimaan eräissä kunnissa (1152/87, 1153/87 ja 104/88)

Myöntämistiedot:

TMA 1991 (1 000 mk): 63 000

Määrärahaa käytetään yhtiön luotonanto- ja takaustoiminnasta syntyneiden tappioiden ja ulkomaisten luottojen kurssitappioiden korvaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Yhtiölle korvattavien luotto- ja takaustappioiden arvioitiin olevan 46 milj. mk ja kurssitappioiden 17 milj. mk vuonna 1991. Valtioneuvosto on yhtiöstä annetun lain 11 §:n nojalla antamansa sitoumuksen mukaan sitoutunut korvaamaan osan yhtiön luottotappioista siten, että valtionosuus luotto- ja takaustappioista on 70 % ensimmäisellä perusvyöhykkeellä ja erityisalueilla, 60 % toisella perusvyöhykkeellä ja 50 % kolmannella ja neljännellä perusvyöhykkeellä.

Maksettu avustus 1990 (1 000 mk): 56 959

32.49.44 Avustus Kehitysaluerahasto Oy:lle Pohjois-Suomen kehitysyhteistoimintaa varten

Myöntämistiedot:

TMA 1991 (1 000 mk): 9 500

Avustus maksettiin Keralle Teknoventure Oy:n osakepääoman korotuksen yhteydessä sille tulevien uusien osakkeiden merkintähinnan 6,5 milj. markan maksamiseksi ja 3 milj. markkaa Teknoventure Oy:n sijoituskohteina olevien yritysten edellyttämien ns. management-kulujen korvaamiseksi.

Valtionavustus liittyy Keran suunnittelemaan ja yhtiön kokonaan tai osittain omistamien Pohjois-Suomessa toimivien kehitysyhtiöiden Keraspo Oy:n, Lakespo Oy:n ja Teknoinvest Oy:n sulautumiseen. Alunperin Lakespo Oy:n omistamasta yhtiöstä on muodostettu teknologiayritysten riskirahoitukseen vähemmistöosakkuuksin keskittyvä Teknoventure Oy -niminen ns. venture capital -yhtiö.

32.49.46 Avustus Kehitysaluerahasto Oy:lle riskipääomarahaston perustamista varten (Start Fund of Kera Oy)

Tukilainsäädäntö: Laki Kehitysaluerahasto Oy -nimisestä osakeyhtiöstä (65/71, muut. 566/72, 577/75, 363/78, 324/79, 842/81, 9/85, 1004/86, 610/88 ja 1298/88), VNp:t Kehitysaluerahasto Oy:n määräämisestä toimimaan eräissä kunnissa (1152/87, 1153/87 ja 104/88)

Myöntämistiedot:

TMA 1991 (1 000 mk): 30 000

Pienten ja keskisuurten yritysten rahoituksen parantamiseksi tuotantoidean kehittämissivaiheessa ja tuotantotoiminnan alkuvaiheessa perustettiin erityinen riskirahastoyhtiö vuoden 1991 alussa.

Määräraha käytettiin perustettavan tytäryhtiön osakepääoman merkitsemiseen ja yhtiöön muodostettavan pienten ja keskisuurten yritysten riskipääomarahaston perustamiseen.

Start Fund of Kera Oy:n myöntämä riskirahoitus

Myöntämistiedot:

Start Fund of Kera Oy tarjoaa lupaaville, hyvän liikeidean omaaville pk-yrityksille mahdollisuuden vahvistaa pääomarakennettaan ja osaamistaan. Toiminnan perustana ovat yhteistyö-yrityksiin tehtävät määräaikaiset osakepääomasijoitukset sekä niihin liittyvä aktiivinen osallistuminen yritysten toimintojen kehittämiseen. Tämä tapahtuu tiiviissä yhteistyössä Keran ja muiden asiantuntijaorganisaatioiden kanssa.

32.49.83 Laina Kehitysaluerahasto Oy:lle

Tukilainsäädäntö: Laki Kehitysaluerahasto Oy -nimisestä osakeyhtiöstä (65/71, muut. 566/72, 577/75, 363/78, 324/79, 842/81, 9/85, 1004/86, 610/88 ja 1298/88), VNp:t Kehitysaluerahasto Oy:n määrittämisestä toimimaan eräissä kunnissa (1152/87, 1153/87 ja 104/88)

Myöntämistiedot:

Lainarahoitus 1990 (1 000 mk):

Lainapääoma 31.12.1990: 1 603 000
Korkotulot valtiolle: 110 297

Osakesijoitus, osakepääomatuki Kehitysaluerahasto Oy:lle

Osakepääomarahaus 1990 (1 000 mk):

Valtion omistaman osakepääoman nimellisarvo 31.12.1990: 310 000
Valtion sijoittama osakepääoma 31.12.1990: 310 000
Osinkotulot valtiolle vuodelta 1990: 0 mk

Kehitysaluerahasto Oy:n myöntämät tuet

Kehittämisyavustukset

Tukilainsäädäntö: Laki Kehitysaluerahasto Oy-nimisestä osakeyhtiöstä (65/71, muut. 566/72, 577/75, 363/78, 324/79, 842/81, 9/85, 1004/86, 610/88 ja 1298/88), VNp:t Kehitysaluerahasto Oy:n määrittämisestä toimimaan eräissä kunnissa (1152/87, 1153/87 ja 104/88), KTM:n vahvistamat perusteet ja Keran sisäiset ohjeet

Myöntämistiedot:

Kehittämisyavustusta myönnetään aluepolitiikasta annetussa laissa (1168/88) säädettyjen tavoitteiden toteuttamiseksi sekä yritystoiminnan laadullisen tason kohottamiseksi.

Avustusta myönnetään tutkimus- ja kehittämistoimintaan, markkinoinnin edistämiseen, liikkeenjohdon koulutukseen ja neuvontaan sekä muuhun yritystoiminnan edellytyksiä parantavaan kehittämistoimintaan sekä elinkeinotoiminnan yleisiä edellytyksiä ja niiden kehittämistä koskeviin tutkimuksiin ja selvityksiin.

Avustukset rahoitetaan Keran voittovaroista ja tähän tarkoitukseen myönnetystä valtion rahoituksesta (mom. 32.49.45)

Maksetut avustukset 1990 (1 000 mk):

<u>Henkilökunnan suuruus</u>	<u>Maksetut avustukset</u>
Väh. 500 työntekijää	415
100-499 työntekijää	3 736
Alle 100 työntekijää	37 365
Yhteensä	41 516

Kehittämislainat

Tukilainsäädäntö: Laki Kehitysaluerahasto Oy-nimisestä osakeyhtiöstä (65/71, muut. 566/72, 577/75, 363/78, 324/79, 842/81, 9/85, 1004/86, 610/88 ja 1298/88), VNp:t Kehitysaluerahasto Oy:n määräämisestä toimimaan eräissä kunnissa (1152/87, 1153/87 ja 104/88) ja Keran sisäiset ohjeet

Myöntämistiedot:

Kehittämislainoja myönnetään aluepolitiikasta annetussa laissa (1168/88) säädettyjen tavoitteiden toteuttamiseksi sekä yritystoiminnan laadullisen tason kohottamiseksi.

Kehittämislainaa myönnetään tutkimus- ja kehittämistoimintaan, markkinoinnin edistämiseen, liikkeenjohdon koulutukseen ja neuvontaan sekä muuhun yritystoiminnan edellytyksiä parantavaan kehittämistoimintaan.

Lainarahoitus 1990 (1 000 mk):

Lainapääoma 31.12.1990: 116 814
Korkotulot Keralle: 8 399

Investointi- ja käyttöpääomalainat

Tukilainsäädäntö: Laki Kehitysaluerahasto Oy-nimisestä osakeyhtiöstä (65/71, muut. 566/72, 577/75, 363/78, 324/79, 842/81, 9/85, 1004/86, 610/88 ja 1298/88), VNp:t Kehitysaluerahasto Oy:n määräämisestä toimimaan eräissä kunnissa (1152/87, 1153/87 ja 104/88) ja Keran sisäiset ohjeet

Myöntämistiedot:

Lainat myönnetään aluepolitiikasta annetussa laissa (1168/88) säädettyjen tavoitteiden toteuttamiseksi sekä yritystoiminnan laadullisen tason kohottamiseksi.

Lainat myönnetään laajennusinvestointeihin ja kasvusta aiheutuvaan käyttöpääomatarpeeseen.

Lainarahoitus 1990 (1 000 mk):

Lainapääoma 31.12.1990: 4 028 827
Korkotulot Keralle: 443 941

Suhdannelainat

Myöntämistiedot:

TMA 1991 (1 000 mk): 300 000

Hallitus päätti 23.5.1991, että Kera voi myöntää viisivuotisia suhdannelainoja 300 milj. markan arvosta. Valtio maksaa Keralle korkotukena lainojen koron ja 5 prosentin koron erotuksen enintään viiden vuoden ajan.

Suhdannelainaa myönnetään lamavaikeuksissa kamppaileville yrityksille käyttöpääomaksi tai lykättyjen investointien saamiseksi liikkeelle.

Suhdannelainan saantia edistää, jos yritys harjoittaa vientiä tai sen toiminta edustaa korkeatasoista osaamista.

Lainan myöntämisen ehto on, että yritystä rahoittavat pankit vakauttavat saamisensa vuoden ajaksi tai antavat lisärahoitusta, kun yritys saa suhdannelainan. Lainan korko on ensimmäisten kahden vuoden ajan 8 % ja nousee sitten 10,5 %:iin. Kaksi ensimmäistä vuotta ovat lyhenyksistä vapaat.

Takaukset

Tukilainsäädäntö: Laki Kehitysaluerahasto Oy-nimisestä osakeyhtiöstä (65/71, muut. 566/72, 577/75, 363/78, 324/79, 842/81, 9/85, 1004/86, 610/88 ja 1298/88), VNp:t Kehitysaluerahasto Oy:n määrittämisestä toimimaan eräissä kunnissa (1152/87, 1153/87 ja 104/88) ja Keran sisäiset ohjeet

Myöntämistiedot:

Takauksia myönnetään aluepolitiikasta annetussa laissa (1168/88) säädettyjen tavoitteiden toteuttamiseksi.

Omavelkaisia takauksia annetaan yritysten ottamien luottojen vakuudeksi.

Voimassa olevat takaukset 31.12.1990 (1 000 mk): 154 892

Osakepääomatuki

Tukilainsäädäntö: Laki Kehitysaluerahasto Oy-nimisestä osakeyhtiöstä (65/71, muut. 566/72, 577/75, 363/78, 324/79, 842/81, 9/85, 1004/86, 610/88 ja 1298/88), VNp:t Kehitysaluerahasto Oy:n määrittämisestä toimimaan eräissä kunnissa (1152/87, 1153/87 ja 104/88) ja Keran sisäiset ohjeet

Myöntämistiedot:

Kaikki osakepääomasijoitukset on tehty alle 100 työntekijän yrityksiin tai muita yrityksiä hyödyttäviin osakeyhtiöihin (mm. teollisuuskylät ja kehitysyhtiöt).

Osakepääomarahoitus 1990 (1 000 mk):

Koko osakepääoman nimellisarvo 31.12.1990: 83 066

Koko sijoitettu osakepääoma 31.12.1990: 87 490

Osinkotulot Keralle: 56

Kehitysaluerahasto Oy:n enemmistöomistuksessa olevien kehitysyhtiöiden myöntämät tuet (Keraspo Oy, Lakespo Oy, Pikespo Oy)**Lainat**Myöntämistiedot:*Lainarahoitus 1990 (1 000 mk):*

Koko lainapääoma 31.12.1990: 19 488

Korkotulot kehitysyhtiöille: 963

TakauksetMyöntämistiedot:*Kaikki voimassa olevat takaukset 31.12.1990 (1 000 mk): 18 125***Osakepääomatuki**Myöntämistiedot:*Osakepääomarahoitus 1990 (1 000 mk):*

Koko osakepääoman nimellisarvo 31.12.1990: 18 653

Koko sijoitettu osakepääoma 31.12.1990: 18 653

Osinkotulot kehitysyhtiöille: 84

7.7.3 Valtiontakuukeskus

Valtiontakuukeskus myöntää yrityksille vientitakuuta ja valtiontakauksia. Vientitakuuta viejä voi käyttää vientikaupassa vakuutuksina ja vakuuksina. Valtiontakausta yritys voi käyttää hankkiessaan rahoitusta. Valtiontakuukeskuksen toimintaan kuuluu hallittu riskinotto. Takuukeskuksen on pyrittävä toiminnassaan siihen, että sen menot voidaan pitkällä aikavälillä kattaa toiminnan tuloilla.

Takuukeskus toimii kilpailutilanteessa koti- ja ulkomaisten pankkien ja vakuutuslaitosten kanssa. Takuukeskus noudattaa kansainvälisiä sopimuksia, suosituksia ja käytäntöä. Kansainvälisesti määritellään kielletyksi vientituen muodoksi takuiden myöntäminen silloin, kun perittävät takuumaksut pitkällä tähtäyksellä eivät kata hallintokuluja ja maksettavia korvauksia.

Valtio vastaa takuukeskuksen myöntämistä takuista ja takauksista. Takuukeskuksen takuista, takauksista ja muista suoritteista peritään maksuja, jotka takuukeskus määrää valtioneuvoston vahvistamia yleisiä perusteita noudattaen. Takuukeskus voi myös periä korvauksia takuuta tai

takausta koskevan hakemuksen ja näiden käsittelyn yhteydessä takuukeskukselle aiheutuneista sellaisista kustannuksista, joita ei ole otettu huomioon em. maksuissa.

32.50.60 Siirto valtiontakausrahastoon

Tukilainsäädäntö: Laki eräiden elinkeinoalojen valtiontakauksista (375/63) ja asetus (384/63), laki laivanrakennus- tai laivanvarustamotoimintaa harjoittaville yrityksille myönnettävistä valtiontakauksista (573/72), Maakuntalaki viimeksi mainitun lain soveltamisesta Ahvenanmaalla (58/72), asetus alushankintoihin myönnettävistä valtiontakauksista annetun lain mukaisten tehtävien hoitamisesta Ahvenanmaan maakunnassa (894/72) sekä laki teollisuudelle ympäristösuojeluinvestointeihin myönnettävistä valtiontakauksista (609/73)

Myöntämistiedot:

TMA 1991 (1 000 mk): 15 100

Maksettu avustus 1990 (1 000 mk): 100 100

Valtiontakausrahaston myöntämät takaukset:

Alustakaukset

Tukilainsäädäntö: Laki laivanrakennus- ja laivanvarustamotoimintaa harjoittaville yrityksille myönnettävistä valtiontakauksista (573/72)

Myöntämistiedot:

Tuki otettiin käyttöön vuonna 1972. Alustakausi on tarkoitettu suomalaiselle laivanvarustamotoimintaa harjoittavalle yritykselle kauppamerenkulkuun käytettävän aluksen hankkimiseen.

Alustakausi myönnetään myös laivanrakennustoimintaa harjoittavalle yritykselle toimitusluoton ja aluksen rakennusaikaiseen rahoittamiseen käytettävän luoton vakuudeksi. Takauksen vastavakuudeksi vaaditaan yleensä aluskiinnitys. Takaus myönnetään sekä koti- että ulkomaisten luottolaitosten myöntämän luoton vakuudeksi. 1.12.1990 lukien alustakausi on 5 000 milj. markkaa.

Voimassa olevat takaukset 31.12.1990 (1 000 mk): 1 865 626

Teollisuustakaukset

Tukilainsäädäntö: Laki eräiden elinkeinojen valtiontakauksista (375/63)

Myöntämistiedot:

Tuki otettiin käyttöön vuonna 1963. Tavoitteena on pkt-yritysten toimintaedellytysten parantaminen. Tuki on tarkoitettu pkt-yritykselle ja matkailu- sekä muulle alueellisesta kehittämisestä annetussa lainsäädännössä tarkoitettulle yritykselle. Takausluottoa voidaan käyttää mm. investointeihin, käyttöpääoman rahoitukseen, yrityskauppoihin sekä tuotekehitykseen ja markkinointiin.

Takauksen vastavakuudeksi hyväksytään ns. ei-turvaava vakuus, kuten yrityskiinnitys ja jälkeenpäin kiinteistökiinnitys. Takaus voidaan eräissä tapauksissa myöntää myös vastavakuudetta. Erityistä syytä kiinnitetään yrityksen menestymismahdollisuuksien ohella mm. alueellisiin ja työllisyysnäkökohtiin. Rajoituksena ovat seuraavat seikat: pk-yrityksessä saa olla enintään 500 työntekijää, käyttöomaisuuden arvo saa olla enintään 350 milj. markkaa ja suuryrityksen osuus takauksista enintään 1/3.

Takaus myönnetään koti- ja ulkomaisille luotoille. Luotonantajana voi olla pankki, vakuutusyhtiö ja erityisluottolaitos, paitsi Kehitysaluerahasto Oy. Myös TEL-lainalle voidaan myöntää valtioneuvoston takaus, samoin tilaajan maksamalle ennakkomaksulle.

Ennakkoehtona on tarvittaessa yritystutkimus. Takausvaltuus on enintään 1 000 milj. markkaa.

Voimassa olevat takaukset 31.12.1990 (1 000 mk): 526 787

Ympäristönsuojelutakaukset

Tukilainsäädäntö: Laki teollisuudelle ympäristönsuojeluinvestointeihin myönnettävistä valtiontakauksista (609/73, muut. 636/91), laki ympäristönsuojelua edistäviin investointeihin myönnettävistä valtiontakauksista ja vientitakuista (636/91)

Myöntämistiedot:

Tuki otettiin käyttöön vuonna 1973. Takaus myönnetään koti- ja ulkomaisen luottolaitoksen luoton vakuudeksi. Ympäristönsuojeluinvestointeihin takaus myönnetään yleensä vakuutta vaatimatta.

Takausta annettaessa kiinnitetään huomiota ympäristönsuojeluinvestoinneista johtuvien toimenpiteiden tehokkuuteen ja kannattavuuteen. Ympäristönsuojelutakausvaltuus on ollut 600 milj. markkaa. Ennakkoehtona on tarvittaessa yritystutkimus.

1.5.1991 lähtien vientitakuista ja valtiontakauksista on voitu myöntää Suomen ympäristön tilaa merkittävästi parantaviin investointeihin, jotka toteutetaan Suomen rajojen ulkopuolella (ulkomaiset ympäristönsuojeluinvestoinnit). Uuden lain perusteella ympäristönsuojelutakausvaltuus korotettiin yhteensä 3 000 milj. markkaan.

Voimassa olevat takaukset 31.12.1990 (1 000 mk): 135 473

32.85.60 Siirto vientitakuurahastoon

Tukilainsäädäntö: Vientitakuulaki (479/62, muut. 655/66, 532/69, 996/71, 1042/77, 560/79, 596/81 ja 505/90) ja Valtiontakukeskuslaki (111/89)

Myöntämistiedot:

TMA 1991 (1 000 mk): 65 100

Vientitakuurahaston myöntämät takuut

Myöntämistiedot:

Vientitakuuta alettiin myöntää vuonna 1963. Vientitakuuta viejä voi käyttää vientikaupassa vakuutuksina ja vakuuksina. Niillä varmistetaan, että tavaraa, työsuorituksia tai palveluita ulkomaille vievä yritys saa rahansa myös poliittisten ja/tai taloudellisten olojen muuttuessa kohdemaassa tai silloin kun ulkomainen ostaja ei suorita sopimuksenmukaista maksua viejälle. Takuulla edesautetaan viennin rahoituksen saatavuutta ja alennetaan viennin rahoituskustannuksia. Rahoittajalle takuu on täysin turvaava vakuus.

Valtiontakuukeskus noudattaa vientitakuutoiminnassaan kansainvälisiä säännöksiä. Vientitakuutoiminnalta edellytetään, että sillä pyritään edistämään kaupankäyntiä, joka viennin laadun ja markkinaolosuhteet huomioonottaen ei sisällä tavanomaisuudesta poikkeavia maksu- tai muita ehtoja.

Valtion vientitakuuta voidaan myöntää teollisuustuotteiden, turkisten, turvetuotteiden ja elävien eläinten viennin sekä kehitysmaihin suuntautuvien investointien yhteydessä syntyvän tappionvaaran varalta. Vientinä pidetään myös vuokrausta sekä valmistusta ja patenttioikeuksien siirtoa ulkomaille ja suunnittelu-, asennus-, rakennus- tai muun työn suorittamista ulkomaiselle tilaajalle.

Ennakkoehtona on tarvittaessa yritystutkimus. Vientitakuiden yhteenlaskettu takuuvastuu saa olla enintään 25 000 milj.mk.

L-takuu - viejän riskivakuutus:

Turvaa suomalaista viejää poliittisista ja kaupallisista riskeistä johtuvilta luottotappioilta. Poliittisia riskejä ovat ostajan maasta johtuvat riskit. Kaupalliset riskit aiheutuvat ostajasta.

Voimassa olevat takuut 31.12.1990 (1 000 mk): 3 197

D-takuu - remburssin vahvistajan riskivakuutus:

Turvaa suomalaista pankkia remburssin vahvistukseen liittyviltä ostajamaasta johtuvilta riskeiltä. Takuun kohteena on remburssisaatava.

Voimassa olevat takuut 31.12.1990 (1 000 mk): 75

I-takuu - sijoittajan riskivakuutus:

Turvaa suomalaista sijoittajaa ulkomaisiin investointeihin liittyviltä poliittisilta riskeiltä. Takuun kohteena voi olla osakepääomasijoitus ja eräät muut sijoittajan panostukset investointikohteeseen sekä investoinnin tuotot. Taattavan investoinnin tulee kohdistua uuteen perustettavaan yritykseen tai jo olemassa olevaan yrityksen laajentamiseen.

Voimassa olevat takuut 31.12.1990 (1 000 mk): 35

R-takuu - luotonantajan vakuus:

Takuu on viejän saaman viennin rahoitusluoton vakuus. Takuu turvaa luotonantajaa luoton takaisinmaksuun liittyviltä riskeiltä. Takuuta voidaan käyttää vientituotteen valmistuskustannusten rahoittamiseksi myönnettyjen luottojen vakuutena tai vakuutena luotoille, joilla viejä jälleenrahoittaa ostajalle myöntämiään toimitusluottoja. Takuu voidaan myöntää yksittäiselle vientikaupalle tai limittinä jatkuville vientitoimituksille.

Voimassa olevat takuut 31.12.1990 (1 000 mk): 4 031

F-takuu - luotonantajan vakuus:

Takuu on vakuus luotonantajalle erilaisissa ostajaluottojärjestelyissä. F-takuun ja ostajaluottojärjestelyn avulla luotonantaja saa luotolle vakuuden poliittisten ja kaupallisten riskien varalta. Viejä voi toteuttaa kaupan käytännössä käteispoliittisten ja kaupallisten riskien varalta. Viejä voi toteuttaa kaupan käytännössä käteiskauppana ja ostaja saa maksuaikaa. Luotonsaajana voi olla ostaja tai ostajan pankki. Takuu voi koskea yhtä erillistä kauppaa tai maa-, ostaja- tai projektikohtaista puiteluottoa, jolloin samalla järjestelyllä voidaan rahoittaa useita kauppia.

Voimassa olevat takuut 31.12.1990 (1 000 mk): 8 172

B-takuu - viejän riskivakuutus, vakuudenantajan vakuus:

Takuu liittyy viejän puolesta ulkomaisen tilaajan hyväksi annettaviin vakuuksiin. Tällaisia vakuuksia ovat mm. ennakon-, tarjous- tai toimitustakaukset. Takuu voidaan myöntää viejälle tai vakuudenantajalle. Viejälle takuu myönnetään sen varalta, että tilaajan hyväksi annettu vakuus otetaan perusteettomasti tai poliittisluonteisen tapahtuman vuoksi käyttöön. Vakuudenantajalle takuu voidaan myöntää siten, että takuukeskuksella on täysi takautumisoikeus viejään. B-takuu on tällöin vastavakuus viejän puolesta. Takuu voidaan myöntää vakuudenantajalle myös sellaisilla ehdoilla, että se samalla turvaa viejää vakuuden perusteettoman käyttöönoton ja poliittisluonteisten riskien varalta.

Voimassa olevat takuut 31.12.1990 (1 000 mk): 193

Muita takuumuotoja:

M-takuu - luotonantajan vakuus:

Takuu on vakuus luotolle, jonka suomalainen yritys joutuu järjestämään turvatakseen pitkäaikaisin sopimuksin perusraaka-aineiden tuonnin. Takuu voi kattaa takaisinmaksuun liittyvät poliittiset ja kaupalliset riskit kokonaan. M-takuun kirjanpidollinen takuuvastuu saa olla enintään 2 000 milj. markkaa. Säädösperustana on laki valtion takuista perusraaka-ainehuollon turvaamiseksi (651/85).

Voimassa olevat takuut 31.12.1990 (1 000 mk): 148

K-takuu - kustannusriskivakuutus:

Takuu on kustannusriskivakuutus, joka osittain suojaa viejää odottamattoman nopealta kotimaisen kustannustason nousulta. Yhtään K-takuuta ei ole voimassa.

7.7.4 Suomen Vientiluotto Oy

32.60.83 Debentuurilainat Suomen Vientiluotto Oy:lle

Myöntämistiedot:

Lainat myönnettiin vuosina 1966-80.

Lainarahoitus 1990 (1 000 mk):

Lainapääoma 31.12.1990: 1 013 200

Korkotulot valtiolle: 49 251

Osakesijoitus; pääomatuki Suomen Vientiluotto Oy:lle

Myöntämistiedot:

Osakepääomarahoitus 1990 (1 000 mk):

Valtion omistaman osakepääoman nimellisarvo 31.12.1990: 59 030

Valtion sijoittama osakepääoma 31.12.1990: 39 360

Osinkotulot valtiolle vuodelta 1990: 4 722

32.85.47 Korkotuki Suomen Vientiluotto Oy:lle

Tukilainsäädäntö: Laki Suomen Vientiluotto Oy:n ulkomaisen luotonoton korkotuesta (1029/80), laki Suomen Vientiluotto Oy:n vuosien 1982-1983 ulkomaisen luotonoton korkotuesta (936/82, muut. 672/83), laki Suomen Vientiluotto Oy:n vuoden 1984 ulkomaisen luotonoton korkotuesta (86/84), laki Suomen Vientiluotto Oy:n vuoden 1985 ulkomaisen luotonoton korkotuesta (900/84) ja laki Suomen Vientiluotto Oy:n vuosien 1986-1989 ulkomaisen luotonoton korkotuesta (1053/85) ja laki alustoimitusten rahoitukseen myönnettävästä korkotuesta ja laki kotimaassa tapahtuvan aluksen hankintaan myönnettävien luottojen korkotuesta (1093/85)

TMA 1991 (1 000 mk): 230 000

Suomen Vientiluotto Oy on valtioenemmistöinen luotto-osakeyhtiö, joka rahoittaa suomalaisten yritysten vientiä sekä ulkomaisia ja kotimaisia toimintoja. Luotot myönnetään joko ostajalle, ostajan pankille tai muulle rahoituslaitokselle (ostajan luotto) tai toimittajalle (toimitusluoton rahoitusluotto). Vientiluotto rahoittaa vientiä sekä julkisesti tuetuin että markkinaehtoisin luotoin. Markkinaehtoisia lainoja ovat M-luotot sekä kotimaisten toimitusten rahoitusluotot (KR-luotot). Lisäksi Vientiluotto tukee kehitysmaavientiä korkotuetuilla sekaluotoilla.

Suomen Vientiluotto Oy:n myöntämät tuet

Alustoimitusten rahoitus

Tukilainsäädäntö: Laki alustoimitusten rahoitukseen myönnettävästä korkotuesta (1173/90)

Myöntämistiedot:

Laki alustoimitusten rahoitukseen myönnettävästä korkotuesta korvaa aiemman lain vuodelta 1985 (KAR-luotot ja OECD-laivaluotot). Uuden lain mukaisesti korkotukea on myönnetty vuoden 1991 alusta lukien. Laki on voimassa vuoteen 1995 asti. Korkotukiluotto voidaan myöntää suomalaiselta laivanrakennusyriykseltä tilatun aluksen, aluksen rungon rakentamisen tai aluksen olennaisen muutostyön rahoittamiseksi. Alusrahoituksen ehdot noudattavat kulloinkin voimassa olevan OECD-laivaluottosopimuksen ehtoja. Siinä on sovittu mm. enimmäisluottoajasta ja -osuudesta, vähimmäiskorosta sekä kuoletusten alkamisesta.

Korkotukilainojen määrän hyväksymisvaltuus 1991 - 1995 on enintään 10 000 milj. markkaa, josta vuotta 1991 varten 2 000 milj. markkaa.

*Lainarahoitus 1990 (1 000 mk):*1. KAR-rahoitus

Lainapääoma 31.12.1990: 2 109 771

2. OECD-laivaluotot

Lainapääoma 31.12.1990: 2 497 747

OECD-ehtoiset vientiluotot Myöntämistiedot:

OECD-maat ovat sopineet julkisin varoin tuettavien, yli kahden vuoden pituisten vientiluottojen luottoehdoista. Tässä nk. vientiluottokonsensuksessa määritellään luottojen vähimmäiskorot, enimmäisluotto-osuudet ja -ajat sekä kuoletusten alkamisajankohta. Vientimaat luokitellaan kansantuotteen mukaan kolmeen ryhmään, joiden nojalla ehdot määräytyvät. Mitä köyhempi maa sitä pehmeämmät luottoehdot myönnetään.

OECD-luottoja voidaan käyttää pääomatavaroiden, konsultti- ja suunnittelupalvelujen viennin, projektiviennin ja viennin luonteisen leasingin rahoittamiseen.

Lainarahoitus 1990 (1 000 mk):

Lainapääoma 31.12.1990: 4 677 877

7.8 Työministeriön hallinnonala**34.06.61 Valtionapu työttömyyden lieventämiseen**

Tukilainsäädäntö: Työllisyyslaki (275/87, muut. 1174/87), työllisyysasetus (737/87, muut. 1181/87, 618/88, 1121/88, 204/89 ja 291/90)

Myöntämistiedot:

TMA 1991 (1 000 mk): 503 000, josta

- työllisyyslain 18-20 §:ssä tarkoitetut pitkäaikaistyöttömät ja alueelliset valvoitteet: 428 500
- harkinnanvarainen työllistäminen: 74 500

Työllistettävien määrä keskimäärin vuoden 1991 aikana (arvio):

Pitkäaikaistyöttömät ja alueelliset valvoitteet 7 400

Harkinnanvaraisesti työllistettävät 1 500

Tuen keskeiset tunnusmerkit:

- * Tukea myönnetään palkkauskustannuksiin työnantajalle, joka ottaa palvelukseensa työvoimatoimistossa työnhakijana olevan säännöksissä asetetut kriteerit täyttävän työttömän (määrätyin edellytyksin tukea voidaan myöntää myös työttömyysuhan alaisen työllistämiseen).
- * Tukea myönnetään pääasiassa pitkäaikaistyöttömien (vähintään vuoden työttömyys) työllistämiseen ja alueellisen työllistämismääräyksen nojalla muiden työttömien työllistämiseen (alueellinen velvoite on voimassa, jos jonkin työssäkäyntialueen työttömyys ylittää 80 %:lla maan keskimääräisen työttömyysasteen).
- * Harkinnanvaraista työllistämistukea myönnetään muiden kuin em. työttömien työllistämiseen (määrärahoja harkinnanvaraiseen työllistämiseen niukasti käytettävissä).
- * Tukea maksetaan pääsääntöisesti enintään kuuden kuukauden ajalta, eräissä tapauksissa kahden vuoden ajalta.
- * Tuen määrä työllistettävää kohti on 3 500 - 6 800 mk kuukaudessa ja noin 20 000 - 41 000 mk kuukauden ajalta; tuki ei muu mahdollinen valtiontuki mukaan luettuna saa ylittää työnantajalle työllistämiseen aiheutuvia kustannuksia (tuen enimmäismäärä on työllistetyille maksetut palkat, joihin on muina kustannuksina lisätty 70 % palkkojen yhteismäärästä)
- * Tukea saavalta yritykseltä ei edellytetä, että se palkkaisi tuella työllistetyn pysyvästi.
- * Sama yritys voi saada tukea toistuvasti, ei kuitenkaan samasta henkilöstä kuin em. määräajan; ts. vaihtamalla tai lisäämällä työllistettyjä tuki voi olla samalle yritykselle jatkuvaa ilman määrällisiä tai ajallisia rajoituksia.
- * Tukea käytetään viimesijaisena työllistämiskeinona työttömän työllistymisen edistämiseksi eikä ensisijaisesti yritysten toiminnan tukemiseksi.
- * Tukea voivat saada yritykset toimialoista ja niiden koosta riippumatta; käytännössä valtaosa tuesta on suuntautunut pienille yrityksille.
- * Tuen myöntää ja maksaa paikallinen viranomais-, työvoimatoimisto.

Momentin määrärahaa on yksittäistapauksissa käytetty ns. pelastustuen luonteisena avustuksena vaikeuksissa oleville yrityksille. Avustukset palkkauskustannuksiin ovat näissä tilanteissa olleet tapauksesta riippuen määrältään yleensä alle 1 milj.mk, mutta myös 1 - 7 milj. markan avustuksia on myönnetty. Eräiltä osin työllisyyslakia ollaan parhaillaan muuttamassa.

Maksetut avustukset 1990 (1 000 mk):

<u>Henkilökunnan suuruus</u>	<u>Maksetut avustukset</u>
Väh. 500 työntekijää	1 910
100-499 työntekijää	7 640
Alle 100 työntekijää	372 450
Yhteensä	382 000

34.06.62 Työllisyysperusteinen valtionapu investointeihin

Tukilainsäädäntö: Työllisyyslaki (275/87, muut. 1174/87), työllisyysasetus (737/87, muut. 1181/87, 618/88, 1121/88, 204/89 ja 291/90)

Myöntämistiedot:

TMA 1991 (1 000 mk): 230 000

Määrärahaa saa käyttää avustusten maksamiseen kuntien, kuntainliittojen ja muiden yhteisöjen työllisyysperusteisiin investointeihin vaikeilla työttömyysalueilla.

Työministeriö osoittaa määrärahan kauppa- ja teollisuusministeriölle edelleen yritykselle myönnettäväksi. Avustuksen myöntämisessä noudatetaan KTM:n investointiavustuksia koskevia sääntöjä. Työllisyyslain nojalla voidaan kuitenkin vaikeilla työttömyysalueilla ylittää KTM:n säännösten mukainen avustuksen enimmäismäärä enintään 20 %:lla.

Maksetut avustukset 1990 (1 000 mk):

<u>Henkilökunnan suuruus</u>	<u>Maksetut avustukset</u>
Väh. 500 työntekijää	4 212
100-499 työntekijää	
Alle 100 työntekijää	96 075
Yhteensä	100 288

34.06.63 Rakennemuutosten aiheuttamien häiriöiden lieventäminen

Tukilainsäädäntö: VNp rakennemuutosmäärärahan käyttöperusteista (36/90)

Myöntämistiedot:

TMA 1991 (1 000 mk): 25 000

Määrärahaa saa käyttää työllisyyden ja tuotantotoiminnan kannalta tarpeellisten rakennemuutosten aiheuttamien häiriöiden lieventämisen edellyttämien avustus- ja muiden menojen maksamiseen erityisesti alueellisten yhteistyöhankkeiden edistämiseksi valtioneuvoston määräämin perustein.

Maksetut avustukset 1990 (1 000 mk):

<u>Henkilökunnan suuruus</u>	<u>Maksetut avustukset</u>
Väh. 500 työntekijää	
100-499 työntekijää	2 041
Alle 100 työntekijää	18 370
Yhteensä	20 411

34.06.77 Sijoitusmenot työllisyyden turvaamiseksi (työllisyysperusteisten hankintojen osuus)

Tukilainsäädäntö: Työllisyyslaki (275/87, muut. 1171/87) ja työllisyysasetus (737/87, muut. 1181/87, 618/88, 1121/88, 294/89 ja 291/90)

Myöntämistiedot:

TMA 1991 (1 000 mk): 10 000

1991 koko momentin määrärahasta saa käyttää enintään 10 000 000 mk työllisyysperusteisista hankinnoista aiheutuvien menojen maksamiseen.

Maksetut avustukset 1990 (1 000 mk):

<u>Henkilökunnan suuruus</u>	<u>Maksetut avustukset</u>
Väh. 500 työntekijää	
100-499 työntekijää	
Alle 100 työntekijää	1 958
Yhteensä	1 958

34.06.25 Työvoimapalveluiden erityismenot (vajaakuntoisten työllistämisen osuus)

Tukilainsäädäntö: Työllisyyslaki (275/87, muut. 1171/87) ja työllisyysasetus (737/87, muut. 1181/87, 618/88, 1121/88, 294/89 ja 291/90), VNp vajaakuntoisten työhönsijoituksen tukitoimenpiteistä (1117/87)

Myöntämistiedot:

Työhönsijoittamisen erityismenoihin osoitettavasta määrärahasta osa myönnetään työnantajille vajaakuntoisten työolosuhteiden järjestelyistä aiheutuvien kustannusten korvaamiseen. Työolosuhteiden järjestelytuki ei ole palkkaperusteista tukea.

Maksetut avustukset 1990 (1 000 mk):

<u>Henkilökunnan suuruus</u>	<u>Maksetut avustukset</u>
Väh. 500 työntekijää	
100-499 työntekijää	
Alle 100 työntekijää	
Yhteensä	229

7.9 Ympäristöministeriön hallinnonala

35.11.42 Ilmansuojeluinvestointien korkotuki

Tukilainsäädäntö: Laki luottolaitosten varoista myönnettävistä eräistä korkotukilainoista (1015/77, muut. 827/84 ja 1195/88)

Myöntämistiedot:

TMA 1991 (1 000 mk): 8 900

Uusia korkotukilainoja sai hyväksyä vuonna 1991 enintään 200 milj.mk. Lainan määrä on enintään 70 % investoinnista. Korkohyvityksen määrä 1.-4. lainavuoden ajan 4 % ja 5.-8. lainavuotena 2 %.

Osa korkotukilainoista myönnetään kaupungeille ja muille kunnille.

Maksetut avustukset 1990 (1 000 mk):

<u>Henkilökunnan suuruus</u>	<u>Maksetut avustukset</u>
Väh. 500 työntekijää	4 304
100-499 työntekijää	970
Alle 100 työntekijää	241
Yhteensä	5 515

35.11.62 Jätehuollon edistäminen

Tukilainsäädäntö: YMp jätehuollon ja jätteiden hyödyntämisen edistämiseen myönnettävistä avustuksista (56/90)

Myöntämistiedot:

TMA 1991 (1 000 mk): 15 000, josta

- jätehuollon ja jätteiden hyödyntämisen kehittämis- ja kokeilutoiminta 5 000
- jätehuollon ja jätteiden hyödyntämisen kunnallisten investointien tukeminen 10 000

Osa avustuksista voidaan myöntää yrityksille kehittämis- ja kokeilutoimintaan. Avustus on enintään 50 % nettokustannuksista (tutkimus, suunnittelu, koneet ja laitteet, raaka- ja tarvikkeet, palkat).

Maksetut avustukset 1990 (1 000 mk): 4 836 (yritysten osuus)

35.11.63 Jätehuollon investointien korkotuki

Tukilainsäädäntö: Laki luottolaitosten varoista myönnettävistä eräistä korkotukilainoista (1015/77, muut. 944/82, 971/86 ja 1195/88), YMp hyödyntämislainojen ja jätehuoltolainojen yleisistä ehtoista (57/90)

Myöntämistiedot:

TMA 1991 (1 000 mk): 7 800

Korkotukea myönnetään jätteiden yleisten käsittelypaikkojen perustamis- ja kunnostamisinvestointeihin sekä jätteiden hyödyntämistä edistäviin investointeihin annettuihin lainoihin.

Uusia korkotukilainoja sai hyväksyä vuonna 1991 enintään 150 milj.mk. Lainan määrä on enintään 70 % investoinnista. Korkohyvityksen määrä 1.-4. lainavuoden ajan 4 % ja 5.-8. lainavuotena 2 %.

Osa korkotuesta maksetaan kunnille.

Maksetut avustukset 1990 (1 000 mk):

<u>Henkilökunnan suuruus</u>	<u>Maksetut avustukset</u>
Väh. 500 työntekijää	1 719
100-499 työntekijää	385
Alle 100 työntekijää	404
Yhteensä	2 508

35.11.64 Öljyjättemaksulla rahoitettava öljyjätehuolto (Ekokem Oy:n osuus)

Tukilainsäädäntö: Laki öljyjättemaksusta (894/86, muut. 442/89, 985/89 ja 1359/89), VNp öljyjättemaksuista kertyvien varojen käytöstä (446/87)

Myöntämistiedot:

TMA 1991 (1 000 mk): 25 000 (osa maksetaan Ekokem Oy:lle)

Osa avustuksista myönnetään valtakunnalliselle ongelmajätelaitokselle (Ekokem Oy) öljyjätehuollosta ja muusta ongelmajätehuollosta aiheutuvien menojen rahoittamiseen sekä Ekokem Oy:n kehittämiseen (yritys nimetty laissa). Avustukset maksetaan öljyjättemaksuina kertyvistä varoista.

Maksettu avustus 1990 (1 000 mk): 21 969 (Ekokem Oy:n osuus)

35.11.88 Osakesijoitus; Osakepääomatuki Ekokem Oy:lle Myöntämistiedot:

Edellisen kerran valtio sijoitti uutta osakepääomaa (3 milj. mk) Ekokem Oy:hyn vuonna 1990. Ekokem Oy:n suunnitelmissa on ollut toteuttaa vuosina 1989-92 noin 144 milj. markan investoinnit, joista noin 111 milj. markkaa kohdistuu toisen polttolinjan rakentamiseen.

Osakepääomarahoitus 1990 (1 000 mk):

Valtion omistaman osakepääoman nimellisarvo 31.12.1990: 12 000

Valtion sijoittama osakepääoma 31.12.1990: 12 000

Osinkotulot valtiolle: 0

35.25.30 Yhdyskuntien vesiensuojeluinvestointien korkotuki

Tukilainsäädäntö: Laki luottolaitosten varoista myönnettävistä eräistä korkotukilainoista (1015/77, muut. 824/78, 1022/83, 965/85, 971/86 ja 1195/88, VNp luottolaitosten varoista myönnettävien eräiden korkotukilainojen koroista (372/86) ja YM:n päätös vesiensuojeluinvestointeihin myönnettävien korkotukilainojen yleisistä ehdoista (299/90)

Myöntämistiedot:

Osa korkotuesta kohdistuu kunnille.

Maksetut avustukset 1990 (1 000 mk): 161 (yritysten osuus)

35.25.31 Avustukset yhdyskuntien vesiensuojelutoimenpiteisiin

Tukilainsäädäntö: Laki yhdyskuntien vesihuoltotoimenpiteiden avustamisesta (56/80, muut. 1376/89) ja asetus (332/90) sekä VNp vesihuoltoavustuksen saamisen edellyttämästä jätevedenpuhdistamon puhdistustasosta (83/80)

Myöntämistiedot:

Avustusta voidaan myöntää maatilatalouden vesiensuojelua edistäviin toimenpiteisiin, kuten yhdyskuntien vedenhankintaa ja viemäröintiä edistäviin investointeihin, jos vesiensuojeluvaatimukset ovat erityisen tiukat. Avustus on enintään 20 % kustannuksista ja avustus kohdistuu rakennusinvestointeihin.

Vesiensuojeluavustusta voidaan myöntää kunnalle, kuntainliitolle tai vedenhankintaa ja viemäröintiä taikka pelkästään vedenhankintaa tai viemäröintiä varten perustetulle yhtymälle tai yhteisölle taikka kiinteistön haltijalle (ml. maatalakiinteistöt) vesiensuojelutoimenpiteiden suunnittelua ja toteuttamista varten.

35.25.40 Teollisuuden vesiensuojeluinvestointien korkotuki

Tukilainsäädäntö: Laki luottolaitosten varoista myönnettävistä eräistä korkotukilainoista (1015/77, muut. 824/78, 1022/83, 965/85, 971/86 ja 1195/88), MMMp teollisuuden vesiensuojelulainojen yleisistä ehdoista (115/78, muut. 407/81 ja 792/82), MMMp poikkeuksista teollisuuden vesiensuojelulainojen yleisiin ehtoihin (876/78) ja laki Postipankin varoista myönnettävistä korkotukilainoista (761/68, muut. 714/69, 708/70 ja 811/73)

Myöntämistiedot:

TMA 1991 (1 000 mk): 5 200

Uusia korkotukilainoja sai hyväksyä vuonna 1991 enintään 40 milj.mk. Lainan määrä on enintään 70 % investoinnista. Korkohyvityksen määrä on 1.-4. lainavuoden ajan 4 % ja 5.-8. lainavuotena 2 %.

Maksetut avustukset 1990 (1 000 mk): 3 587

35.45.62 Lämmityslaitoshankkeiden korkotuki

Tukilainsäädäntö: Laki eräisiin lämmityslaitoshankkeisiin myönnettävistä lainoista ja korkotuesta (83/82) sekä asetus (194/82) ja YMp eräiden korkotukilainojen koroista (966/89)

Myöntämistiedot:

TMA 1991 (1 000 MK): 18 500

Asuntohallitus voi myöntää korkotukea lainalle, jolla rahoitetaan sellaisen lämmityslaitoksen tai lämmönsiirtoverkoston rakentaminen tai peruskorjaus, joka palvelee pääasiallisesti asuinrakennuksia.

Korkotukea voidaan myöntää myös kunnille.

Maksetut avustukset 1990 (1 000 mk):

<u>Henkilökunnan suuruus</u>	<u>Maksetut avustukset</u>
Väh. 500 työntekijää	
100-499 työntekijää	1 679
Alle 100 työntekijää	4 069
Yhteensä	5 748

7.10 Valtion liikelaitoksia koskevat rahoitustuet

(Valtion liikelaitosten verotuet käsitellään erikseen luvussa 7.11)

Uusimuotoiset liikelaitokset

Lainsäädäntö: Laki valtion liikelaitoksista (627/87)

Lakia sovelletaan liiketoimintaa harjoittaviin valtion laitoksiin (liikelaitoksiin), joihin sitä on erikseen annettavissa laeissa (laitoskohtaiset lait) säädetty sovellettavaksi (1 §).

Liikelaitoksen on toimittava eduskunnan ja valtioneuvoston sille asettamien palvelutavoitteiden ja muiden toimintatavoitteiden sekä liiketaloudellisten periaatteiden mukaisesti (2 §).

Lain 6 §:n mukaan liikelaitos rahoittaa menojaan:

1. Toiminnastaan saamallaan tuloilla
2. Lainoilla, joita liikelaitos voi ottaa sen mukaan kuin 8 §:ssä säädetään
3. Määrärahoilla, joita voidaan ottaa valtion tulo- ja menoarvioon myönnettäviksi liikelaitokselle lainaehdoin
4. Määrärahoilla, joita valtion tulo- ja menoarvioon voidaan ottaa myönnettäviksi liikelaitoksen peruspääoman korottamiseen.

Liikelaitoksen menojen rahoittamiseksi myönnettävistä korvauksista säädetään 9 §:ssä: Valtion tulo- ja menoarvioon voidaan ottaa määräraha korvauksen myöntämiseen liikelaitokselle määrätyn tehtävän suorittamiseksi sekä asetettujen palvelutavoitteiden ja muiden toimintatavoitteiden saavuttamiseksi. Liikelaitos hoitaa asianomaisen tehtävän myönnetyn korvauksen ja tehtävästä saatavien muiden tulojen sekä tarvittaessa lisäksi muista tehtävistä syntyvän ylijäämän rajoissa.

Liikelaitosten oma pääoma ja sille asetetut tulos- ja tuloutustavoitteet

Valtion liikelaitoksia koskevan lain (627/87) 2 §:n mukaan: Liikelaitosten tulostavoitteesta päättää valtioneuvosto sen mukaan kuin 11 §:n 1 momentin 2 kohdassa säädetään. Tulostavoite on asetettava niin, että liikelaitos voi saavuttaa 2 momentissa tarkoitetut palvelutavoitteet ja muut toimintatavoitteet.

Eduskunnan päätettyä valtion tulo- ja menoarviosta sekä liikelaitosten esitettyä alustavan tulos- ja rahoitussuunnitelmansa valtioneuvosto päättää mm. liikelaitosten palvelutavoitteista ja muista toimintatavoitteista sekä liikelaitosten tulostavoitteista ja tarvittaessa sen osista eduskunnan hyväksymissä rajoissa (eduskunta hyväksyy liikelaitosten keskeiset palvelutavoitteet ja muut toimintatavoitteet).

5 §:n mukaan: Liikelaitoksella on oma pääoma, joka muodostuu peruspääomasta ja muusta omasta pääomasta. Peruspääoma on liikelaitokseen pysyvästi sijoitettua voiton tuloutuksen perusteena olevaa pääomaa. Muu oma pääoma on liikelaitokselle sen voitosta osoitettua pääomaa, jota voidaan myös siirtää peruspääomaan.

Valtioneuvosto vahvistaa liikelaitoksen tilinpäätöksen ja päättää sen perusteella voiton tuloutuksesta valtion tulo- ja menoarvioon sekä muista toimenpiteistä, joihin liikelaitoksen toiminnan ja taloudellisen tuloksen johdosta on tarpeen ryhtyä. Valtiovarainministeriö antaa tarvittaessa määräyksiä liikelaitosten voiton tuloutuksesta ennakoon (21 §).

Käytännössä liikelaitosten tulos- ja tuloutustavoitteista sovitaan alustavasti jo valtion tulo- ja menoarvion laadinnan yhteydessä. Pääsääntöisesti voitot tuloutetaan tilikautta seuraavana vuonna. Poikkeuksen muodostaa kuitenkin Posti- ja telelaitos, jonka tuloutus tapahtuu ennakollisena tilikauden arvioidun tuloksen perusteella.

VALTIONRAUTATIET (muutettu uusimuotoiseksi 1.1.1990)

Lainsäädäntö: Laki Valtionrautateista (747/89), asetus Valtionrautateista (936/89)

Peruspääomarahoitus 1990 (1 000 mk):

Peruspääoma 31.12.1990: 2 750 000

Tuloutus valtiolle vuodelta 1990: 0

31.57.40 Korvaus Valtionrautateiden henkilöliikenteestä

Tukilainsäädäntö: Laki Valtionrautateista (747/89), 7 §, asetus Valtionrautateista (936/89)

Myöntämistiedot:

TMA 1991 (1 000 mk): 300 000

Määrärahaa saa käyttää henkilöliikenteestä aiheutuvan tappion korvaamiseen VR:stä annetun lain (747/89) 7 §:n mukaisesti. 1991 Tuesta meni yleiseen tariffin alennukseen 120 milj. mk, vähäliikenteisten vuorojen ajamiseen 109 milj. mk ja sosiaalisin perustein myönnettäviin alennuksiin 71 milj. mk. Tuki maksetaan VR:lle.

Omakustannushintaa alhaisemman tariffitason mahdollistavan tuen suuruus on 17 % kustannuksista. Matkustajamääriltään vähäisiin junavuoroihin VR on sisällyttänyt yhteensä 115 juna, joista aiheutuviksi kustannuksiksi on arvioitu 178 milj. mk ja tuotoiksi tariffi- ja sosiaalitukiosuus mukaan lukien 68 milj. mk.

Tuki on toistuvaa, joskin tuki tulee alenemaan mm. tariffituen osalta tulevaisuudessa.

Maksettu avustus 1990 (1 000 mk): 315 000

31.57.41 Korvaus Valtionrautateiden tavaraliikenteen kuljetusalennuksista

Tukilainsäädäntö: Laki Valtionrautateista (747/89), 7 §

Myöntämistiedot:

TMA 1991 (1 000 mk): 15 000

Määrärahaa saa käyttää korvauksen maksamiseen VR:stä annetun lain (747/89) 7 §:n mukaisesti muilla kuin liiketaloudellisilla perusteilla tehtävästä tavaraliikenteen kuljetusmaksujen alentamisesta. Tuki myönnetään VR:lle ja se on ollut toistuvaa.

Maksettu avustus 1990 (1 000 mk): 20 000

31.99.42 Korvaus koulutuksesta

Myöntämistiedot:

TMA 1991 (1 000 mk): 28 000

Määrärahaa voidaan maksaa VR:lle ammatillisen peruskoulutuksen kustannusten kattamiseen. Korvaus on vuosittainen.

Maksettu avustus 1990 (1 000 mk): 25 000

ILMAILULAITOS (muutettu uusimuotoiseksi 1.1.1991)

Lainsäädäntö: Laki Ilmailulaitoksesta (1123/90), asetus Ilmailulaitoksesta (1124/90)

Peruspääomarahoitus 1991 (1 000 mk):

Peruspääoma 1.1.1991: 715 000

31.92.88 Ilmailulaitoksen peruspääoman korotus

Myöntämistiedot:

TMA 1991 (1 000 mk): 87 500

Ilmailulaitos saa käyttää peruspääoman korotusta investointien rahoittamiseen. Korotus saat-
taa toistua viisivuotiskauden aikana.

31.99.42 Korvaus koulutuksesta

Myöntämistiedot:

TMA 1991 (1 000 mk): 7 500

Määrärahaa voidaan maksaa Ilmailulaitokselle ammatillisen peruskoulutuksen kustannusten kattamiseen. Korvaus on vuosittainen.

POSTI- JA TELELAITOS (muutettu uusimuotoiseksi 1.1.1990)

Lainsäädäntö: Laki Posti- ja telelaitoksesta (748/89), asetus Posti- ja telelaitoksesta (928/89)

Peruspääomarahoitus 1990 (1 000 mk):

Peruspääoma 31.12.1990: 2 700 000
Tuloutus valtiolle vuodelta 1990: 394 000

Pitkäaikainen laina valtiolta (1990)

Myöntämistiedot:

Osa Posti- ja telelaitoksen hallintaan 1.1.1990 siirretystä valtion omaisuudesta merkittiin lainaehdoin annetuksi. Lainan suuruus oli 1 040 milj. markkaa. Lainan maksuaika on 12 vuotta ja lainasta maksetaan aloitusvaiheessa 9 %:n korko. Vuotuiset lyhennyserät ovat kolmena ensimmäisenä vuonna 52 milj. mk.

Lainarahoitus 1990 (1000 mk):

Lainapääoma 31.12.1990: 1 030 779
Korkotulot valtiolle 1990: 93 573

VALTION PAINATUSKESKUS (muutettu uusimuotoiseksi 1.1.1989)

Lainsäädäntö: Laki Valtion painatuskeskuksesta (727/88), asetus Valtion painatuskeskuksesta (728/88)

Peruspääomarahoitus 1990 (1 000 mk):

Peruspääoma 31.12.1990: 10 000
Tuloutus valtiolle vuodelta 1990: 1 200

31.56.23 Korvaus virkalähetysoikeuden käytöstä postiliikenteessä

Tukilainsäädäntö: Asetus virkalähetysoikeudesta postiliikenteessä (1098/89)

Myöntämistiedot:

TMA 1991 (1 000 mk): 120 000 (pieni osa VAPK:lle)

Valtion painatuskeskuksella on virkalähetysoikeus painaessaan ja postittaessaan virkalähetys-oikeuden omaavien viranomaisten postilähetymiä sekä Virallista lehteä ja Suomen säädöskoelmaa. Painatuskeskuksella ei ole virkalähetysoikeutta, kun se toimii lehden kustantajana ja muu valtion viranomaisen on lehden julkaisija.

Vuonna 1990 painatuskeskuksen osuus virkalähetysten kokonaiskorvauksesta oli noin 1,5 milj. markkaa.

31.56.24 Korvaus erityispalveluina toimitettavista virkalähetyksistä ja postiennakkolähetyksistä

Tukilainsäädäntö: Asetus virkalähetysoikeudesta postiliikenteessä (1098/89)

Myöntämistiedot:

TMA 1991 (1 000 mk): 52 000 (pieni osa VAPK:lle)

Valtion painatuskeskuksella on virkalähetysoikeus painaessaan ja postittaessaan virkalähetys-oikeuden omaavien viranomaisten postilähetymiä sekä Virallista lehteä ja Suomen säädöskoelmaa. Painatuskeskuksella ei ole virkalähetysoikeutta, kun se toimii lehden kustantajana ja muu valtion viranomaisen on lehden julkaisija.

VALTION TIETOKONEKESKUS (muutettu uusimuotoiseksi 1.1.1989)

Lainsäädäntö: Laki Valtion tietokonekeskuksesta (729/88), asetus Valtion tietokonekeskuksesta (730/88)

Peruspääomarahoitus 1990 (1 000 mk):

Peruspääoma 31.12.1990: 50 100

Tuloutus valtiolle vuodelta 1990: 5 000

VALTION RAVITSEMISKESKUS (muutettu uusimuotoiseksi 1.1.1989)

Lainsäädäntö: Laki Valtion ravitsemiskeskuksesta (752/88), asetus Valtion ravitsemiskeskuksesta (825/88)

Peruspääomarahoitus 1990 (1 000 mk):

Peruspääoma 31.12.1990: 2 000

Tuloutus valtiolle vuodelta 1990: 120

28.80.24 Henkilöstöruokailun järjestäminen Myöntämistiedot:

TMA 1991 (1 000 mk): 15 700

Koska kaikille valtion palveluksessa oleville ei ole voitu tarjota mahdollisuutta ruokailla valtion henkilöstöruokalassa, on ravitsemiskeskukseksi annettu tehtäväksi järjestää erityisryhmille ruokailumahdollisuus työpaikalle toimitettavin ateriapalveluin tai sopimusruokailuna muun työnantajan henkilöstöruokalassa tai yksityisessä ravitsemisliikkeessä. Lisäksi Vark on määrätty toimimaan asiantuntijana valtion ja muun julkishallinnon ruokahuollon kehittämisessä.

Maksettu avustus 1990 (1 000 mk): 11 882

KARTTAKESKUS (muutettu uusimuotoiseksi 1.1.1990)

Lainsäädäntö: Laki Karttakeskuksesta (1016/89), asetus Karttakeskuksesta (1088/89)

Peruspääomarahoitus 1990 (1 000 mk):

Peruspääoma 31.12.1990: 5 700

Tuloutus valtiolle vuodelta 1990: 500

Budjettisidonnaiset liiketoimintaa harjoittavat valtion virastot ja laitokset

Budjettisidonnaisten liikelaitosten käyttömenoihin ja investointeihin osoitetaan määrärahat valtion tulo- ja menoarviossa. Vastaavasti myös niiden käyttötulot kirjataan valtion budjettiin.

Varsinaisten liikelaitoskohtaisten budjettimomenttien lisäksi momenttien 31.56.23 ja 31.56.24 korvauksista pieni osa maksetaan budjettisidonnaisille liikelaitoksille. Korvaus koskee virkälähetysoikeuden käyttöä postiliikenteessä sekä erityispalveluina toimitettavia virka- ja postiennakkolähettyksiä.

VALTION PUKUTEHDAS

Budjettitiedot:

TMA 1991 (1 000 mk):

Käyttötulot (14.20.01)	-70 490
<u>Käyttömenot (27.90.21)</u>	<u>67 591</u>
Käyttötalouden rahoituskate	-2 899
<u>Kaluston hankinta (27.90.70)</u>	<u>2 800</u>
Valtion nettomenot	-99

Nettotuki 1990 (1 000 mk):

Käyttötulot (14.20.01)	-47 057
<u>Käyttömenot (27.90.21)</u>	<u>50 700</u>
Käyttötalouden rahoituskate	3 643
<u>Kaluston hankinta (27.90.70)</u>	<u>2 026</u>
Valtion nettomenot	5 669

VALTION HANKINTAKESKUS Budjettitiedot:

TMA 1991 (1 000 mk):	
Käyttötulot (14.30.01)	-95 300
<u>Käyttömenot (32.90.21)</u>	<u>74 851</u>
Käyttötalouden rahoituskate	-20 449
<u>Hankinnat (32.90.70-75)</u>	<u>23 000</u>
Valtion nettomenot	2 551

Nettotuki 1990 (1 000 mk):	
Käyttötulot (14.30.01)	-99 253
<u>Käyttömenot (32.90.21)</u>	<u>68 390</u>
Käyttötalouden rahoituskate	-30 864
<u>Hankinnat (32.90.70-75)</u>	<u>18 669</u>
Valtion nettomenot	-12 195

VALTION MARGARIINTEHDAS Budjettitiedot:

TMA 1991 (1 000 mk):	
Käyttötulot (14.40.01)	-35 000
<u>Käyttömenot (30.90.22)</u>	<u>33 186</u>
Käyttötalouden rahoituskate	-1 814
<u>Kaluston hankinta (30.90.70)</u>	<u>250</u>
Valtion nettomenot	-1 564

Nettotuki 1990 (1 000 mk):	
Käyttötulot (14.40.01)	-28 745
<u>Käyttömenot (30.90.22)</u>	<u>29 319</u>
Käyttötalouden rahoituskate	574
<u>Kaluston hankinta (30.90.70)</u>	<u>517</u>
Valtion nettomenot	1 091

METSÄHALLITUS (METSÄHALLITUKSEN METSÄT) Tukilainsäädäntö: Laki metsähallituksesta (264/91)Budjettitiedot:

1.3.1991 lukien yleisiä liikeperiaatteita noudattava valtion laitos.

TMA 1991 (1 000 mk):	
Käyttötulot (14.45.01)	-1 275 000
<u>Käyttömenot (30.95.01-24)</u>	<u>1 094 971</u>
Käyttötalouden rahoituskate	-180 029
<u>Hankinnat (30.95.70-87)</u>	<u>67 000</u>
Valtion nettomenot	-113 029

Nettotuki 1990 (1 000 mk):	
Käyttötulot (14.45.01)	-1 140 692
<u>Käyttömenot (30.95.01-24)</u>	<u>1 010 130</u>
Käyttötalouden rahoituskate	-130 562
<u>Hankinnat (30.95.70-88)</u>	<u>45 653</u>
Valtion nettomenot	-84 909

**MAATALOUDEN TUTKIMUSKESKUKSEN LIKETOIMINTA
(Siemenperunakeskus ja Jokioisten Siemenkeskus)**Budjettitiedot:

TMA 1991 (1 000 mk):	
Käyttötulot (14.47.01-02)	-34 388
<u>Käyttömenot (30.98.22-24)</u>	<u>34 211</u>
Käyttötalouden rahoituskate	-177
<u>Kaluston hankinta (30.98.70)</u>	<u>500</u>
Valtion nettomenot	323

Nettotuki 1990 (1 000 mk):	
Käyttötulot (14.47.01-02)	-32 590
<u>Käyttömenot (30.98.22-24)</u>	<u>34 929</u>
Käyttötalouden rahoituskate	+2 339
<u>Kaluston hankinta (30.98.70)</u>	<u>844</u>
Valtion nettomenot	3 183

7.11 Verojärjestelmään sisältyvät tuet**Valtion laitosten ja yleishyödyllisten yhteisöjen verovapaus**Verolainsäädäntö: Tulo- ja varallisuusverolaki (1240/88) 17 § 1 kohta ja 19 §

Verotukitiedot:

Tulon perusteella vain kunnalle suorittavat veroa valtio ja sen laitokset, Oy Alko Ab, Raha-automaattiyhdistys sekä Oy Veikkaus Ab. Valtio ei kuitenkaan ole verovelvollinen tulosta, jonka se saa pääasiallisesti valtion laitosten tarpeiden tyydyttämiseksi toimivasta liikelaitoksesta tai tuotantolaitoksesta, laiva-, lento- ja autoliikenteestä, rautateistä, kanavista, satamista taikka posti-, tele- tai radiolaitoksista.

Verolainsäädäntö: Tulo- ja varallisuusverolaki (1240/88) 21 § ja 22 §

Verotukitiedot:

Yleishyödyllinen yhteisö on verovelvollinen ainoastaan liiketulosta. Liiketulona ei pidetä tuloa, joka on saatu:

- 1) Yhteisön toimintansa rahoittamiseksi järjestämistä arpajaisista, myyjäisistä, urheilukilpailuista, tanssi- ja muista huvitilaisuuksista, tavarankeräyksestä yms. toiminnasta sekä tilaisuuksien yhteydessä harjoitetusta tarjoilu-, myynti- ym. toiminnasta.
- 2) Jäsenlehtituloja tai tuloja, jotka on saatu muista yhteisön toimintaa välittömästi palvelevista julkaisuista.
- 3) Adressien, merkkien, korttien, viirien tms. hyödykkeiden myynnin muodossa suoritetusta varojenkeräyksestä.
- 4) Sairaaloissa, vajaamielislaitoksissa, rangaistus- tai työlaitoksissa, vanhainkodeissa, invalidihuoltolaitoksissa yms. laitoksissa hoito-, askartelu- tai opetustarkoituksessa valmistettujen tuotteiden myynnistä tai palveluiden suorittamisesta.
- 5) Bingopelistä.

Yleishyödyllinen yhteisö on kunnallisverotuksessa verovelvollinen kiinteistön tai kiinteistön osan tulosta, jos kiinteistöä on käytetty myös muuhun kuin yleiseen tai yleishyödylliseen tarkoitukseen.

Yleishyödylliseksi yhteisöksi voidaan mm. katsoa: maatalouskeskus, maatalous- ja maamiessseura, työväenyhdistys, työmarkkinajärjestö, nuoriso- tai urheiluseura, vapaaehtoiseen kansalaistyöhön perustuva harrastus- ja vapaa-ajantoimintaa edistävä yhdistys, puolueräkisteriin merkitty puolue sekä sen jäsen-, paikallis-, rinnakkais- tai apuyhdistys sekä yhteisö, jonka tarkoituksena on valtiollisiin asioihin vaikuttaminen, sosiaalisen toiminnan harjoittaminen taikka tieteen tai taiteen tukeminen.

Vrt. Laki eräiden yleishyödyllisten yhteisöjen veronhuojennuksista (680/76).

Eräiden yhteisöjen verovapaus

Verolainsäädäntö: Tulo - ja varallisuusverolaki (1240/88) 16 §

Verotukitiedot:

Tulon ja varallisuuden perusteella suoritettavasta verosta ovat vapaat:

Yhteisö

Kehitysaluerahasto Oy
 Teollisen Kehitysyhteistyön Rahasto Oy
 Suomen Vientiluotto Oy
 Ekokem Oy
 Suomen Pankki
 Helsingin Yliopisto
 Oy Yleisradio Ab
 Pohjoismaiden Investointipankki
 Pohjoismaiden projektivientirahasto
 Pohjoismaiden kehitysrachasto
 Pohjoismaiden ympäristörahoitusyhtiö
 Suomen itsenäisyyden juhlarahasto

Kehitysaluerahaston, Teollisen Kehitysyhteistyön rahaston, Suomen Vientiluoton ja Ekokemin osalta vuoden 1989 verotueksi on arvioitu yhteensä 70 milj. markkaa.

Merityötulovähennys

Verolainsäädäntö: Tulo- ja varallisuusverolaki (1240/88) 92-95 §

Verotukitiedot:

Vähennys myönnetään yleisesti verovelvolliselle merityötulon saajalle. Merityötulona pidetään rahana tai rahanarvoisena etuutena saatua palkkatuloa taikka työnantajalta saatua muuta tuloa sekä suomalaisessa kalastusaluksessa tehdystä työstä suoritettua, saaliin suuruudesta riippuvaista palkkiota.

Merityötulona ei pidetä tuloa, joka saadaan:

- 1) Työstä, jonka henkilö seuraamatta aluksen mukana tekee aluksessa sen ollessa satamassa,
- 2) Työstä, jota on pidettävä pelkästään tilapäisenä tarkastus-, huolto-, luotsaus- tai muuna niihin rinnastettavana työnä,
- 3) Työstä, joka tehdään huvialuksessa tai aluksessa, jossa työskentelee vakituisesti vain työnantajan perheenjäseniä,
- 4) Työstä, joka tehdään valtiolle kuuluvassa puolustus- tai rajavartiotehtäviin käytettävässä aluksessa.

Kokonaistulosta valtionverotuksessa myönnettävä vähennys on 18 % merityötulon kokonaismäärästä, kuitenkin enintään 39 500 mk, ja kunnallisverotuksessa myönnettävä vähennys on 30 %, kuitenkin enintään 67 500 mk. Vuoden 1990 verotueksi on arvioitu 110 milj. markkaa.

Taksien autoveron alentaminen

Verolainsäädäntö: Laki auto- ja moottoripyöräverosta (482/67) 7 § ja 13 a §

Verotukitiedot:

Ammattimaiseen liikenteeseen käytettävästä autosta myönnetään veronalennusta 57 000 markkaa. Tuki myönnetään kaikille taksiautoille. Vuoden 1989 tuen arvioitu määrä on 170 milj. mk.

Jäämaksuluokkavähennys

Verolainsäädäntö: Laki merenkulun veronhuojennuksista (433/81, muut. 1101/90) 6 §

Verotukitiedot:

Verovelvollisella, joka vuosina 1981 - 1992 tilaa Suomesta 1 A tai sitä korkeampaan suomalaiseseen jäämaksuluokkaan rakennettavan nettovetoisuudeltaan vähintään 19 rekisteritonnin aluksen, on oikeus siltä verovuodelta, jona alus on otettu käyttöön, sekä kolmelta seuraavalta verovuodelta toimitettavissa verotuksissa vähentää laivanvarustustoiminnan tulosta muiden sallittujen vähennysten lisäksi kunakin vuonna määrä, joka on 3 prosenttia aluksen hankintamenosta. Vuoden 1989 verotueksi on arvioitu 20 milj. markkaa.

Alushankintavaraus

Verolainsäädäntö: Laki merenkulun veronhuojennuksista (433/81, muut. 1101/90) 7 §

Verotukitiedot:

Verovelvollisella on oikeus vähentää laivanvarustustoiminnan tulosta tilinpäätöksessään vuodelta 1981 - 1992 tekemänsä varauksen määrä (alushankintavaraus), varaus edellyttää 50 % suuruista alushankintatalletusta. Vuoden 1989 verotueksi on arvioitu 200 milj. markkaa.

Väestönsuojan ja ympäristönsuojeluun hankittujen rakennusten, laitteiden, koneiden yms. poistaminen

Verolainsäädäntö: Laki elinkeinotulon verottamisesta (846/80) 36 §

Verotukitiedot:

Väestönsuojan hankintameno, väestönsuojaa vastaava osa rakennuksen hankintamenosta sekä vesistön pilaantumisen ja ulkoilman saastumisen estämiseksi hankittujen rakennelmien, laitteiden, koneiden ja muiden hyödykkeiden hankintameno sekä maakaasun jakeluverkostoon liittyvälle aiheutuva maakaasuputkiston hankintameno vähennetään enintään 25 prosentin vuotuisin poistoin hankintahinnasta. Vuoden 1989 verotueksi on arvioitu 100 milj. markkaa.

Kehitysalueiden vapaat poistot

Verolainsäädäntö: Laki kehitysalueiden veronhuojennuksista (290/82) 2 § ja (1073/89) 2 §

Verotukitiedot:

Yritys saa jaksottaa vuosina 1990-1993 tehdyn veronhuojennukseen oikeuttavan investoinnin hankintamenon vapaasti käyttöönottovuoden ja sitä seuraavien neljän vuoden ajalle. Vastavat poistot on tehtävä myös kirjanpidossa.

Tukeen oikeutettu on verovelvollinen, joka perustaa kehitysalueelle uuden tuotantolaitoksen tai matkailuyrityksen tai laajentaa olemassaolevien laitosten tuotantokapasiteettia tai esim. nostaa tuotannon jalostusastetta tai laatutasoa.

Poisto-oikeuden vapaa jaksottaminen antaa kannattavasti toimivalle yritykselle mahdollisuuden korottomaan veroluottoon lykkäämällä veron maksun.

Vuonna 1989 verotuen nettomääräiseksi suuruudeksi on arvioitu noin 300 milj. markkaa. Tuolloin voimassa olleet jaksotusmahdollisuudet olivat nykyisiä väljemmät.

Maakaasun maahantuonnin liikevaihtoverottomuus

Verolainsäädäntö: LvvL (559/91) 36 §, 47 § ja 144 §

Verotukitiedot:

Maakaasun maahantuonti on verotonta 31 päivään joulukuuta 2001 saakka. Verovelvollinen saa tehdä em. aikana maahantuomansa maakaasun verottoman ostohinnan perusteella laskennallisen vähennyksen. Vuoden 1990 verotueksi on arvioitu 140 milj. markkaa.

Eräiden polttoaineiden ja eräiden jäteaineiden liikevaihtoverottomuus

Verolainsäädäntö: LvvL (559/91) 27 §, 36 § ja 47 §

Verotukitiedot:

27 §:n 1 momentissa on muiden ohella säädetty verottomiksi eräiden energiantuotannossa käytettävien raaka-aineiden myynti. Näitä ovat mm. polttoturve ja polttoaineena yleisesti käytettävät turvejalosteet, polttohake ja polttoaineena yleisesti käytettävät jäteaineet.

Lain 47 §:ssä on edellä mainituille tavaroille niiden verottomuudesta huolimatta myönnetty niiden ostohinnan perusteella määräytyvän laskennallisen veron vähennysoikeus. Vähennysoikeus koskee kaikkea polttoturpeen ja turvejalosteen energiakäyttöä, mutta on polttohakkeen ja -puupuristeen sekä jäteaineiden osalta rajoitettu käytettäviin polttoaineisiin kaukolämmön tuotannossa.

Verotuen suuruus vuonna 1990 on arvioitu 270 milj. markaksi.

Eräiden valtion liikelaitosten liikevaihtoverovapautukset

Verolainsäädäntö: LvvL (559/91) 10 § ja 16 §

Verotukitiedot:

Liikervaihtoverotuksen ulkopuolella ovat Ilmailulaitos, Valtion ravitsemiskeskus, Valtionrautatiet sekä Posti- ja telelaitos teletoimintaa lukuunottamatta. Ravitsemiskeskuksen lisäksi myös muut vastaavat työpaikkaruokalat ovat liikervaihtoverovapaita.

Tuotannollista toimintaa koskevat veronhuojennukset

Verolainsäädäntö: Laki tuotannollisen toiminnan edistämiseksi myönnettävistä veronhuojennuksista (221/79, muut. 1109/88)

Verotukitiedot:

Valtioneuvosto voi hakemuksesta myöntää veronhuojennuksena täydellisen tai osittaisen verovapauden muusta kuin tulon ja varallisuuden perusteella määrättävistä veroista tai liikervaihtoveroista mm. tiettyjä tuotantotoimia kehittäväälle ja edistävälle yritystoiminnalle.

Valtion laitosten ja eräiden yhteisöjen leimaverovapaus

Verolainsäädäntö: Leimaverolaki (1196/88) ja (1333/90)

Verotukitiedot:

Leimaveron suorittamisesta ovat vapaita valtion laitokset, lukuun ottamatta valtion liikelaitoksista annetussa laissa (627/87) tarkoitettuja liikelaitoksia, Kansaneläkelaitos, Kehitysalue-rahasto Oy, Teollisen kehitysyhteistyön Rahasto Oy ja Suomen Pankki.

Lisäksi leimaverosta ovat vapaita saamistodisteet, jotka koskevat maaseutuelinkeinolain mukaan myönnettyjä lainoja sekä Keran varoista myönnettyjä lainoja.

Kehitysalueelta hankitun tuotantokiinteistön leimaverohuojennus

Verolainsäädäntö: Leimaverolaki (1074/89)

Verotukitiedot:

Leimaverohuojennus annetaan esim. kehitysalueella tuotannolliseen toimintaan tai matkailu-toimintaan hankitun kiinteistön omistusoikeuden luovutuskirjasta suoritettavasta leimaverosta.

Polttoaineveron palautus ulkomaanliikennettä harjoittaville kuorma-autoille

Verolainsäädäntö: Laki polttoaineverosta (948/82, muut. 548/86)

Verotukitiedot:

Ulkomaanliikenteessä oleville Suomessa rekisteröidyille ajoneuvoille palautetaan ajoneuvoihin Suomesta hankitun polttoaineen hintaan sisältyvä polttoainevero.

Vuonna 1990 polttoaineveron palautus oli 21,4 milj. markkaa.

7.12 Kunnalliset tukitoimet

Tukilainsäädäntö: Kunnallislaki (953/76)

Myöntämistiedot:

Kuntien välitön tuki yritystoiminnalle käsittää yleensä lainojen ja takausten myöntämisen sekä teollisuusuhallien rakentamisen. Vuotta 1990 koskevien alustavien tietojen perusteella kunnat olisivat osallistuneet teollisuustilainvestointeihin yhteensä 266 milj. markan edestä sekä liiketilainvestointeihin 39 milj. markan edestä. Kunnallislain mukaan kunnat eivät varsinaisesti voi antaa välitöntä tukea yksityisille yrityksille. Tuki edellyttää näin ollen aina erityistä perustetta. Tavallisin peruste on yrityksen huomattava merkitys työllistäjänä kunnassa.

Alustavat tukitiedot vuodelta 1990:

Lainarahoitus (1 000 mk):

Lainapääoma 31.12.1990: 425 137
Korkotulot: 24 002

Voimassa olevat takaukset 31.12.1990: 1 237 489

8. Tukiohjelmat, jotka eivät voimassa 1992, mutta joista vielä aiheutuu kustannuksia valtiolle

8.1 Puolustusministeriön hallinnonala

Laina Vammaskosken Tehdas Oy:lle (1991)

Tukilainsäädäntö: Laki valtioneuvoston oikeudesta luovuttaa Vammaskosken tehtaan hallinnassa olevaa omaisuutta perustettavalle osakeyhtiölle sekä ryhtyä eräisiin muihin yhtiön perustamiseen liittyviin järjestelyihin (373/90)

Myöntämistiedot:

TMA 1991 (1 000 mk): 14 000

Osa Vammaskosken tehtaan hallintaan 1.1.1991 siirretystä valtion omaisuudesta merkittiin lainaehdoin annetuksi. Korko on Suomen Pankin peruskorko + 1,5 %. Takaisinmaksuaika on 10 vuotta, ensimmäinen lainavuosi on lyhennyksistä vapaa.

Laina Lapuan Patruunatehdas Oy:lle (1991)

Tukilainsäädäntö: Laki valtioneuvoston oikeudesta luovuttaa Lapuan patruunatehtaan hallinnassa olevaa omaisuutta perustettavalle osakeyhtiölle sekä ryhtyä eräisiin muihin yhtiön perustamiseen liittyviin järjestelyihin (1151/90)

Myöntämistiedot:

TMA 1991 (1 000 mk): 20 000

Osa Lapuan patruunatehtaan hallintaan 1.1.1991 siirretystä valtion omaisuudesta merkittiin lainaehdoin annetuksi. Laina on 10 vuotinen. Vuonna 1991 ei makseta korkoja eikä lyhennyksiä.

8.2 Kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonala**32.44.83 Lainat kotimaisten polttoaineiden käytön edistämiseen (1982-85)**Myöntämistiedot:

Vuonna 1982 budjettiin merkittiin siirtomäärärahaa 50 milj. markkaa myönnettäväksi lainoina kotimaisia polttoaineita käyttävien energiantuotantolaitosten rakentamiseen. Laina-aika on enintään 10 vuotta ja korko vähintään 7,25 %.

Vuonna 1985 maksettiin viimeiset lainat.

32.55.87 Lainat kotimaisten polttoaineiden tuotannon edistämiseen (1982-90) Myöntämistiedot:

Vuonna 1982 budjettiin merkittiin siirtomäärärahaa 10 milj. markkaa polttoaineiden tuotantoa harjoittavien yritysten perustamisen ja tuotantomahdollisuuksien edistämiseen. Sittenmin vuonna 1987 myönnettiin lisää 10 milj. markkaa myönnettäväksi lainoina polttoturpeen ja muiden kotimaisten polttoaineiden tuotannon investointeihin. Lainaa voitiin myöntää myös polttoturpeen tuotannossa käytettävän suon ostoon. Laina-aika on enintään 15 vuotta ja korko vähintään 6 %.

Lainarahoitus 1990 (1 000 mk):

Lainapääoma 31.12.1990: 9 102 (mukana myös momentti 32.44.83)

Korkotulot valtiolle: 588 (mukana myös momentti 32.44.83)

32.50.83 Laina Carrus Oy:lle (Ajokki Oy:n jatkaja) (1986) Myöntämistiedot:

Entinen valtionyhtiö Ajokki Oy myytiin vuonna 1986 Carrus Oy:lle. Sopimuksen perusteella valtio myönsi 7 milj. markan lainan ostajalle. Lainan lyhentäminen alkaa vuonna 1997.

Lainarahoitus 1990 (1 000 mk):

Lainapääoma 31.12.1990: 7 000

Korkotulot valtiolle: 0

32.50.84 Laina Outokumpu Oy:lle Tornion Jaloterästehtaaseen (1977)

Tukilainsäädäntö: Laki Outokumpu Oy:n Tornion jaloterästehtaan rakentamisen tukemisesta (494/73)

Myöntämistiedot:

Korkotukea maksetaan enintään 20 vuoden ajan.

Lainarahoitus 1990 (1 000 mk):

Lainapääoma 31.12.1990: 61 500
Korkotulot valtiolle: 0

32.50.85 Vaikeuksissa oleville yrityksille erityisistä syistä myönnetyt lainat (1978) Myöntämistiedot:

Vuonna 1978 myönnettiin lainat Hämeen Kalustaja Oy:lle sekä Tornion Sora Oy:lle.

Lainarahoitus 1990 (1 000 mk):

Lainapääoma 31.12.1990: 820
Korkotulot valtiolle: 0

32.51.44 Liikevaihtoveron huojennusta vastaavat avustukset kunnille ja kiinteistöyrityksille Myöntämistiedot:

TMA 1991 (1 000 mk): 40 000

Määrärahaa saa käyttää uusien tuotantorakennusten liikevaihtoveron huojennusta vastaavan avustuksen maksamiseen kunnille ja kiinteistöyrityksille tuotantorakennushankkeisiin. Avustuksen myöntämisen edellytyksenä on, että toimitilat vuokrataan yrityksen käyttöön. Avustus myönnetään sen suuruisena kuin liikevaihtoveron arvioidaan olevan kyseisen laatusissa hankkeissa keskimäärin.

Avustuksella on tarkoitus kompensoida kunnille ja pääsääntöisesti kunnallisille kiinteistöosa-
keyhtiöille liikevaihtoveron huojennus, joka myönnetään yrityksille liikevaihtoverolain (848/80, muut. 971/84 ja 946/85) nojalla, niiden itse hankkimiin rakennuksiin.

Vuoden 1992 alusta lähtien uusia avustuksia ei enää myönnetä.

Maksetut avustukset 1990 (1 000 mk):

<u>Henkilökunnan suuruus</u>	<u>Maksetut avustukset</u>
Väh. 500 työntekijää	
100-499 työntekijää	
Alle 100 työntekijää	31 458
Yhteensä	31 458

32.52.84 Laina Neste Oy:lle maakaasutoimitusten vaatimien investointien rahoittamista varten (1972)

Myöntämistiedot:

100 milj. markan laina myönnettiin vuonna 1972, mutta maksettiin kokonaisuudessaan vuonna 1973.

Lainarahoitus 1990 (1 000 mk):

Lainapääoma 31.12.1990: 15 385
Korkotulot valtiolle: 1 442

Kauppahintasaatavat yrityksiltä (Telenokia Oy 1976, Vapo Oy 1984, Nokia Oy 1987)

Myöntämistiedot:

Valtio myönsi Telenokia Oy:lle 15 milj. markan lainan vuonna 1976. Sittemmin valtion yksityistettyä Telenokia Oy:n laina jäi valtion kauppahintasaatavaksi. Laina on 10 vuotinen. Ensimmäiset kaksi vuotta olivat lyhennyksistä vapaat.

Kun aiemmin valtion liikelaitoksena toimineesta Valtion polttoainekeskuksesta muodostettiin Vapo Oy, osa luovutettavasta omaisuudesta (300 milj. markkaa) merkittiin velaksi valtiolle. Laina-aika on 15 vuotta.

Valtio myi Telenokia Oy:n osakkeensa vuonna 1987, jolloin puolet 300 milj. markan kauppahinnasta merkittiin Nokia Oy:n osakkeina ja toinen puoli merkittiin kauppahintasaatavaksi Nokia Oy:ltä.

Lainarahoitus yhteensä 1990 (1 000 mk):

Lainapääoma 31.12.1990: 283 343
Korkotulot valtiolle: 13 655

Vesihuoltoinvestointilainat (1959-60)

Myöntämistiedot:

Lainarahoitus 1990 (1 000 mk):

Lainapääoma 31.12.1990: 950
Korkotulot valtiolle: 36

32.70.84 Lainat kehitysalueiden teollisuuskylien rakentamiseen (1973, 1974, 1978)

Myöntämistiedot:

Lainarahoitus 1990 (1 000 mk):

Lainapääoma 31.12.1990: 7 427
Korkotulot valtiolle: 449

Lainat voimalaitosten rakentamiseen (1968-1971)

Myöntämistiedot:

Lainarahoitus 1990 (1 000 mk):

Lainapääoma 31.12.1990: 130 326
Korkotulot valtiolle: 8 358

32.70.86 Laina Outokumpu Oy:lle Sotkamon Talvivaaran malmitutkimuksen kustannuksia varten (1980)

Myöntämistiedot:

Vuoden 1980 lisämenoarviossa hyväksyttiin suunnitelma, jonka mukaan Sotkamon Talvivaaran koetehdasohjelmasta aiheutuvat investointi- ja käyttömenot rahoitetaan myöntämällä yhtiölle lainoja 32 milj. markkaa, josta 16 milj. markkaa vuonna 1980 ja 16 milj. markkaa vuonna 1982. Suunnitelman mukaan lainat voitiin myöntää vakuutta vaatimatta ja ehdollisina siten, että mikäli Talvivaaran esiintymän hyödyntämiseen ei päädyttäisi, lainat voitaisiin eduskunnan niin päättäessä jättää perimättä takaisin valtiolle.

Lainarahoitus 1990 (1 000 mk):

Lainapääoma 31.12.1990: 32 000
Korkotulot valtiolle: 0

32.80.83 Lainat matkailun markkinointiin ulkomailla (1984-86)

Tukilainsäädäntö: VNp matkailun markkinointiin ulkomailla myönnettävien lainojen yleisistä ehdoista (229/84)

Myöntämistiedot:

Matkailun markkinointilainat myönnettiin ulkomailla tapahtuvia markkinointitoimenpiteitä varten esim. alueellisille matkailuorganisaatioille, matkailuyrittäjille sekä yrittäjien muodostamille yhteistyöryhmille. Lainat myönnettiin vuosina 1984-86 Matkailun edistämiskeskuksen kautta.

Lainarahoitus 1990 (1 000 mk):

Lainapääoma 31.12.1990: 163
Korkotulot valtiolle: 25

32.80.84 Lainat sisävesialusten rakentamiseen (1976-78)

Myöntämistiedot:

Lainarahoitus 1990 (1 000 mk):

Lainapääoma 31.12.1990: 86
Korkotulot valtiolle: 4

32.82.85 Debentuurilaina Teollistamisrahasto Oy:lle (1968)

Myöntämistiedot:

Lainarahoitus 1990 (1 000 mk):

Lainapääoma 31.12.1990: 32 000
Korkotulot valtiolle: 2 600

8.3 Työministeriön hallinnonala

34.40.83 Kehitysalueiden tuotannollisen toiminnan työvoimapoliittiset rahoituslainat (1974-78)

Tukilainsäädäntö: Laki kehitysalueiden tuotannollisen toiminnan työvoimapoliittisesta rahoituksesta (524/73)

Myöntämistiedot:

Tuotannollisen toiminnan työvoimapoliittisia lainoja myönnettiin vuosina 1974-78.

Lainarahoitus 1990 (1 000 mk):

Lainapääoma 31.12.1990: 1 034
Korkotulot valtiolle: 61

34.50.83 Työllisyyspoliittiset suhdannelainat (1976-81)

Tukilainsäädäntö: Laki yritysten työllisyyspoliittisesta suhdannelainoituksesta (655/76)

Myöntämistiedot:

Työllisyyspoliittisia suhdannelainoja myönnettiin vuosina 1976-81. Lainoja myönnettiin teollisuus-, työliike-, matkailu-, turkistarhaus-, kalastus-, kalanviljely-, kauppapuutarha-, taimitarha- ja turvetuotantoyrityksille, joilla tuli olla edellytykset kannattavaan toimintaan, mutta joiden toiminnallisia edellytyksiä taloudelliset suhdanteet olivat heikentäneet siinä määrin, että yritykset olisivat joutuneet ilman myönnettävää lainaa tilapäisesti irtisanomaan tai lomauttamaan työvoimaansa tai siirtymään lyhennettyyn työviikkoon.

Lainarahoitus 1990 (1 000 mk):

Lainapääoma 31.12.1990: 1 245
Korkotulot valtiolle: 0

8.4 Ympäristöministeriön hallinnonala

35.25.83 Vesiensuojelulainat teollisuudelle vientimaksulainojen kuoletuksina kertyvistä varoista (1981-88)

Tukilainsäädäntö: Laki lainojen myöntämisestä vientimaksuna kertyvistä varoista (249/58, muut. 221/80)

Myöntämistiedot:

Vesiensuojeluinvestointien osalta vientimaksulainojen kuoletusvaroista myönnettyt lainat voitiin antaa myös liiketaloudellisesti kannattavien vesiensuojelutoimenpiteiden toteuttamista varten noudattamalla muutoin soveltuvien osin teollisuuden vesiensuojeluinvestointien korkotukilainoja koskevia ehtoja.

Lainarahoitus 1990 (1 000 mk):

Lainapääoma 31.12.1990: 28 282
Korkotulot valtiolle: 2 336

35.45.60 Lämmityslaitoslainat

Tukilainsäädäntö: Laki eräisiin lämmityslaitoshankkeisiin myönnettävistä lainoista ja korkotuesta (83/82) ja asetus (194/82)

Myöntämistiedot:

Lämmityslaitoslainat on myönnetty pääasiallisesti asuinrakennuksia palvelevan erillisen lämmityslaitoksen tai pääasiallisesti asuinrakennuksia palvelevan lämmönsiirtoverkoston ja näille tarpeellisen laitteiston rakentamista, laajentamista tai peruskorjausta varten.

Vuoden 1990 alussa perustettiin asunto-olojen kehittämisrahasto, jonka hoidettaviksi lämmityslaitoslainat siirtyivät. Vuodesta 1990 lähtien lämmityslaitoslainoille ei olla kuitenkaan myönnetty uutta määrärahaa. Jos kuitenkin peruuntuu hankkeita, joiden lainoitukseen on käytetty aikaisempien vuosien myöntämisvaltuutta tai mikäli myöntämisvaltuutta on edellisiltä vuosilta jäänyt käyttämättä, voidaan käytettävissä olevat varat myöntää edelleen lainoina.

Lainarahoitus 1990 (1 000 mk):

Lainapääoma 31.12.1990: 28 844
Korkotulot valtiolle: 1 808

8.5 Valtion liikelaitoksia koskevat rahoitustuet

VALTION PAINATUSKESKUS

Laina Valtion painatuskeskukselle (1989)

Myöntämistiedot:

Osa Valtion painatuskeskuksen hallintaan 1.1.1989 siirretystä valtion omaisuudesta merkittiin lainaehdoin annetuksi. Lainan suuruus oli 30 milj. markkaa.

Korko on Suomen Pankin peruskorko +1,5 %. Laina maksetaan takaisin 12 vuodessa 1991 alkaen puolivuositain tasasuurin erin.

Lainarahoitus 1990 (1 000 mk):

Lainapääoma 31.12.1990: 11 000
Korkotulot valtiolle: 1 175

VALTION TIETOKONEKESKUS

Laina Valtion tietokonekeskukselle (1989)

Myöntämistiedot:

Osa Valtion tietokonekeskuksen hallintaan 1.1.1989 siirretystä valtion omaisuudesta merkittiin lainaehdoin annetuksi. Lainan suuruus oli 32 milj. markkaa.

Lainan korko on 5 % vuosina 1989-1990 ja sen jälkeen Suomen Pankin peruskorko + 1,5 %. Laina maksetaan takaisin 15 vuodessa 1990 alkaen puolivuositain tasasuuruisin erin.

Lainarahoitus 1990 (1 000 mk):

Lainapääoma 31.12.1990: 29 866
Korkotulot valtiolle: 1 573

VALTION RAVITSEMISKESKUS

Laina Valtion ravitsemiskeskukselle (1989)

Myöntämistiedot:

Osa Valtion ravitsemiskeskuksen hallintaan 1.1.1989 siirretystä valtion omaisuudesta merkittiin lainaehdoin annetuksi. Lainan suuruus oli 2 milj. markkaa.

Laina-aika on 10 vuotta ja korko Suomen Pankin peruskorko + 1,5 %.

Lainarahoitus 1990 (1 000 mk):

Lainapääoma 31.12.1990: 1 600
Korkotulot valtiolle: 175

KARTTAKESKUS

Laina Karttakeskukselle (1990)

Myöntämistiedot:

Osa Karttakeskuksen hallintaan 1.1.1989 siirretystä valtion omaisuudesta, joka merkittiin lainaehdoin annetuksi. Lainan suuruus oli 5,9 milj. markkaa.

Lainan korko on Suomen Pankin peruskorko + 1,5 %. Laina maksetaan takaisin viidessä vuodessa 1990 alkaen tasasuuruisin erin.

Lainarahoitus 1990 (1 000 mk):

Lainapääoma 31.12.1990: 4 720
Korkotulot valtiolle: 574

8.6 Verojärjestelmään sisältyvät tuet

Eräiden toimitusluotoista saatujen korkotulojen verovapaus

Verolainsäädäntö: Laki metalli- ja rakennusteollisuuden edistämiseksi myönnettävistä veronhuojennuksista (5/78) 1-3 §

Verotukitiedot:

Veronhuojennuksen voi saada laivanrakennusta tai muuta metalliteollisuutta harjoittava yritys siltä verovuodelta, jona laissa tarkoitettu saaminen on syntynyt ja enintään kymmeneltä seuraavalta verovuodelta. Kotimaiselle tilaajalle tehdyn toimituksen kauppahinnan on oltava vähintään 3 000 000 mk. Lakia ei sovelleta vuoden 1988 jälkeen tehtyihin sopimuksiin.

Kehitysalueiden 3 %:n vähennys

Verolainsäädäntö: Laki kehitysalueiden tuotantotoiminnan edistämiseksi myönnettävistä veronhuojennuksista (1003/75)

Verotukitiedot:

Tietyllä kehitysaluevyöhykkeellä toimiva yritys on voinut vähentää verotuksessaan tiettyinä vuosina 3 %:n suuruisen lisävähennyksen mm. tuotantolaitoksen hankintamenosta laskettuna. Lain voimassaoloaika päättyi 31.12.1990. Vuoden 1989 verotueksi on arvioitu 10 milj. markkaa.

Investointivaraus

Verolainsäädäntö: Investointivarauslaki (1094/78) 3 § ja 8 §, laki investointivarauslain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta (1366/91)

Verotukitiedot:

Varauksen määrä saa olla enintään 20 prosenttia verovelvollisen tilikauden voitosta, 30 000 mk pienempää varausta ei kuitenkaan saa tehdä. Varauksen tekeminen edellyttää investointitalletusta, jonka suuruus on 50 % varauksen määrästä. Investointivarauksen käytöstä on myös omat säännökset. Tuki kohdistuu kaikkiin elinkeinoverovelvollisiin.

Käyttölupapäätöksessä valtioneuvosto voi rajoittaa investointivarauksen käytön alueellisesti, toimialoittain tai käyttötarkoituksen mukaan. Vuoden 1992 alusta lukien investointivarausta ei enää voi tehdä. Vuoden 1989 nettomääräiseksi verotueksi on arvioitu 740 milj. markkaa.

Merenkulun tilauspoisto

Verolainsäädäntö: Laki merenkulun veronhuojennuksista (433/81, muut. 950/85) 2 §

Verotukitiedot:

Verovelvollisella, joka sitovin kirjallisin sopimuksin kiinteään hintaan vuosina 1981 - 1990 tilasi Suomessa rakennettavaksi nettovetoisuudeltaan vähintään 19 rekisteritonnin aluksen, on oikeus verotuksessa vähentää laivanvarustustoiminnan tulosta elinkeinotulon verottamisesta annetun lain (360/68) 30 §:ssä tarkoitettu poisto aluksen hankintamenosta siitä verovuodesta alkaen, jonka aikana hankintasopimus on tehty. Tällaisena ennen aluksen käyttöönottoa tehtävänä poistona saadaan vähentää kuitenkin enintään 20 % aluksen hankintamenosta.

Yritystoiminnan rahoitukset momenttikohteisesti käyttötarkoituksen perusteella**jaoteltuna****Valtion nettokustannukset käyvin hinnoin**

(Suluissa olevat vuodet kuvaavat aiemmin myönnettyjen ja vielä voimassa olevien tukien myöntämisvuosia)

1. Aluetuki

239940	Maaseudun työpaikkatuki	8700	5773	303								
269840	Maaseudun työpaikkatuki		8151	14891	12000	3103						
269843	Läänien kehittämISRaha		6251	12578	16535	18707	9104	4345				
283940	Ahvenanmaan ja mantereen välisen tavarakuljetusten kuljetuskustannusten tasaaminen	600	650	700	700	700	700	700				
288283	Valtion investointirahaston ulkomaaan rahan määräraisten varojen siirtäminen lainaksi											
	Kehitysaluerahasto Oy:lle (1988)											
324942	Korkotuki Kehitysaluerahasto Oy:lle											
324943	Kehitysaluerahasto Oy:n luotto- ja kurssitappioiden korvaaminen	34159	41000	55500	46738	61879	42538	56959				
324944	Avustus Kehitysaluerahasto Oy:lle kehitysyhtiöiden osakkeiden merkitsemistä varten	1500	1500	2000	4000	4000						
324983	Laina Kehitysaluerahasto Oy:lle	126300	80147	83999	99999	57909	51685	72258				
	Osakepääomatuki Kehitysaluerahasto Oy:lle	33288	31029	26908	28024	27652	30070	34441				
325045	Eräiden kehitysaluella sijaitsevien hankkeiden korkotuki:	24200	24888	27595	26326	18228	10787					
	Kemijoki Oy:n Porttipahdan tekojärven investointilainojen korkotuki											
	Rautaruukki Oy:n erikoistavaraosuuslainojen korkotuki	200	198	6								
325141	Kehitysalueluottojen korkotuki											
325142	Avustus Kemira Oy:n turveamoniakkihtehtaan rakentamislainojen korkokustannuksiin			2427	7058	6094	14422					
325143	Avustus Kemira Oy:lle nitroselluloosaosuuslainojen uudistamiseksi Viitavuoren tehtailla				18000	22000	27000					
325146	Pienyritysten perustamisen edistäminen:	2817	6494	4982	2646	655	2467	2484				
	Taantuvien teollisuusalueiden tukikokeilu (1987-90)											
	Vaikkeuksissa olevien teollisuusalueiden tukikokeilut (1988-)											
325147	Pienyritysten ja pääkaupunkiseudulta siirtyvien yritysten tukeminen	105369	130241	136162	138219	138312	148199	154847				
325148	Alueellinen kuljetustuki	296299	312600	336798	409824	460746	529890	649807				
325149	Yritystoiminnan aluetuki		2745	2257	1892	2231	2278	3002				
326140	Haja-asutusalueiden vähittäiskaupan korkotuki	3050	2431	2686	3790	3588	3648	4244				
326141	Avustukset haja-asutusalueiden vähittäiskaupan investointeihin	4000	4193	2314	4580	2231	4717	9331				
326142	Avustukset haja-asutusalueiden kauppapalvelujen turvaamiseksi											
327084	Lainat kehitysaluuden teollisuuskylien rakentamiseen (1973, 1974, 1978)	1453	932	503	485	304	390	466				

Lainat kaivostoiminnan ja kaivannaisteollisuuden edistämiseen:

	1990	18221	18279	16175	14768	11828	
327086 Laina Outokumpu Oy:lle Sotkamon Talvivaaran malmituotkimuksen kustannuksia varten (1980)							3555
327085 Laina Kemira Oy:lle Soklin kaivostoimintaan (1980)							33333
325084 Laina Outokumpu Oy:lle Tornion Jaloterästehtaaseen (1977)							7471
328040 Avustus matkailun edistämistoimintaan	6600	1900	2050	2320	900	1520	1975
345043 Lapin pienyrityksien tuki	7444	8581	3987	1628			
Yhteensä	675879	687925	736925	840939	843998	920547	1096858

2. Energiahuolto

325049 Neste Oy:n maakaasuverkon rakentamislainojen korkotuki			9596	32289	41063	31248	31078
325284 Laina Neste Oy:lle maakaasutoimitusten vaatimien investointien rahoittamista varten (1972)	1425	657	118	863	203	299	695
325540 Avustukset energianvestointeihin	35712	14655	23968	19016	46384	42612	48777
325541 Avustukset maaseudun sähköistämiseen	23061	23754	10499	20432	11715	16728	14239
325545 Energiainvestointien korkotuki	900	734	784	1128	1066	5370	8990
354562 Lämmityslaitoshankkeiden korkotuki	5700	1100	1199	1278	1047	5286	5748
354583 Lämmityslaitoslainat	23700	3013	2841	2229	1560	1333	1822
328783 Lainat kotimaitosten rakentamiseen (1968-1971)	22500	16971	10072	5371	5584	-3362	7580
324483 Lainat kotimaisten polttoaineiden käytön edistämiseen	1328	593	26	-46	-136	246	29
325587 Lainat kotimaisten polttoaineiden tuotannon edistämiseen	304	252	43	32	-49	-3	279
Yhteensä	114630	61729	59146	82592	108437	99757	119237

3. Lehdistön tukeminen

315541 Sanomalehdistön tuki	89656	94456	99845	99498	102250	105250	111000
315542 Lehdistön yleinen kuljetustuki	330257	334415	301990	331554	349417	357533	326188
315544 Sanomalehtien yhteisjakelunuki	2489	3186	6133	11813	25521	13448	
Yhteensä	422402	432057	407968	442865	477188	476231	437188

4. Merenkulku ja laivanrakennus

313240	Lastialusten hankintojen tukeminen	1000	1114	1069	1572	3915	3397	27855
313241	Avustus pientonniston korkomenojen alentamiseksi			2301	2411	1649	13969	509
313242	Avustus ulkomaanliikenteen lastialusten korkokustannusten alentamiseksi					13991	17674	6215
313244	Saaristoliikenteen avustaminen	817	923	845	1076	861	433	320
313245	Saaristoliikenteen korkotuki	800	21	18	8	9	13	21
325060	Siirto valtiontakausrahastoon:							
	Valtiontakausrahaston takaukset laivojen valmistukseen ja korjaukseen (tol 271)	1591	142	442	1286	-192	6666	46044
325088	Masa-Yards Oy:n vaihtovelkakirjalaina (1990)							653
	Osakepääomatuki Masa-Yards Oy:lle						4850	11110
328084	Lainat sisävesialusten rakentamiseen (1976-78)	14	252	9	10	6	5	6
328547	Korkotuki Suomen Vientiluotto Oy:lle:							
	Laivojen valmistuksen ja korjauksen (tol 271) osuus ulkomaisen luotonoton korkotuesta			6800	9400	2600	15900	9700
	Alushankintojen korkotuki			200	600	900	4398	59009
328560	Siirto vientitakuurahastoon:							
	Vientitakuurahaston takuut laivojen valmistukseen ja korjaukseen (tol 271)	4222	2452	11684	19363	27739	436052	-33550
	Yhteensä							127892

5. Tutkimus ja tuotekehitys

272540	Puolustusteollisuuden tukeminen	12059	410	2765				
324440	Avustukset teollisuuden tutkimus- ja tuotekehitystoimintaan	41875	76088	108279	112562	107601	176623	180856
324442	Avustukset teknologia- ja tietotekniikkakeskuksille sekä paikallisiin teknologiahankkeisiin			2901	6213	5061	5390	10926
324483	Teollisuuden tuotekehityslainat	29700	26939	34850	36828	43719	40664	61989
324640	Avustukset teollisuuden tutkimus- ja tuotekehitystoimintaan	38936	38571	25106				
324643	Avustukset kansainvälisiin teknisiin yhteistyöhankkeisiin sekä kansainvälistymiskoulutukseen	226	866	212	1236	1402	2261	4781
324649	Avustus Keksintösäätiölle	3800	4600	4340		4250	8000	8650
324945	Avustus Kehitysaluerahasto Oy:lle yritysten tutkimustoiminnan tukemiseen	10000	12795	10425	26280	21000	27522	30225
325041	Kaivannaisteollisuuden edistäminen	14278	14617	27159	26995	25265	24515	12250
325240	Valtionavustus pienen ja keskiuuren yritystoiminnan edistämisyhdistyksille:							
	PKT-säätiön osuus	4500	4700	4787	1400	1503	1629	1603
325243	Pienen ja keskiuuren yritystoiminnan kehittämishankkeiden tukeminen				3723	5300	5050	4500
325542	Avustukset energiataloudellisen tutkimuksen ja koetoiminnan edistämiseen	8164	15354	12417	21104	21060	24598	34908
	Yhteensä	163538	194940	233241	236341	236161	316252	350688

6. Työmarkkinatuki

297440	Korvaus työnantajille: oppi- ja koulutuslupimukset	54342	65539	97185	125829	147831	145510	137982
325046	Avustukset Martinniemen työllisyystilanteen parantamiseen					5636	5474	1398
325188	Pääomatuki Vuosaaren Kehitysyhtiö Oy:lle		12500			89	222	222
343025	Työvoimapaalveluiden erityismenot; vajaakuntoisten työllistäminen	1100	1547	3443	775	224	354	229
344083	Kehitysalueiden tuotannollisen toiminnan työvoimapolitiittiset rahoituslainat (1974-78)	30875	29700			430	348	145
345044	Pitkäaikaistyöttömien työllistäminen		21000					
345045	Nuorten yhteiskuntatakuu							
345061	Valtionapu työttömyyden lieventämiseen	18998	127709	145188	237200	252100	336500	382000
345062	Työllisyysperusteinen valtionapu investointeihin	16644	7630	17141	15000	71549	112535	100288
345063	Rakennemuutosten aiheuttamien häiriöiden lieventäminen					6900	40700	20411
345071	Työllisyysperusteiset hankinnat	190	2473	946	269	23395	2300	1958
345083	Työllisyyspolitiittiset suhdannelainat (1976-81)	122149	268098	263903	379073	508261	644063	644771
	Yhteensä							

7. Viennin edistäminen

244050	Valtionapu Teollisen Kehitysyhteistyön Rahasto Oy:lle	7000	6400	8900	9761	15335	15280	14833
244083	Lainat Teollisen Kehitysyhteistyön Rahasto Oy:lle	13900	14896	7776	9835	12055	2468	3717
244088	Osakepääomatuki Teollisen Kehitysyhteistyön Rahasto Oy:lle	8410	7510	6250	8339	10035	10913	14816
289940	Ulkomaan kuorma-autoliikenteen polttoaineen hintaan sisältyvän liikevaihtoveron korvaaminen				8910	7144	7252	7657
328540	Avustus viennin edistämiseen	111245	118044	104538	120837	148849	136427	153966
328546	Avustus yrityksille uuden vientihenkilöstön palkkaamiseen	1957	3000	1832	758	1721	2606	2547
328547	Korkotuki Suomen Vientiluotto Oy:lle (muut kuin tol 271)	135000	128084	108378	95573	87651	19644	14717
326083	Debentuurilainat Suomen Vientiluotto Oy:lle (-1980)						49912	66694
	Pääomatuki Suomen Vientiluotto Oy:lle	1448	169	-1306	-1165	-1212	-905	-350
328560	Siirto vientitakuurahastoon:							
	Vientitakuurahaston takuut muille toimialoille kuin tol 271	73400	68645	189405	129819	-83296	-70345	-98917
328584	Lainat viennin edistämiseen	6100	6611	5016	5571	3316	3651	5763
	Yhteensä	358460	353359	430789	388238	201598	176903	185443

8. Ympäristön suojelu

304030	Vesihuoltolaitteiden rakentamisen korkotuki						1668
304031	Avustukset yhdyskuntien vesihuoltotoimenpiteisiin						
325060	Siirto valtiontakausrahastoon:						
	Valtiontakausrahaston takaukset ympäristönsuojeluun	-6	884	921	1118	2099	399
351046	Ongelmajätteiden kuljetustuki			2036	1464		
351162	Jätehuollon edistäminen					8446	4509
351242	Ilmansuojeluinvestointien korkotuki	900	645	1807	1683	2510	3649
351263	Jätteiden hyödyntämisen edistämisinvestointien korkotuki		34	364	737	1495	2202
351264	Öljyjättemaksulla rahoitettava öljyjätehuolto; avustukset Ekokem Oy:lle			7	15	12	96
351265	Jätteiden yleisten käsittelypaikkojen investointien korkotuki	531	584	486	660	803	873
351288	Osakepääomatuki Ekokem Oy:lle		19000	17000	9000		
351347	Ekokem Oy:n korkoavustus	-346	-349	-333	-313	-233	-275
	Takaus Ekokem Oy:lle						
352530	Yhdyskuntien vesienhuoltoinvestointien korkotuki						
352531	Avustukset yhdyskuntien vesienhuoltoinvestointeihin	2800	4497	4954	4479	3898	3449
352540	Teollisuuden vesienhuoltoinvestointien korkotuki	4500	4303	2886	2542	1799	1110
352583	Vesienhuollolainat teollisuudelle vientimaksulainojen kuoletuksina kertyvistä varoista (1981-88)	8379	29598	30128	34088	32625	31722
	Yhteensä						

9. Yrityskohtaiset tuet

Valtioneuvoston takaukset valtionenemmistöisille yrityksille	-1190	-2872	-5597	-4798	-3586	-2833	-2630
Valtioneuvoston takaukset yksityisille yrityksille	-503	-818	-2064	-1552	-1044	-755	-539
288243 Luottotappiokorvaus Postipankki Oy:lle	6344	6448	20411	22872		6045	13490
288283 Valtion investointirahaston ulkomaan rahan määräraisten varojen siirtäminen lainaksi Postipankki Oy:lle (1988)					-24729	900	-2555
288288 Pääomatuki Postipankki Oy:lle					104988	64169	105764
289482 Lainat Valtion ravitsemiskeskuslalle						631	1444
325046 Korvaus Valmet Oy:lle Wärtsilä Meriteollisuus Oy:n konkurssin yhtäälle aiheuttamien kustannusten vuoksi							82500
325088 Osakesijoitukset;							
Pääomatuki valtionenemmistöisille yrityksille	261647	176099	111601	102117	96606	90483	47944
325088 YTT-Yhtymä Oy:n vaihtovelkakirjalaina (1989)						531	668

Lite 1

	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990
325090 Valvillia Oy:n tukeminen	8000	22134	18271	17190	28461	26716	25264
Kauppahintansaavat yrityksiltä: (Vapo Oy 1984, Telenokia Oy 1976, Nokia Oy 1987)	9200	15302	21419	17609	19978	22196	21859
Saatavat valtion liikelaitoksilta: (Valtion painatuskeskus 1989, Valtion tietokonekeskus 1989, Valtion ravitsemiskeskus 1989, Karttakeskus 1990, Posti- ja telelaitos 1990)				633	624	679	778
325083 Laina Carrus Oy:lle (Ajokki Oy:n jatkaaja) (1986)	48	127	56	107	85	80	91
325085 Vaikkeuksissa oleville yrityksille erityisiä syistä myönnettyt lainat (1978)	293	339	162	158	242	171	
327083 Laina Metsäliiton Teollisuus Oy:lle (1979)			44264				
Ajokki Oy:n tukeminen							
Yhteensä	283839	216759	208523	154336	221625	208390	296059
10. Muut tuet							
299052 Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarat taiteen tukemiseen:							
Suomen Elokuvasäätiön osuus	19728	24590	26354	28270	28357	30049	43661
315830 Valtionapu joukkoliikenteen kehittämiseen ja säilyttämiseen				60891	114184	209459	202868
320641 Korkotuki turvarastojen perustamiseen ja ylläpitämiseen	800	1338	2976	3376	5801	6061	7525
320642 Turvarastoinnin varastointiavustus					26	25	13
325060 Siirto valtiontakausrahastoon:							
Valtiontakausrahaston takaukset teollisuudelle	20555	19836	9360	2374	3084	1492	8466
325144 Liikevaihtoveron huojennusta vastaavat avustukset kiinteistöyrityksille	28936	38346	21095	27483	23182	40946	31458
325188 Pääomatuki kehitysyhtiöille (Eficap Oy ja Pikespo Oy)	44	456	868	1085	1160	1746	
328083 Lainat matkailun markkinointiin ulkomailla (1984-86)	20	19	10	30	3	15	3
328285 Debentuurilaina Teollistamisrahasto Oy:lle (1968)	2700	1724	1325	3625	831	1080	1450
Takaus Teollistamisrahasto Oy:lle		-151	-395	-375	-329	-154	-152
Vesihuoltoinvestointilainat (1959-60)		277	204	151	115	92	189
Yhteensä	72783	86435	61797	126910	176414	290811	295481
KOHDAT 1 - 10 YHTEENSÄ	2226281	2333352	2444104	2704745	2834046	3600728	3596144

Lähteet

BELCREDI - CAPRIO - RANCI (1988): The Aid Element in State Participation to Company Capital; Commission of the European Communities.

GOVERNMENT AID IN EFTA IN 1989 (1990): European Free Trade Association, Annual Report by the Secretariat, 50/90.

HUTTUNEN R. (1991): Valtion liikelaitokset - katsaus elinkeinotuen näkökulmasta. VATTin keskustelualoite 14/1991.

RAHOITUSSELVITYS (1991): Pienteollisuuden Keskusliitto, 3.6.1991.

SECOND SURVEY ON STATE AIDS IN THE EUROPEAN COMMUNITY IN THE MANUFACTURING AND CERTAIN OTHER SECTORS (1990): Commission of the European Communities.

VEROTUET SUOMESSA (1988): Valtiovarainministeriön julkaisusarja, 2/88.

